

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА
БЕОГРАД 2016/2017 ogledalo.edu.rs ISSN 2466-2712

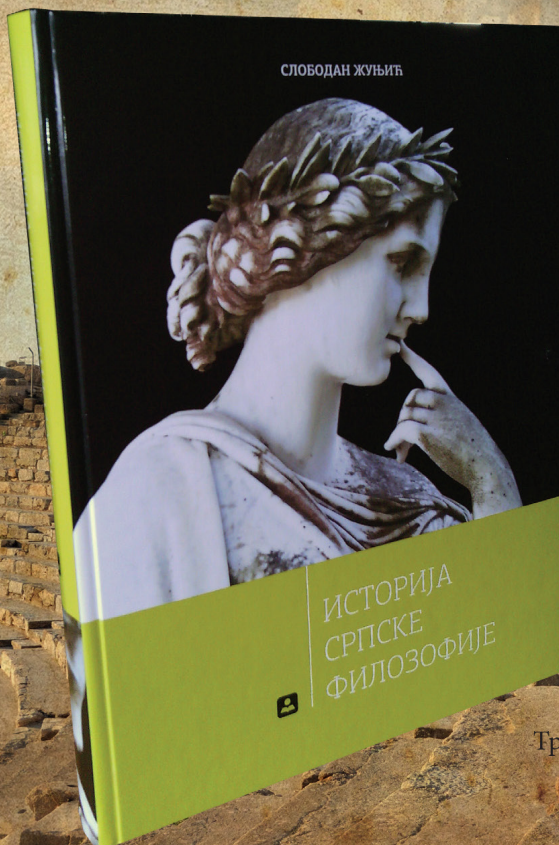

ЖИВОТ ЈЕ УВЕК НЕГДЕ ДРУГДЕ
БЕЛИСТ

БЛАГОВЕСТ

ИЗДАВАЧ ГОДИНЕ
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
је одабрао за вас

**СЕКТОР ЗА
МАРКЕТИНГ
И ПРОДАЈУ**

БЕОГРАД,

Милорада Јовановића 11

Централа 011/3051-900; 3051-902

факс 011/3051-996

КЊИЖАРЕ

БЕОГРАД

Обилићев венац 5, 011/2630-763

Обилићев венац 5, 011/2638-405

Косовска 45, 011/3227-088

Палмотићева 1а, 011/3224-706

Вукасовићева 50, 011/3594-835

НОВИ САД

Сремска 7, 021/662-4433

Матице српске 1, 021/417-625

НИШ

Трг краља Александра 3, 018/511-428

КОСОВСКА МИТРОВИЦА

Владе Бетковића 1, 028/497-617

ОГЛЕДАЛО

Часопис ученика и професора
средњих школа Београд 2016/2017

Година: III Број: 4

Редакција:

Мирјана Мићић, Олгица Рајић,
Љиљана Маловић Козић, Мила Туцовић,
Нина Михаљинац, Анђела Плакаловић,
Предраг Обрадовић, Жарко Јањић

Главни и одговорни уредник:

Радивоје Благојевић

Технички уредник:

Лука Тилингер

Лектори:

Олгица Рајић
др Светлана Торњански

Саветник:

Горан Обрадовић

Извршни секретар:

Стефан Благојевић

Издавач:

Информационо друштво
БЛАГОВЕСТ

рачун: 205-220697-22

+381 (11) 2281189

Јурија Гагарина 166А/97

Београд

ogledalo.blagovest@gmail.com

ogledalo.edu.rs

Сви текстови се рецензирају

Часопис излази тромесечно

Штампа:

Школски сервис *Гајић*

Београд

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА

Година: III Број: 4 2016/2017

Каспар Давид Фридрих, Луталица у магли (1818)
Kunsthalle, Музеј лепих уметности, Хамбург

БЛАГОВЕСТ

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ УРЕДНИКА

- 15** Селективна слика стварности
Радивоје Блајојевић

ТЕМА I - „ЉУБИШ ЛИ СТОПАЛОМ ЗЕМЉУ – ДОЋИ, ГАЗИШ ЛИ ЈЕ – ВРАТИ СЕ, ПУТНИЧЕ!”

- 21** Магловите обале Темзе
Михајло Морача
- 24** Wenn Du Die Erde Mit Deinen Füßen Küsst-Komme.
Wenn Du Darauf Triffstkehre Zurück, Reisender
Mihajlo Morača
- 27** Златне и благе речи
Давид Несџоровић
- 29** Нада јача од силе
Лука Илијев
- 30** Шетња кроз врт
Амер Кајовић

ТЕМА II - ЖИВОТ ЈЕ УВЕК НЕГДЕ ДРУГДЕ

- 35** Љубав више говори о оном који воли
Катјарина Марковић
- 37** La vie est toujours ailleurs
Katarina Markovic
-

ОГЛЕДАЛО

- 39** Живот је већ у нама
Теодора Маринковић
- 42** Невидљиви мост | Под маглом мост |
Мост под маглом
Едвин Маид
- 47** Давно познато место
Анђела Николов
- 49** Џепни часовник са гравуром
Анђела Јовановић
- 52** Човјекова жеља да промјени постељу
Теодора Бунијевац

ТЕМА III - ПУТОВАЊЕ У РАШНИРАНИМ ЦИПЕЛАМА

- 59** У цветној хаљини чаробних боја
Милица Илић
- 62** Ljubomorno čuvana ranjivost
Bojana Ivić i Andrej Jakovljević
- 64** Са друге стране огледала
Миљана Ђорђевић
- 66** Neka obećana daleka zemlja
Natalija Krzman

ТЕМА IV - „СРЦЕ МЕ БЕЗ ПРЕСТАНКА ВУЧЕ ЗА ДАЉИНОМ И ЉЕПОТОМ НЕВИЂЕНИХ КРАЈЕВА”

- 71** Срце је (као) компас
Тамара Лујоња
- 74** Пут у средиште електротехнике
Стефан Бијелић
- 76** Киша и шапат ветрова
Моника Буџочевећ
-

ОГЛЕДАЛО

- 79** У дивљем шопингу маглом
Наџалија Илић
- 82** Сердце меня постоянно тянет к дали и
красоте невиданных краев
Наџалија Илић

ТЕМА V - БЕЛЛИСТ - ПАНОРАМА

- 89** Јучер sam se sjetio plave
Andrea Dojić
- 91** Beat генерација
Анастасија Бијелић
- 94** Било је, наставља се
Ивана Мацак
- 97** Жртвоприношење као религијски феномен
Никола Сјајић
- 101** Филозоф који је само викендом писао романе
Павле Луковић и Теодора Тошић
- 103** Учење
Александра Туленчић
- 106** Научите брзо да учите!
Ивана Граховац
- 109** Како се пише, а како мисли?
Бојан Обрадовић
- 112** Какви типови људи дишу ваздух нашег
гимназиленда?
Марија Ненадић и Биљана Ђировић

ТЕМА VI - БЕЛЛИСТ - МОЗАИК

- 118** Седам Звезданих ратова
Вук Вукосављевић

ОГЛЕДАЛО

- 120** Taktičnost
Snežana Zimonjić
- 122** Žena danas
Milana Gaković
- 124** Vintage: šarm minulih vremena
Enia Pivalica i Sarah Pasuovi
- 127** Предаје ли вам исти професор?
Тамара Пишчевић и Анастасија Жаревац
- 129** Само још једна цигла у зиду!
*Мина Арсић, Ања Сџанковић, Теодора Јањић,
Милица Љубић и Бојана Пејров*
- 130** London
Žana Plejić
- 132** London (prevedeno na srpski)
Žana Plejić
- 134** Znaju važnost obrazovanja
Nedžad Srabović
- 135** Шта је љубав?
Зорана Вугојковић
- 136** Џаба селфи, ако није шер
Јелена Трнинић
- 137** Однос права и државе
Инела Имамовић и Марина Крешић
- 139** Тамара вас води у свет филма и позоришт
Тамара Сџанковић
- 141** Дебатни клуб „Изокренути свет”
Ана Весић
- 143** БЕЛЛИСТ

ТЕМА VII - БЕЛЛИСТ - ПЕСМЕ

- 148** Домовина
Александра Срејеновић
-

ОГЛЕДАЛО

- 149** Кад си деб'о ниси свој
Јован Козбашић
- 150** Where?
Miha Červek
- 151** Gde?
Miha Červek
- 152** Poruka djece iz mješovitog braka
Amina i Ibrahim Fehatbegović
- 153** Важно је живјети, а љубав ће доћи
Алессандро Зебић
- 154** Далеко, ондје, тамо - сам ја
Звонимири Шукер
- 155** Степа
Кайшарина Машић
- 156** Човек
Милијан Јовејић

ТЕМА VIII - ТЕЗА АНТИТЕЗА СИНТЕЗА

- 161** Педесет година
Математичке гимназије Београд
Мр Срђан Оињановић
- 164** Тачкасто завођење
Стијанко Стијојиљковић
- 166** Школско позорје
Сандра Анђић и Таијана Вукадиновић
- 169** Нови календар информатичког доба
Слободан Сиремо
- 172** Оцена - резултат случајности
Проф. др Милан О. Раскојковић
- 176** Kontroverza - Šekspir ili Bekon?
Ljiljana Malović Kozić
-

ОГЛЕДАЛО

ТЕМА IX - ФОРМА - - ПРЕДМЕТ ДУХОВНОГ ИНТЕРЕСА

- 187** Кад бих могао, бих, тако ми Бога,
таман се и не могло
Слободан Блајојевић
- 188** Меланхолично читање историје
Лабуд Драјић
- 195** Тридесет трећа
Ђорђо Сладоје
- 196** Богојављењска ноћ
Ђорђо Сладоје
- 197** Одмерена патетика и самоиронија
Дамир Малешев
- 199** Кад год изговорим твоје име
Сјини (превео Д. Малешев)
- 201** Епилог / Ништа о мени /
Сјини (превео Д. Малешев)
- 202** Путопис
Олиница Рајић
- 203** Гранада
Олиница Рајић
- 204** Праг
Олиница Рајић
- 205** Речник религијских појмова
Др Иван Цвијковић

JEDINSTVEN PROIZVOD NA SVETU
koji ima višestruko pozitivno delovanje na vodu

EUROAQUAFILTER®

Filter sa aktivnim ugljem od kokosa, magnetima, zeolitom i srebrnim nitima, predčišćava vodu od teških metala, otrova, hlora, pesticida, deluje antibakterijski, uklanja kamenac, neprijatne mirise i poboljšava ukus vode.

AERACIJA MLAŽA - molekuli vazduha i kiseonika se intenzivno mešaju sa molekulima vode dajući joj najblijši ukus oslobođen mirisa. Potrebna je zamena ketridža sa aktivnim ugljem i zeolitom na svakih 400 litara vode ili za četvoročlano domaćinstvo približno na dva meseca.

NAJJAČI PRIRODNI FILTER ZA DETOKSIKACIJU VODE!

Upustvo za upotrebu:
Jedinstvenim pokretom izvucite filter na grif Vaše slavine (kao na slici) dok ne pređe proširenje na dnu slavine, pustite vodu kroz filter i prvu času vode prospite jer se u njoj sakupe mikro i makro čestice, odnosno višak filterisanog sadržaja (koji nije toksičan) već se pojavi kao talog na dnu čaše. Nakon toga uživajte u predčišćenoj zdravoj vodi.

Dve zlatne medalje, kao dobitnik za kvalitet i inovaciju.

**UČINITE MALI KORAK
ZA VAŠE ZDRAVLJE**

BOBEX ORIGINAL

Kraljevo Natalije 1, 11000 Beograd, Srbija
www.bobexdoo.com
e-mail: euro.aqua.filter@gmail.com
tel: +381 11 3620 386 fax: +381 61 820 8490

BOBEX doo
Beograd
K.Natalije 1
011/3620-386
011/2687-244

ČOVEK NIJE AKUMULATOR DA TROŠI DESTILOVANU VODU !

Čovek nije auto akumulator da koristi jonski prečišćenu demineralizovanu vodu, zato je EURO AQUA FILTER najbolji, jer već ispravnu česmovaču čini apsolutno bezbednom i punom korisnih minerala za ljudski organizam, ali u isto vreme oslobođenom od svih štetnih materija koje prolaskom kroz filter bivaju izložene trenutnom i istovremenom šestostrukom dejstvu filtera.

**Potrebno je piti "živu" vodu ,
ali višestruko filtriranu od neželjenih primesa !**

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ОГЛЕДАЛО

УВОДНА РЕЧ УРЕДНИКА

FAITH / дизајн: Дејана Момчиловић / **фото: Небојша Бабић**

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

СЕЛЕКТИВНА СЛИКА СТВАРНОСТИ

(МИСИЈА С ПЕРОМ И КАМЕРОМ)

Зажедљиви критичари штампе, попут есејисте Ханса Магнуса Енцесбергера, констатовали су још давно, да медији приказују селективни део стварности: „Новинарство је као плес међу јајима, где се трудиш да плешеш, а да ниједно не пукне“. Новине и нису важне само по томе шта објављују, већ и по томе шта прећуткују! „Вашингтон пост“ је, уз „Њујорк тајмс“, најстарији и најутледнији дневни лист у САД, како каже амерички новинар Гери Ален у књизи „Реците не новом светском поретку“ (1987). Он вели како је све што „Пост“ објављује веома битно, јер га чита већина чланова поретка и додаје: „Све што 'Пост' не објављујетакође је веома битно, и то је ноторна чињеница“. Казимјеж Брандис каже: „Говорећи о било чему, одајемо се оним очему нећемо да говоримо, чега се плашимо и због чега патимо“. „Не одаје нас само наш говор, него и наше ћутање“, запажа Ђуро Шушњић. Бела Хамваш у свом стилу истиче: „Истина маске не односи се на оно што казује, јер казује лаж, неого на оно што скрива, јер крије истину“.

Вест је новост намењена другима. Она помаже да се људи обавесте о догађају, понекад боље него да су сами били очевици. Но, најпре је потребно да се вест препозна, потом разуме, обради и, на крају, објави. Позната је анегдотска дефиниција вести чувеног Џона Богарта, уредника америчког локалног листа „Сунце“: „Када пас уједе човека, то није вест: али када човек уједе пса – то је вест.“ Додајмо и то да вестне мора да буде занимљива, ни актуелна, као ни значајна, али јој бизарност може обезбедити место у медијима. Тако, на пример, бугарски погранични органи, уочи нове 1994. године нису дозволили једном Југословену да уђе у њихову земљу, зато што је имао прљав аутомобил. Југословенске колеге су се брзо реванширале па су са граничног прелаза вратиле бугарског грађанина јер није имао кишобран, а у тадашњој држави, која беше и наша, падала је киша.

Оваквих саркастичних, ироничних и благих крилатица, пуна је вишевековна и бурна историја штампе. У њој су новине играле, као

ОГЛЕДАЛО

и данас, разноврсне улоге. Најчешће су оне зависиле, од карактера друштва у коме су настајале и публике којој су биле намењене. Уосталом, листови и новине за одрасле преширока су тема за овај уводник. Мноштво је разнородних искустава и закључака, неретко и контрадикторних. Од старих шапирографисаних издања герилских група, до савремених корпорацијских издања у којима је информација - вест, најобичнија роба коју треба продати, наплатити, не би ли се власнику донео профит. Стога и нису вредна наше даље опсервације, као ни ваше пажње.

Зато се позабавимо њеном знатно млађом сестром – штампом за младе, школским новинама и листовима. Из „старе штампе“ они црпе занатске вештине, али су им циљеви и намене другачије.

Школске новине и **листови треба да образују, стимулишу и забаве ученике, да привуку читаоце довитљивим и духовитим насловима, лепим стилем приповедања, квалитетним фотографијама, маштовитим графичким дизајном.**

Млади новинари треба да знају да се догађаји збивају у контексту времена и простора који су незаобилазни у контексту приче. Тај оквир треба обавезно поменути, да прича не би висила на чардаку - „ни на небу, ни на земљи“. Догађаје који се збивају хронолошки, треба предочити динамично (занимљиво), јер основна мана у овом послу, као и у сваком другом је, бити досадан, разводњен, незанимљив! Свака тема се може приказати занимљиво, драматично, језгровито, поготово ако се добро и свеобухватно анализира. Аутор је тај који даје печат, под претпоставком да има добар, изоштрен, поуздан критеријум! Природа жанра није важна, било да је у питању вест, извештај, репортажа.. Порука се може саопшти кратко и језгровито, а да, опет, буде аналитичка и са доста илустративних података. Из властитог искуства знамо да илустрације привлаче пажњу, јер живимо у времену слике и перцептивности.

Славна је анегдота америчког дописника из Грађанског рата, када редакцији саопштава: „Извините што пишем опширно, јер сам у стисци с временом!“

У сваком, па и школском новинарству, да би се направила добра анализа и сажета интерпретација феномена, потребно је доста времена за рефлексију, за раздвајање битног од небитног.

Правило сажимања захтева да се, уместо сложених и дугих реченица, користе јасне и прецизне. Стога, древни песник, Хорације, подучава како је права уметност придржавање овог принципа, те стога вели: „Док настојим да будем сажет, постајем нејасан.“

Како је новинарство колективни рад, текст може да побољша добар уредник, редактор, лектор, технички уредник, одличан уредник фототографије –атрактивном фотографијом. На крају, није ли

ОГЛЕДАЛО

фотографија „ново писмо“ у служби света ? У тиму је свако битан, јер је часопис колективни производ!

Зато и конкурс часописа „Огледала“, **БЕЛЛИСТ**– Београдско листање средњошколских листова-штампе, жели да подржи добре ђачке новине, ученике-ауторе и професоре- уреднике. Искуство показује да је **њихов најцеловитији израз управо њуз-магазин – обимна публикација са општим и школским темама**. У њему се, кроз дуже и краће форме, свестрано осветљавају стања, појаве и догађаји, које пружај дубоко разумевање актуелних збивања у датом времену и простору. Таква **новина треба да има свој континитет**. Да **излази најмање два пута током школске године**, да би ђаци и њихови професори- аутори, добили простор и могућност да се изразе. Да упореде ставове и на тај начин да их унапреде. У овом колективном послу, стално учимо једни од других. И како би рекли психолози, добро никад није противник бољем!

На крају, мисија школске штампе је да одгаја будуће читаоце, који, по правилу, имају увек више захтеве. То је и искуство нашег часописа „Огледало“, по чему је особен у односу на претходнике.

Сврха школског часописа је да, уз културу писања, развија и подстиче културу читања, која, нажалост, још није на завидном нивоу.

Од читалачке публике тражимо да нам поклони онолико поверења колико заслужујемо, како је мудро саветовао наш новинар и социјалиста, Светозар Марковић.

Радивоје Благојевић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА I

„ЉУБИШ ЛИ СТОПАЛОМ
ЗЕМЉУ – ДОЂИ,
ГАЗИШ ЛИ ЈЕ – ВРАТИ СЕ,
ПУТНИЧЕ!”

FORM / дизајн: Бата Спасојевић / фото: Небојша Бабић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

МАГЛОВИТЕ ОБАЛЕ ТЕМЗЕ

Сипљиво поподне надвило се над Лондоном. Оштри наноси светра носили су наквашено лишће, разносећи га све до Расел сквера, куда је мноштво ужурбаних државних службеника текло ка својим вечерњим пристаништима. Њихове очи беху упрте пре- да се и сваки је сагињао главу, бацајући тек летимичне погледе на саобраћајну сигнализацију. Утопивши се у маси пролазника, спорим сам се ходом упутио ка магловитој обали Темзе.

Крај вода Леманских седео бих и плакао...

Након многих раскрсница, оштрих писака сирена и злослутног штектања машине, затекао сам се на Лондоском мосту. Уједначени, ситни кораци гомиле заглашивали су звукове реке. Темза се тромо кретала ка своме одредишту, скрушено у својој путањи. Пожелех да одморим очи у тој модрини, току свих токова. Моје мисли је испунио кикот нимфа које су се некада купале у немирним речним струјама, обавијене жалосним прстима врбе. Једна барка, зарђала и пуста, превозник нафте, сетно је сећала на чамац у којем су будућност прекрајали Елизабета и Лестер.

*Веилала леиа
Валлала леилала
Моју да њовежем
Нишџа са ничим
ла ла*

Шапат, тих као лахор, пренуо ме је из сањарења. Туробни глас казивао је покајнички дистих, молитву Темзи, снажном смеђем Богу.

*Драја Темзо, џеци џихо, док завршим своју њјесан.
Драја Темзо, џеци џихо, нећу бијџи дуј ни џласан.*

Незнанац је уз једва приметан покрет усана, довршавао свој лaмент, док и последњи глас није дотакао тишину. Свој поглед упер-ио је у срце реке, мирну тачку света која се креће. Не желећи да га узнемиравам, покушао сам и сам да продрем до сталне тачке. Сва моја настојања била су узалудна, сваки поглед проналазио је ништавило, пусту реку коју су градитељи мостова одавно заборавили. Нестрпљење је овладало мноме и заблуделе очи испунише се бесом. Немоћ и љутња застали су у грлу, спремни да крикну и

ОГЛЕДАЛО

наруше мир незнанога старца. Лице се згрчи у смешну гримасу и усне задрхташе, кад зачу се глас:

*Па њођимо њи и ја сада
Док њо небу вече њада
Као анестџезија њо њацијентју...*

Дуго смо се кретали полупразним улицама, газећи догореле опушке димљивих дана, уским пасажима из којих су избијали мириси печења, па скренусмо поред јефтиног преноћишта где Свини долеће госпођи Портер у пролеће, поред трена што водика заглушљивој соби у којој се о Микеланђелу збори, соби неурас-теничних уседелица из којих пробијају тонови интимног Шопе-на и прљавог хотела у ком г. Еугенидес са Фрагилионом обитава, док се, најзад, мој водич не заустави пред рибљим рестораном. Сала је била пуста, облепљена тапетима досадних мотива, сањиви келнер дремао је за шанком. Из угла је допирао храпави звук саксофона, укомпонован у меланхолију цеза. Седосмо за мали гвоздени сто прекривен ружичасто-белим, прогореним чаршавом. Увели зумбул трулио је у порцеланској вази служећи као декорација пролећа у тмурним октобарским данима. Мој сапутник припали цигарету.

- Сџавиџи мало дима између себе и светља, како је њоворио Мала-рме. Здравље ми је озбиљно нарушено. Валери не бира речи. На-њослејку и она одусџаје. „Ако баш хоћеш, њи њерај и даље овако...“ Сџар човек, немоћна џава на месџу ветџровном. Можда њосетџимо Швајцарску. У џланинама, човек се осећа слободно. Или кренемо џуџи севера, у Бернџ Норџон. У аџрилу, свакако, када џроцветџају руже и незнани џосџи нам дођу, а славуј њеџовредивим џласом врџи исџуни.

Сањиви келнер догега се до стола.

- Ако џосџода желе да им се џослужи чај, ако џосџода жели да им се џослужи чај... - дрхтавим гласом приупита.

Глас старца звонио је међу чајним шољицама. Говорило се о: сиревима (више не идем у места где нема домаћег сира), мачка-ма (Макавити је опет задавио пудлу), различитим новостима (на пољском балу страдао Грк), старим пријатељима (Флеб Феничан-нин, већ две недеље мртав), накитима (овај бисер беше му око) и другим патрљцима времена. Жути дим цигарете висио је над разговором, успињао се до плафона, пригушујући светло лустера. Лутао сам у варљивом светлу отрцаног сјаја, губећи сваки додир са темама говорења. У глави су се ројила питања, напукле мисли и нестална осећања.

Ово је време и место. Време је само време и место је само место. Што је стварно јесте стварно једног часа и једног места. Прошло и будуће. Избледела песма. Да ли је на то мислио Кришна, када... Ма, пусти! Биће времена за хиљаду колебања, визија, ревизија,

ОГЛЕДАЛО

учињености, колебања, пре него руке питање на тањир извуку, док свемир у куглу збијем и пустим га да се котрља до оног Питања:

Шта је то?

Исконски мој вапај узнемирио је распредање о мозаицима базилика Сан Аполинаре. Уздахнувши, старац је окренуо главу ка замагљеном прозору. Покоја кишна кап сливала се са стакла, остављајући светлуцав траг. Време је споро протицало. Цигарета је догоревала у пиксли. Труба је трештала из грамофонског грла. Тада се зачу глас:

- Ја ђо не знам. Постјоји само ојраничена вредност у настјојању, ђокушсају да се ђовраћи изјубљено, сачува ђреостјало, очува Реч.

Крик галебова надвио се над Темзом. Лондонски мост био је пуст. Чуло се само мирно струјање реке.

Михајло Морача

Гимназија „Исидора Секулић” Нови Сад

Ментор: Др Светлана Торњански

WENN DU DIE ERDE MIT DEINEN FÜSSEN KÜSST-KOMME. WENN DU DARAUF TRIFFST- KEHRE ZURÜCK, REISENDER

Ein dämpfiger Nachmittag zog sich über London. Starke Trift des Windes trugen die feuchten Blätter und verbreitete sie bis zum Russell Square, wo sich die Vielzahl, der hastigen Bedienstete zu ihren abendlichen Zielorten hingab. Ihre Augen starrten vor sich hin und jeder senkte den Kopf und warf nur gelegentlich den Blick auf die Verkehrssignalisation. In die Menschenmenge, eingetaucht mit langsamen Gang, begab ich mich zum nebelhaften Ufer der Themse.

An den Wassern des Leman würde ich sitzen und weinen...

Nach vielen Kreuzungen, lauten Piffen der Sirenen und unheilverkündenden Keifen der Maschinen, befand ich mich auf der London Bridge. Ausgegliche kleine Schritte des Volksaufmarschs betäubten die Klänge des Flusses. Die Themse floss schwerfällig zu ihrem Verbleib, demütig in ihrer Laufbahn. Ich wollte meine Augen in dieser Bläue ausruhen, im Verlauf aller Verläufe. Meine Gedanken hat ein Gekichern der Nymphen ausgefüllt, die einstig in rastlosen Flusströmungen gebadet haben, umhüllt in Fingern der Trauerweide. Ein Flussboot, verrostet und verlassen, ein Erdöltransporter, erinnerte wehmütig an das Boot, in dem sich Elisabeth und Lester ihre Zukunft ausgemalt haben.

Weialala leia

Wallala leialala

Will sich mir nichts zu nichts

Verbinden

la la

Ein Wispern, leise wie ein Frühlingswind, zog mich aus meiner Träumerei. Düstere Stimme sprach ein Distichon reumütig aus, der Themse ein Gebet, dem mächtigen braunen Gott.

Leise begleite, holde Themse, meinen Gesang

SPIEGEL

Leise begleite, holde Themse, denn ich spreche weder laut noch lang

Ein Fremder hat mit einer unsichtbaren Lippenbewegung seine Wehklage, bis auch der letzte Laut sich die Stille erreicht hat, ausgesprochen. Seinen Blick hat der Unbekannter in das Herz des Flusses festgelegt, einen ruhigen Punkt der Welt, der sich bewegt. Um ihn nicht zu unterbrechen, versuchte ich selbst den Punkt des Bestandes zu erreichen. Alle meine Bemühungen waren umsonst, jeder Blick fand die Nichtigkeit, einen wüsten Fluss, den die Brückenbauer schon lange vergessen haben. Die Ungeduld kam über mich und die abschweifenden verirrtten Augen füllten sich mit Wut aus. Die Unmacht und der Ärger blieben im Hals stecken, waren bereit aufzuschreien und die Ruhe des unbekannten Alten zu stören. Das Gesicht verkrampfte in eine komische Grimasse und die Lippen erzitterten, als ich die Stimme hörte-

Lass uns nun gehen, du und ich,

Wenn der Abend gegen den Himmel ausgebreitet ist,

Wie ein Patient ätherisiert auf einem Tisch...

Lange gingen wir durch die halbentleerten Straßen, enge Passagen, aus denen der Steakgeruch hervorkam, weteten die ausbrennten Kippen der rauchigen Tage, und dann bogen wir an der billigen Herberge, wo im Frühling Sweeney zur Mrs Porter hinzieht, an der Diele, die zum schwülen Zimmer, in dem von Michelangelo geschwätzt wird, führt, ein Zimmer der nervenschwachen Flederwische, aus denen Geräusche von intimen Chopin hervorkommen, und den schmutzigen Hotel, wo Mr Eugenides mit Fragilion untergebracht ist, ab, bis endlich, mein Zielbeleuchter vor dem Fischrestaurant anhielt. Der Saal war leer, mit Tapeten, die langweilige Motive hatten, beklebt. Verträumter Kellner schlummerte an der Bar. Aus der Ecke kamm ein rauher Klang von Saxofon, eingepackt in Melancholie des Jazz. Wir setzten uns an einen eisernen kleinen, mit rosa-weißer, durchgebrannter Decke, Tisch. Die vertrocknete Hyazinthe verfallte in der Porzellanvase, die als Frühlingsdekoration in trüben Oktobertagen diente. Mein Gefährter zündete eine Zigarette an.

- Ein bisschen Rauch zwischen sich und der Welt stellen wie es Malarne zu sagen pflegte. Meine Gesundheit ist ernst gefährdet. Valerie wählt keine Worte. Schließlich gibt sie auch auf. „ Wenn du es wirklich willst, kannst du weiter so machen. „ Ein alter Mann, ein taubes Haupt in Windesweiten. Vielleicht besuchen wir die Schweiz. In den Bergen wohnt die Freiheit. Oder wir wählen den Nordweg nach Burnt Norton. Im April, jedenfalls. Wenn die Rosen aufblühen und unbekannte Gäste zu Besuch kommen und die Nachtigall den Garten mit gefeitem Schlag durchschallt.

-Wenn die Herrschaften den Tee nehmen möchten, wenn die

SPIEGEL

Herrschaften den Tee nehmen möchten, ...

Die Stimme des Greises klirrte zwischen den Teetassen. Man sprach über : Käse (ich gehe nirgends, wo es keinen hausgemachten Käse gibt), Katzen (Bibistibos erwürgte wieder einen Pudel), verschiedenen Neuigkeiten (ein Grieche wurde umgebracht auf einem Polen-Ball), alten Freunden (Phlebes der Phönikier, seit vierzehn Tagen tot), Schmucke (diese Perle sei sein Auge gewesen) und anderen zeitverfallenen Stümpfe. Der gelbe Zigarettenrauch schwebte über dem Gespräch, der bis zur Decke hochging, in dem er das Licht abdämpfte. Ich schweifte im trügerischen Licht des schäbigen Glanzes, in den ich jeden Kontakt mit Gesprächsinhalt verlor. Im Kopf wimmelte es von Fragen und Bedeutungen, rissigen Gedanken und unbeständigen Gefühlen.

Dies ist Zeit und Ort. Die Zeit ist allimmer Zeit und Ort ist Ort und anders nicht. Was wirklich währt, währt nur für seine Zeit an seinem Ort. Die Zukunft und die Vergangenheit. Ein mattes Lied. Ob Krishna dieses gemeint, wenn... Doch, lass! Es gibt Zeit für hundert Unentschlossenheiten und für Visionen und Verdrossenheiten, bevor sich die Hand erhebt und eine Frage auf den Teller schneit, bis ich das Weltall, fest in einen Ball gepreßt und ihn bis zur überwältigenden Frage hinrollt.

Was ist das?

Der ursprüngliche Schrei beunruhigte das Gerede über die Mosaiken der Sant Apollinare Basilika. Mit einem Seufzen drehte er den Kopf zum trüben Fenster. Ein paar Regentropfen, glitten über das Fenster, und hinterließen eine glitzernde Spur. Die Zeit verging langsam. Die Zigarette verbrannte gemach im Aschenbecher. Die Trompete gellte aus dem Schallplattenspieler. Da begann der Alte zu reden-

- Ich weiss es nicht. Es gibt nur beschränkte Werte in der Bemühung, Versuch den Rest zu bewahren. Aauf die Poesie kommt's nicht an. Es war nicht was man erwartet habe. Es bleibt nur die Demut. Die Demut ohne Hoffnung (denn Hoffen wäre auf Falsches gerichtet), ohne Gedanken (ah Seele, zum Denken bist du nicht reif), ohne Liebe (denn Liebe wäre auf falches gerichtet) und ohne Glaube. Nur Demut ist uferloss.

Der Schrei der Möwen zog sich über Themse. London Bridge war leer. Man hörte nur die stille Flusströmung.

Mihajlo Morača

Gimnazija „Isidora Sekulić“, Novi Sad

Mentor: Ivana Radojević,

profesorka privatne škole DaF-Perfekt

ЗЛАТНЕ И БЛАГЕ РЕЧИ

Стани! Хоћеш ли том крвавом чизмом да газиш преко моје земље? Да својим крвавим трагом пишеш нове границе у жељи да твоје буде веће а моје мање? Али колико год то моје мало и ситно било, боље те је јаче него било шта што си раније газио. Без обзира на те тешке чизме мојом земљом газићеш као бос по трњу. Зато ни корак даље! Стани, пре него што буде касно!

А могао си имати мир да ниси оштрио нож под мојим грлом, и хладну оштрицу пуну крви брисао о моју топлу душу. Могао си, ниси хтео. Дао сам ти све а хтео си више. Златне су и благе ове речи моје с обзиром на поруку коју ти шаљем. Не дам на себе! Можда и имаш више пријатеља и можда су ови моји мали, али колико ће њих за тебе врат на пањ ставити? Моји? Сви до једног.

Довољна је реч. Не треба ти метак да би ме ранио. Када схватиш да речима узимаш више него оружјем схватићеш и да уопште не желиш моју земљу. Ми знамо да земља има власника, али не и она. Она ће дати све од себе свакоме ко је чува. Ја то желим да делим и зато уђи, убери плод са ње и иди. Будеш ли ти хтео нешто више од тога, нећеш добити ништа.

И шта сад, када видиш ширу слику? Сада сам ја ловац, а ти ловина? Куда ћеш сад побећи када назад више нема? Али ја сам добар. Знам дубину твога бића и зато ти и кажем: „Врати ту неман која ти је у глави назад у мрачну јаму из које је изашла“! Остави похлепу и зграби мир!

Немој ми рећи да само хоћеш да прођеш плодним и лепим пољима ове земље моје! Ти хоћеш део ње. И ево ти део ње, дајем ти је, знам колико је неодољива. Али је немој газити маршевским ходом, сагни се, пољуби је, уживај у њој, а онда одлучи хоћеш ли се вратити у свој бездан или ћемо заједно уживати у овом парчету раја. Знам да је туђа трава зеленија, туђ хлеб је већи, и најслађе је забрањено воће. Али да би то и остало тако, слатко, то туђе мора и остати туђе. Зато даље од онога што није твоје!

Хиљаде мојих предака бранили су сваки комад ове земље свете. Па шта мислиш зашто је тако плодна?! Плодна је од крви која ју је вековима хранила, јер чисту крв и камен тврди упија у себе и постаје мека ораница. Да се сагнеш и помиришеш је, боље би ти било. Сигуран сам да би ме питао какав се то опојан мирис шири њоме. Удахни га дубоко, осети дах слободе. Можда га до сада никада ниси

ОГЛЕДАЛО

омирисао. А да је она твоја каква би била? На њој ни коров не би ницао, а ти би изгубио могућност уживања у даху природе. Дакле, врати се и легни на своју слободу, своју земљу. Покушај да сузама омекшаш камен који си вековима тврдио штетом коју си наносио другима. Покај се, тиранине, за сва недела која си начинио свим беспомоћним земљама!

Ако си ти уопште тиранин... Можда сам те лоше проценио, али мораш ме и ти разумети. Исувише нас је људи преварило да би веровали каквом странцу попут тебе. Ако ћеш да уживаш у земљи овој лепој, сагни се, као цару пољуби јој скуте, поклони се и руку јој целивај као што би то учинио каквом свецу. Урадиш ли тако, ја ти дајем своју реч да ће те примити као брата раширених руку. Таква је ово земља, где се част цени, реч поштује, страх не признаје, а понос држи више од главе на раменима. Овде је образ опис карактера, а не физичког изгледа. Добродошао у земљу добрих људи, тешког рада и слатког ужитка. То је моја земља, мој понос. Свака њена прелепа и чиста река струји мојим венама. Свака њена планина, бора је на моме челу, а свака бора знак је моје мудрости. Зато ти хвала, земљо моја лепа, што течеш мојим венама и дајеш ми живот. Хвала ти за сву непресушну мудрост коју си ми тако великодушно подарила. Зато пред тобом и немам шта да кријем, због свега што чиниш за мене, остаћу ти вечно веран. Колико год ме јаке руке туђине вукле далеко од тебе, моји корени су исувише дубоко зашли у срж твоју, да је сада немогуће отргнути се из твога загрљаја. Држиш ме чврсто, као мајка своје уплакано дете.

Зато путниче, немој бити само путник пролазник, буди намерник, дошљак. Остани! Повинуј се, предај се и на крају покопај се у земљи коју толико жарко желиш. Немој тражити да она буде део тебе, твоја својина, буди ти део ње! Видећеш како ће те грејати, али не земља, већ топлина срца свих оних људи који живе у њеној утроби вековима уназад. Лежаћеш у земљи пуној: витезова и генерала, ратника и сељака, владара и коњушара... Зато не губи време! Пођи! Погледај! Упознај земљу мојих дедова, а можда, у будућности земљу твојих синова. Упознај „небеско краљевство” Немањића, земљу једног Обилића и једног Карађорђа! Зар није част лебдети изнад земље коју су они газили?!

На крају свега, остаје само једно не одговорено питање: „Јеси ли ту земљу дошао да посетиш или покориш?”

Давид Несторовић

Пријепољска гимназија Пријепоље
Ментор: проф. Ивана Стељић

НАДА ЈАЧА ОД СИЛЕ

Преда мном тече воденица стара. Вече. Над водом трска лелуја, у пољу шуште јара жита, а по стазама се црвени мак жари. Из песме што ме на молитву подсећа, из чељусту земље један по један век излази.

Пробуђене трепте даљине, ћути поље равно. Где су некад падале за четама чете, сада црвени божур цвета. Изникао је из крви наших предака који су као силни оклопници, без мане и страха, погледа мрког јуришали у облику праха. Нежне латице божура причају о далекој прошлости. О прошлости говоре и јунаци и њихови подвизи кроз народне певаче који преносе звуке црквених звона, звекет оклопа и мачева, а у ваздуху лети дим из чијег се обриса рађа Салаш, Лозница, Мишар. Ређају се тако јуначки подвизи, израћају из гусала осећања гнева, насиља, жеље за победом тврда срца и скамењене сузе негде на дну очију када на бојном пољу остане муж, девер, брат. У приликама када је живот постао немогућ, када пламен и јаук захвати народ јавља се мисао о борби. Сила је јака, али нада је јача, а онда из дна срца одјекне повик и пољима потекне крв, топла, свежа, дата у име наде и слободе. И настављамо тим путем. Ту негде из пера и гусала јављају се: Бирчанин Илија, Алекса Ненадовић, Војвода Вујица, Чупић Стојан, а уз њих поносно јаше Краљевић Марко и носи савете мајке Јевросиме. Мајка Југовића тврда срца корача ка белом двору где је дочекују сузе, лелек и јауци. Знала је она да рођењем синова мора утопити срце, јер су они били деца земље коју је требало бранити. Сви они својим јунаштвом и малобројном војском побеђују много јачег непријатеља, не боје се смрти, стрељају очима и поносно одлазе путем у смрт носећи барјаке у рукама и наду у сутра у својим срцима. Знале су мајке. и када су им мушке узимали животе, гробови синова оних малих и великих, светлост су поколења.

У мени данастече крв предака јуначких и грубих, мученика старих и из песме, приче, мача и пера одзвањају њихове речи: "Веруј и моли, пати и ћути, воли своју земљу и свој језици са пута предака нескрећи!"

Лука Илијев

Електротехничка школа "Михајло Пупин", Нови Сад
Ментор: Проф. Весна Пругић Милеуснић

ШЕЋЊА КРОЗ ВРТ

Љубиш ли латице ружа које данима спавају на земљи? Осећаш ли мирис свеже липе која се хвали својим крошњама? Видиш ли птице које срећно певуше док старац пролази стазом, од ветра шубара жели побећи са његове главе. Да ли се запиташ шта је том старцу у глави? Да ли му смета ветар? Стојиш крај прозора чекајући капљице суза. Изађи испред, прати кораке старца, пробај да ухватиш капљице које ће се истог трену испити.

Да ли знаш да корачаш као старац, да ли му боре одају године? Његова душа има исти облик, боре се у њему не виде. Зато у његовим очима можеш прочитати приче, мораш научити како волети земљу без имало гадости. Корачај по пукотинама са великом пажњом. Земља крије тајне, трпи кораке, сви је газе, она не плаче, плаво небо сеје кишу, храни земљу по којој ходаш. Угледај онај мали камен са малом пукотином, а затим велики камен са малим рупицама, да ли видиш разлику? Шта мислиш који је камен јачи? Онај мањи.

Људи често побегну од проблема, тражећи нови проблем. А да то уопште не схватају. Свако има свој кофер који увек вуче са собом. Али зашто су ти кофери терет? Зашто их морамо носити? Која је суштина? Зар нам срећа није довољна? Како препознати мудрог човека? Препозначеш га тако што ћеш га видети у лошој и доброј ситуацији. Ако је у обе ситуације срећан знај да је то мудар човек ког је добро саслушати. Јанкове речи су увек имале смисла. Јанко је један пензионер из моје улице који целог живота је срећан, човек који је бесплатно делио позитивну енергију, неки људи су у многome били негативни да их је та бесконачна енергија одбијала. Ти зидови су се градили деценијама. Ми смо неуништива енергија, тужно је што верујемо да све можемо уништити у секунди, ми верујемо у то, али то није истина.

Пркосимо природи, земљи, киши, Сунцу, љубави, животу... Кад те страх ухвати око врата не знаш да дишеш, тражиш помоћ, али не знаш коме да се обратиш. Сећам се једне приће коју ми је такође Јанко испричао, у то време нисам је могао схватити у потпуности, био сам убеђен да је он само један од оних људи у годинама. Прича долази из једног краљевства. Један млади Принц без искуства, и пажње. Жељан успеха и славе, коју није градио као његов отац. Младић кога је красила раскош, злато, круна... Надменог темпера-

ОГЛЕДАЛО

мента имао је велики проблем. У њему је растао гнев... Временом је постајао лењ, његов отац је корачао у дубоке године без права на повратак. Како му је време све брже клизило низ дланове, он је све више бринуо за будућност државе, и првенствено свог сина јединца. Младић је толико био лењ да је умео да се излежава данима, у златној свили, обојеном у индијским бојама. Младић коме је било тешко да користи златну виљушку. Очајни краљ је покушавао да стави тачку на цео тај проблем.

Сасвим случајно док је путовао у суседни град, наишао је на једног мудрца. Човек у црном капуту, са капом која је скривала његово изгужвано лице, само је дуга брада одавала године. Наредио је да зауставе кочије, и позвао тог тајанственог странца. Разменили су пар речи и схватио је да му једино он може помоћи! Старцу је било задовољство да помогне још некоме. Била је то тиха ватра која је потпаривала смисао његовог живота. Кроз неколико дана су стигли у дворца, а затим се срео са лењим младићем. Одмах му је препоручио да прошећају кроз врт. Уследио је младићев дубок уздах, али поглед његовог оца је променио одлуку и убрзо је кренуо да корача за тајанственим старцем. За неколико минута, принцу дугих попут вечности, стигли су у раскошни врт. Необавезно су причали, а затим, старац га је зауставио и рекао: „Видиш ли онај млади жбун.“ Младћ самоуверено рече: „Видим!“

Спрац је захтевао од младића да га исчупа, што је младић без много муке и учинио. „Је ли било тешко?“ - рече старац. „Ни мало.“ - одговори поносно младић. Тако су наставили шетати кроз врт. А затим старац рече принцу: „Видиш онај стари храст грбавих грана?“ на шта је младић потврдно климнуо главом. „Иди и уради исто као што си први пут урадио!“ Принц се мучио сатима да исчупа стари храст, али му није полазило за руком. Онако љуто брекну на старца: „Што ме мучиш, зар не видиш да је немогуће исчупати овај храст!“ На то рече старац: „Лењост је болест, колоко ког запостављаш то зло, оно ће стварати веће и јаче корене, а затим их никада нећеш моћи пресећи.“

Од болести се бежи док је још увек млада, природа ти даје шансу и зато је испоштуј.

Амер Кајовић

Пријепољска гимназија Пријепоље

Ментор: проф. Ивана Стељић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА II

ЖИВОТ ЈЕ УВЕК НЕГДЕ ДРУГДЕ

FLASH / дизајн: Катарина Пузић / фото: Небојша Бабић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ЉУБАВ ВИШЕ ГОВОРИ О ОНОМ КОЈИ ВОЛИ

Донио си ми кишу са звијездама.
Крижам прву реченицу.

Ослушкујем. Звук јесени је ту док врх оловке реже папир.
Тај папир сам ја.

Миришем. Давно изгубљена липа... мастило, мјесец, звијезде...

Нестајем. Бирам ријечи и сигуран пут.

Писци су рањиви. Осјећају дупло али када осјећања треба
преточити у ријечи, живе ријечи, заувјек остају кукавице.

Додирујем. Масни папир клизи ми по прстима и оставља
записане ријечи на срцу.

Признајем. Крај је. И питам се да ли сам могла учинити нешто да га
спријечим. Прије ми се чинило да би то било било шта, сада пак...

Уздишем. Хватам себе у посматрању плаветнила. Малене лампице
освјетљавају универзум и ја бивам увучена у вртлог емоција.

Вјеровала сам тим малим лампицама, шта више откривала сам
им најдубље тајне... биле су мој свијет... Та себична сазвјезђа.

Не вјерујем им више.

Кажу да је свијет увијек негдје другдје. Мој свијет?

Мој је код тебе.

И знаш шта?

Па наравно да знаш.

Ти си увијек све знао.

Или си макар мислио да знаш.

У мору лажи ја ти нисам повјеровала само у једну...

да ти је свеједно.

Али знаш шта?

Пребољећу.

А знао си и то, признај.

Кајем се.

Нисам ти рекла све што сам жељела. Био си моја прва и посљедња
мисао. Мој универзум. Мој живот. Дисала сам за тебе драги мој.

ОГЛЕДАЛО

Ниси марио.

А ја? Гушила сам се.

Опет... ниси марио.

А знао си све. Увијек си знао све. У луткарској представи живота ја сам ти била омиљена марионета. Држао си конце, мој живот постао је твој и нисам се бунила. Чудно, али осјећала сам се важном, неопходном за твој опстанак. Чамећи у прашњавој соби за вријеме паузе, мој живот би престајао, мисли би лутале а конци поцрнили... Док ми поново не дођеш. Али био је то зачарани круг гдје би ти долазио и одлазио остављајући ме, признајем, празнијом изнова.

Не више. Круг је постао удаљена тачка, конци су скинути, завеса је спуштена. Завршио се посљедњи чин.

Говорим. Било је лијепих тренутака, увијек више од ружних, савршених при помисли на њих. Али, ово није љубавна прича о принцези и мангупу, ово је моје. На крају крајева, љубав увијек више говори о ономе ко воли него о ономе који је вољен, а сви увијек дијеле тугу, док срећу чувају за себе.

Мирим се. Није све изгубљено губитак.

Видите, увијек сам писала за друге, и ево по први пут пишем себи а опет говорим о њему. Мој свијет је и даље код њега.

Извините, али не могу вам више говорити о њему или о себи, неке ствари постоје само да би се заборавиле.

Кажу да не можеш бирати да ли ћеш бити повријеђен, али можеш изабрати ко ће те повриједити. Цијени свој избор. Ја од мог одустајем. Или он одустаје од мене, више није ни важно.

И знаш шта?

Боли ме. (Мање него прије.)

Требам те. (Више него икад.)

Желим те. (Или више не.)

Волим те. (Заувијек.)

Недостајеш. (Престајеш.)

Нећеш знати.

Ти.

Крижам задњу реченицу.

Катарина Марковић

Гимназија „Вук Караџић“ Лозница

Ментор: Проф. Слађана Врањеш

LA VIE EST TOUJOURS AILLEURS

Tu m'as apporté de la pluie avec des étoiles.
Crucifie première phrase.

J'écoute. Le son de l'automne est ici jusqu'à ce que la pointe du crayon coupe le papier. Le document que je suis.

Je sens. Perdu depuis longtemps la chaux... l'encre, de la lune, des étoiles...

Disparaîtrais. Je choisis de dire et je mets.

Les écrivains sont vulnérables. Sentez - vous deux fois, mais quand les sentiments doivent être mis en mots, des mots de vie restent toujours des lâches.

Je touche. Papier sulfuré glisse mes doigts, laissant des mots écrits sur le cœur.

Je l'admets. Il est fini. Je me demande si je pouvais faire quelque chose pour l'empêcher. Avant, il semblait que ce serait quelque chose mais maintenant il...

Soupirs. Je me retrouve en voyant bleu. Les petites lumières illuminent l'univers et je réside aspirés dans un tourbillon d'émotions. Je faisais confiance à ces petites lumières, ce qui est plus révélateur de leurs secrets les plus profonds, je ... étaient mon monde... Ces constellations égoïstes. Je ne leur fais plus confiance. Ils disent que le monde est toujours ailleurs. Mon monde? Le mien est avec vous.

Et vous savez quoi?

Eh bien, bien sûr que vous faites.

Vous avez toujours su tout.

Ou si vous pensez que vous faites.

Dans une mer de mensonges, je ne l'ai jamais cru en une seule... qu'ils ne se soucient pas.

Mais vous savez quoi?

Je vais chercher plus.

Et tu savais cela et, avouez.

Je me repens.

MIROIR

Je ne dis pas tout ce que je voulais. Vous étiez mon premier et dernier pensée. Mon univers. Ma vie. Je te respire déjà, mon cher. Vous fichais.

Et moi? J'étouffais.

Encore une fois... vous ne souciez.

Et vous saviez tout. Vous avez toujours su tout. La vie marionnette spectacle, je suis la marionnette préférée. Vous avez tenu les cordes, ma vie est devenue la vôtre et je ne semble pas à l'esprit. Il est étrange, mais je me sentais importante, nécessaire pour votre survie. En attendant dans une pièce poussiéreuse pendant la pause, ma vie aurait cessé, pensées à errer une des extrémités noircies... Même si nous ne revenons pas. Mais ce fut un cercle vicieux où ils allaient et venaient me quitter, je l'avoue, vidangeur de nouveau. Pas plus. Le cercle est devenu un point éloigné, les extrémités ont été enlevés, le rideau est abaissé. Il a terminé le dernier acte.

Je parle. Il était bon temps, plus encore que laid, parfait à la pensée d'entre eux. Mais ce n'est pas une histoire d'amour d'une princesse et un chahuteur, ceci est à moi. Après tout, l'amour dit toujours plus sur celui qui aime à se soucier de celui qui est aimé, et tout partager encore la douleur, tandis que heureusement gardé pour lui - même.

Je me réconcilie. Tout est pas perdu perte.

Vous voyez, j'ai toujours écrit pour les autres, et cela est la première fois que je me écris et encore parler. Mon monde était encore avec lui.

Désolé, mais je ne peux pas parler plus sur lui - même, il y a juste quelques choses qui devraient être oubliées.

Ils disent que vous pouvez choisir si vous serez blessé, mais vous pouvez choisir qui va vous faire du mal. Appréciez votre choix. Je de mon abandon. Ou renoncer à moi, n'a pas d'importance.

Et vous savez quoi?

Ça me fait mal. (Moins que jamais.)

Il faut que vous. (Plus que jamais.)

Je te veux. (Ou pas.)

Je t'aime. (Pour toujours).

Me manque. (Vous perdez).

Vous ne saurez pas.

Crucifie la dernière phrase.

Katarina Markovic

Haute école „Vuk Karadzic" Loznica

Mentor: prof. Sladjana Vranjes

Traduit: **Visnja Blagojevic**

ЖИВОТ ЈЕ ВЕЋ У НАМА

Ишчекивање можемо да дефинишемо као стање ума у којем цијело наше биће жуди за нечим посебним, несвакидашњим и нужно бољим од онога што већ имамо. Међутим, ишчекивање је пасивно стање које се карактерише само безнадежним чекањем човјека да судбина стави све ствари на своје мјесто. Људи се често користе паролом да је све у животу пролазно, али изгледа ми да је ово изузетак, јер ако се осврнемо на људе око нас или пак мало боље анализирамо сами себе, уочићемо да чекање постаје саставни, непролазни аспект наших живота.

Из дана у дан наука и технологија све више напредују, али упоркос томе чини ми се да људи све више назадују, пропадају и почињу застрашујуће да сличе једни другима. Све су ближи дани када ће једина разлика између два човјека бити њихов изглед, јер имати своје ставове, своје принципе и своје мишљење постаје старомодно. Данас, бар на овом географском простору званом Балкан, „деца више не расту, него урастају у наде својих очева, пароле и заставу” како каже Марко Шелић у једном од својих текстова. Дјеца су бомбардована очекивањима својих родитеља који као да се труде свим силама да их уклопе или боље речено углаве у калупе који у већини случајева не одговарају дјечи. То је као да упорно покушавате да уклоните један дио слагалице у погрешну слику, што може да се постигне само оштећивањем тог драгоценог дијела који савршено одговара другој слици, али шта се може када се игром случаја нашао међу погрешним дијеловима. Он мора да се уклопи по сваку цијену и ионако ће временом изблиједјети и стопити се са осталим дјелићима. Претходно споменута застава се не односи ни на шта друго до на нашу националност, односно етничку групу којој припадамо, јер свака етничка група има своју слагалицу и без обзира што су све те слагалице исте политичари ће вас убиједити да су потпуно различите, а једино што се разликује код тих слагалица јесте позадина, оно што пише на тој позадини – четири с, арапска слова или шаховница. Живот пун радости, весела и узбуђења траје све док вас не уклопе у слагалицу, а након тога слиједи само и једино ишчекивање.

ОГЛЕДАЛО

Из дана у дан наши животи су све краћи и све брже пролазе, а ми не увиђајући то, стално чекамо да живот почне, као да су наши животи увијек негдје другдје и нама недоступни. Оног момен-та када без милости убију дијете у вама својим причама о бољем животу, о професији од које ћете моћи да живите, сваки ваш дан се претвори у чекање, чекање да се заврши школски час, затим да завршите средњу школу како бисте отишли на факултет, али када одете на факултет, некако вам се чини да ни то није живот, па ни-како не можете да дочекате да и то завршите и да нађете посао. Међутим, наћи посао на Балкану је веома тешко за поштеног чо-вјека. Овдје се играју опасне политичке игре у којима је поштен човјек само биједни пијун. Живимо у средини у којој врлине као што су поштење, доброта, хуманост нису нешто што је пожељно нити нешто што ће вас довести до врха, него представљају терет који вас вуче у амбис. Често чујем родитеље како забринутог гласа разговарају о будућности своје дјеце које цијели живот уче да су врлине претходно набројане најбитније за човјека, али онда схвате у којој држави живе и све им то постане застрашујуће погршно. Није битно колико сте интелигентни или образовани већ колико сте спремни да згазите свој морал као што је речено у пјесми Партибрејкерса :

„Овде и паметног у лудницу сместе// и поштен човек испадне будала, јер мора да игра игру без морала”. Сви који живе на овим просторима су свјесни тога и сматрам да је управо то разлог зашто све више младог свијета тежи ка томе да оде одавде. Млади, обра-зовани људи који не желе да згазе свој понос и морал једноставно бирају да оду тамо гдје ће их поштовати због онога што су постиг-ли у животу и гдје предност немају дјеца политичара и богаташа. Да ли пронађу оно што желе? Можда, али некако сам сигурна да и даље не престају да чекају живот.

Након што пронађете посао, чекају вас нове муке као што су плаћање рачуна, оснивање породице, васпитање дјеце, болести и опет креће чекање и надање. Надате се да ћете добити повишицу на послу, чекате плату, чекате да ваша дјеца заврше школу и ишче-кујете пензију јер то је период када ће ваш живот коначно да почне. Једина зачкољица је што је више од пола вашег живота већ прошло, а ви тога нисте ни свјесни. Окренете се мало, погледате ваш жи-вот и видите да сте га протраћили у ишчекивању, али више вас то не дотиче јер сте већ одавно мртви, духовно мртви. Једино што је остало од вас је ваше тијело, а ваше емоције и ваш дух су потуно утрнули и све то због чекања тог неухватљивог и далеког живота. Како би било лијепо када би вас неко упозорио на то, али људи огуглали због присилног уклапања у систем само ће вам рећи да че-кате да одете одавде, јер живот вас чека преко границе. Када бисмо

ОГЛЕДАЛО

се само угледали на дјечицу, праве мале хероје који не допуштају да их чекање побиједи. Дјеца схватају да је њихов живот у њиховим рукама. Можда она немају довољно широк вокабулар да вам то кажу, али итекако вам то показују сваки дан. Узмимо примјер дјетета које се игра на пијеску. Оно гради куле и градове, прави најсласније торте и то врло често само помоћу својих руку.

Њему не смета што ће се испрљати, не смета му што нема никакве помоћи јер му не треба, он је творац, он је градитељ. Дајте одраслом човјеку пијесак, реците му да направи тарту и једино што ћете добити су ријечи жалбе. Он ће рећи да је то немогуће и нереално, али како када смо мало прије видјели да дијете то може да учини без проблема? Разлика је у погледу на свијет. За дијете је све могуће и све може одмах да се постигне док одрастао човјек измишља границе и чека да неко други преузме његов терет. Треба да се угледамо мало на најмлађеи да престанемо да чекамо. Уколико нешто желимо треба да се потрудимо да то и остваримо, а не само пасивно да чекамо. Нико није постигао ништа само надајући се да ће му то пасти са неба, нити је ко успио да побиједи смрт, она ће доћи кад-тад. На нама је да живимо живот какав имамо, какав смо створили и да уживамо у њему, јер други немамо. Живот нема тастер за „replay“, једном се рађамо, једном живимо и једном умиремо, само једном. Зашто онда траћити живот на чекање?!

Нигдје не постоји приручник за живот. То је једна велика загоњетка коју сами рјешавамо до посљедњег откуцаја срца. Нико не може да вам каже како треба да живите или када треба да почнете да живите, јер то све зависи од вас. Неки људи живе живот пуним плућима, а неки умру већ у 20-им и онда као зомбији покушавају да ухвате живот. Живот је ту, око нас, у нама, сваке секунде, сваког дана само то треба да схватимо. Живот није оно што ће бити сутра или за пар година. Живот није негдје другдје, он је у нама. Прати нас сваки дан, а ми то не примјећујемо и занемарујемо га и заобилазимо као што сви заобилазе болесно куче на улици. Играчка се поквари и ми је бацимо, пегла се поквари и ми је замијенимо, али живот не можемо замијенити. Живот се дешава сада, овог тренутка и то је све што имамо! Непоходно је да престанемо да тражимо живот на неком другом мјесту и у неком другом времену и да почнемо да га живимо.

Теодора Маринковић

Гимназија „Филип Вишњић“ Бијељина
Ментор: проф. Валентина Видаковић

НЕВИДЉИВИ МОСТ

ПОД МАГЛОМ МОСТ

МОСТ ПОД МАГЛОМ

Иза мојих леђа свиће сунце још једне зоре, осамнаесто јутро, откако сам започео ово путовање ка западу или ка земљи заласка како је џинови зову. Да, ти исти џинови чије главе стоје изнад високих четинара најмрачнијих шума и што знају где води сваки пут, али лутају овом земљом као да траже нешто што су изгубили пре много година, нешто што незнају ни они сами шта је. Они су ме упутили овим друмом, јер води ка њиховој држави која је одма иза велике границе, лепом, слободном свету где ћу и ја, како ми је речено, постати један од њих.

Знам да данас напуштам и овај свет, јер предамном су зидине застрашијућих висина и чији су крајеви далеко ван мог видокруга. Грађен је од огромних и како се чини тешких цигли које овде довлаче много људи радећи заједно и пред мојим очима састављају нови ред градње на врху, а најнижи слојеви су били видљиво застарели можда чак и антички, али чврсти.

Пришао сам великим капијама где су стајала деца слична мени као и неки мали човек који носи керамичко лице и инсистирао је да сви прођу кроз капију, говорио је о томе како је опасно бити на овој страни и о томе како ће нам показати тачно које гране путева треба одабрати како се не би изгубили. Обратио сам му сумњајући да може да ми одговори на питање „Извините господине да ли ми можете рећи где живе џинови?“

Окренуо се према мени и почео је гласно да говори „Добро дошао у државу младићу! Пришао си правом човеку! Ја сам до ових капија дошао кад сам био твојих година и од тад сам овде, тако да

ОГЛЕДАЛО

имам пуно искуства са овим зидовима па ти могу рећи све! Ако желиш да пронађеш цинове само се ти држи утемељене бразде и бележи дане на овом календару! ” Дао ми је неку књижицу на којој је сваком дану додељен неки број и додао, „Ако пратиш моја упутства нећеш се изгубити ни у простору ни у времену! ” Након тог непријатног разговора сам му хитро измакао и прошао кроз капију.

Док сам пролазио кроз та циновска врата по први пут сам видео свет за којим сам трагао. Био је идентичан претходном само што су са ове стране зидине биле много ниже и цигле напрсле, а људи много ружнији. Не осврћући се на окружење наставио сам да крочим указаном путањом и постепено осећао како се замарами како све постаје досадно и сулудо. На ивици стрпљења погледао сам календар и запрепашћено схватио да сам га, не приметивши, увељико попуњавао. То ме је натерало да подигнем главу и учим стварност. Био сам један од ових људи што путују кружном браздом гледајући у под као којекаква стидљива девојка док попуњавају сопствене читуље. Морао сам да побегнем од овог лажног света. Бацио сам календар, јер је био изненађујуће тежак за један комад папира.

У средини овог круга безнадежности постојала је једна мала мочвара, којом сам залутао надајући се да сазнам шта оне јадне душе заобилазе.

Зашло је сунце и ноћ је завладала небом. Наишао сам на 2 куће. Једна је била оронута, ниска и обавијена пузавицом, док је друга деловала нова и пристојна, имала је дућан у приземљу, а први спрат је био скривен у гранама околног шумарка. Између њих је била једна клупа на којој је седео човек којег је пратио кишни облак. Знао сам да му не могу прићи тако да не покиснем, али пре него што сам приметио већ сам био упола заглављен у блату, које му се рађало под ногама од силне кише. Покушавао сам да се изборим, али што сам се више противио то сам брже тонуо. Покушао сам да се ухватим за звезде, али су биле предалеко. Молио сам их да сиђу и извуку из овог пакла. Тад је напоком кишни човек проговорио „Синко, овде је вечна ноћ - шта мислиш зашто? Јер сунце прати оне људе које плаво празно небо заваарава, који му верују, јер им је ближе, ближе земљи, иако крије свет поносних звезда које трепере и гледају нас као да смо глупе овце које су заглављене у кругу целог живота.” Говорио је неким речима које су се чиниле тешким и тонуо сам брже, чиниле су ноћ мрачнијом, а звезде сјајнијим. Наставио је да говори „Зато не моли се звездама, јер их никад нећеш дохватити, превише су далеко, а ти си као и ја сићушан и неприметан, а такав ћеш и вечно остати, већ се упусти и тони полако са мном.” Од овог тренутка што је више причао постајао је све мањи као и његов облак, док се није толико смањило да нисам више могао да га чујем. Тад сам схватио да један човек који

ОГЛЕДАЛО

цео живот има облак изнад главе не може да прича о звездама које није никад видео. Како такав човек може да се руга онима који се небу клањају јер је блиско, његови облаци су много ближи. У том тренутку је нестао заједно са замком, која је нажалост већ прогутала и сам пут под мојим ногама.

Било је очигледно да цинови нису овде, једноставно нема места за њих.

Како сам изгубио пут под ногама морао сам да питам неког како да га вратим. Ушао сам у дућан одакле је проистацала нека бука, неко је викао, „Нема среће, нема услуге! Ја ти хлеба нећу дати док ми ти срећу први не изручиш у овај џак!” Видео сам неког ниског здепастог човечуљка, који је имао главу већу него што му рамена могу издржати, правим чудом је стајао тако да се не преврне. Преко пута касе стајао је један крх имршав господин, иако је био пристијног изгледа није могао да сакрије повремене потресе из његовог гладног стомака. Распраљали су о срећи и нису могли да се договоре о цени једне векне хлеба. Упадно сам их запитао „Како изгледа та срећа?” Први је проговорио гладан човек „Срећа је оно што могу у празан трбух да убацам.” На то добацује главоња „Никако! Срећа је оно што могу у овај џак да сместим!” Потом сам их питао „Да ли том срећом могу да купим пут под ногама, јер сам га изгубио?” „Свакако”, рекао је гладан човек „Ја овде путеве правим, ниси се ти први изгубио у овој мочвари, и ако ми даш мало среће ја ћу ти исцесати пут какав год пожелиш.” Главоњи је срећа била празна ствар, као и тај џак у који је показивао и захтевао да буде попуњен. Изврнуо сам џак изнутра и рекао сам му „Сад је џак пун самог себе као и ви главати господине. Уживајте у бескрајној срећи, ма колико она била јефтина.” преврнуо се, јер му је глава још више порасла. Па смо узели векну и изашли из дућана пре него што се главоња вратио на ноге. Векну је гладни господин халапљиво појео, као да није ни постојала, али некако је и даље био гладан.

Сит човек ме је тад одвео његовој радионици, запуштеној кући насупрот дућану. Показао ми је свакакве путеве. Црвени тепих због ког ће ти завидети сви, ако на њему ходаш. Камену калдрму која ће ту остати још годинама након твог проласка. Чак и бродски под на ком сваки корак одаје пријатан звук дрвета и неку топлину налик дому твојих снова.

Онај пут који ми је последњи показао је био земљани.

„Још се није нико вратио ко је овим путем кренуо. Како се чини води у бескрај.”

Тад сам знао да је то оно шта сам тражио. Ко би се у здравом разуму овде враћао. Метнуо сам га под ципеле и потрчао што даље

ОГЛЕДАЛО

од те уклете мочваре, не осврћући се чак ни да кажем довиђења.

Опет сам дане бројао, али бар сам сад знао да овај пут није кружан, јер сит човек због хране не лаже, иако сам био у том убеђењу нисам могао да отресем чињеницу да сам стално наилазио на реку која се само чула како тече, јер је под маглом била закопана и сваки пут су ту била два иконична лика, која су се стално нешто расправљали. Један је био млад и крај себе држао разне справице, од лењира до неких компликованих хрпа метала, а други матор и крај себе је имао разне металне и дрвене облике који како се чинило не служе ничему и обоје су држали по једну књигу.

„Господо”, утписао сам их збуњено, „За шта служе ове ствари?”

Прво је старац отворио своју књигу и рекао „Уђи у мој свет и он ће дати причу овим облицима.” Потом је убрзо младић отворио своју књигу и супроставио се рекавши „Користи ове апарате и они ће дати причу мом свету!”

Питао сам их да ли знају шта се крије на другој страни ове реке? Старац је рекао „Џинови, синко!” Увек је говорио ствари које сам желео да чујем, док насупрот младић је био смисленији, рекавши „Не знам ни да ли друга страна ипак постоји, а камоли шта се тамо крије.” Старац је додао „Пробај преко магле да пређеш реку, знам да је могуће, јер позната је то прича о човеку који је небом ходао, али знај ако кроз маглу пропаднеш такав живот ти није био суђен па ћеш вечно бити залеђен у леденој води испод.”

Саркастично говори младић „И нек ти онда успут израсту и крила док се претвориш у магичну вилу! Па сви знају да је магла већински водена пара и као код свих других гасова ако пробаш по њој да ходаш пропашићеш!”

Да сам још остао да слушах њихове приче почела би глава да ме боли па сам слепо кренуо преко магле, знајући да џинови нису са ове стране реке, видео би их до сада.

Први корак је потонуо брзо и уплашио сам се брзака који испод тече, али осетио сам тврдо тло, под маглом крио се мост. Па сам опет имао нови пут под ципелама, тако сам и наставио да путујем, сад и кроз бескрајну маглу.

Дуго сам ходао сам, можда данима, чула се само река испод, све док се није из магле створила птица.

„Ко си ти?” У питао сам је запрепашћено, па је почела чудно да говори

Ја сам, као и ти, луталица,
планета, што сија као звезда.
Ја сам птица – твоја сапутница
Дуго без куће, дуго без гнезда.

ОГЛЕДАЛО

„Али ја нисам луталица, ја знам камо идем. Нисам ја планета, ја сам звезда!”

Ко је -
нека по које спокоју потчини,
али мора човештву да опрости,
јер пут је само линија,
бар нека му је крива била,
макар га на почетак вратила,
Пошто није прича – већ време, оно што човека убија.

Иако је чудно говорила, ја сам је разумео, тачније моје срце је разумело. Од тада се није река више чула, па сам сам без страха, без кајања згазио у страну, у маглу испод које нема тврдог тла и почео да падам.

Свет испод магле био је зелен, много налик оном одакле сам и кренуо, а на тло сам се дочекао као на душеку од траве, сочне због благе кише која је падала.

Недалеко је стајао неки човек.

„Пали сте са облака, господине, није то место за људе”, говорио је он, „претпостављам да тражите цинове, млади господине.”

„Да! Како сте знали?”, упитао сам га.

„И ја сам за њима некада давно лутао чак и са облака по кој пут пао, али што сам им се више приближавао, то су се онисве више удаљавали, па чак и у једном тренутку престали да постоје.” Кренуо сам да му се приближавам, чак сам и потрчао, али ма колико сам корачио нисам му се нимало примакао, тек док нисам схватио да је тај човек стајао много даље него што ми је око дало помислити. Тај „човек” је био цин, главом је захватао облаке.

Направио је један корак и већ је био предалеко да би ме чуо, али не знам како је то уопште успевао до сада.

Изненада сам осетио како ми нешто вуче ногу. Био је један сићушан дечак и говорио је славим гласићем „Цине! Који пут води до твоје државе?”

Сагнуо сам се и показао ка сунцу које се пробијало кроз црвене облаке „Дуг је пут тај, дечаче!”

Едвин Маид

Математичка гимназија Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

ДАВНО ПОЗНАТО МЕСТО

Када човек одлута далеко у својим мислима, нађе мир у скривеном граду, сагради дом љубави и среће, пронађе правог пријатеља и заборави све неуспеле покушаје и бол коју носи у себи, тамна рука му неочекивано покуца на врата и врати га у реалност пуну неуспеха и патње.

Чежња за савршенством ће увек бити у мени. Идеалан свет, без суровости, обојен најлепшим бојама и украшен раскошним цвећем пркосиће реалности. Ту је као мој животни сапутник на кога могу увек да се ослоним. Држи ме за руку и прича најлепше приче достојне сваког идеала. Пева најлепше песме чије мелодије плешу око мене, правећи зачарани круг без излаза.

Када сам усамљена мислима путујем на давно познато место. Место где знам да припадам, где нема неостварених жеља. Колико год покушавала, увек ће ме сурова реалност вући у амбис без повратка. Тешким оковима ће ми везати руке, а крвљу која тече низ гвоздене ланце писати моју судбину. Сви снови, жеље и наде тада падају са литице, али не и ја. Ја стојим и посматрам како, попут птице, раширених крила, тек пуштене на слободу одлази, без повратка, последњи трачак моје наде, одлази и оставља празну шупљину која се и даље може назвати човеком.

Празнина у човеку је као пустиња која обилује истинским патњама и често лажним радостима, таква је моја реалност. Без љубави, страха и чежње, мисли ме враћају на давно познато место.

Тамо је све исто као и пре, можда овог пута и боље. Јер колико год ме кидале звери реалности утом ћу више бити срећнија тамо. Једно велико пространство, једно велико ништа које чека да буде испуњено. На мени је да изаберем платно и боје којима ће моје мисли сликати личност какву желим да угледам у огледалу, личност којој ће се сви дивити и која ће знати да воли некога ко јој наноси бол, јер је то заправо оно што нас чини човеком.

Особе за којима чезнем су тамо, чекају ме. Причају ми најлепше речи које милују душу и греју камено срце. А иако заплачем, знам да ће се моје сузе претворити у драгоцене бисере који плешу по мом лицу утркајући се који ће први пасти. Не недостају ми ни они

ОГЛЕДАЛО

који су давно отишли и чија су имена избледела негде у неком времену. Овде нема смрти, овде нема неуспеха.

Одем понекад на кратко, чисто да пресаберем мисли и скупим снаге за реалност пуну тужних, несрећних и болесних лица. Реалност пуну бола која човека претвара у стену. Не даје места да моја осећања испливају, зато се морам изгубити. На тренутак, на секунд постајем неко други. Непознат лик, али опет оличење сопствених идеала.

Унутрашњи мир је највеће богатство које човек може да поседује. Разјашњене мисли повезују реалност и машту. Не треба бежати од живота, већ научити да плешемо по блатњавим улицама, у исцепалим капутима и сузама које испуштају тамни, горки облаци, јер живот је само један и превише кратак да бисмо га тражили негде другде.

Анђела Николов

Медицинска школа Пожаревац

Ментор: Проф. Тина Капларевић

ЏЕПНИ ЧАСОВНИК СА ГРАВУРОМ

Влажне шине шкрипале су под возовима који су пристизали на Буенависту. Воз који сам очекивала није био међу њима, а чинило се да ми предстоји још неколико сати чекања. Извадила сам бележницу из кишом натопљене торбе и листала странице свог запостављеног дневника, док нисам наишла на скице Фридиних портрета. Присећајући се прелепих улица Мексика, замишљах их под њеним ногама. Каква је част бити овде.

Неколико десетина страница касније, капци су ми постајали све тежи и чинило се да ћу ускоро утонати у сан. Светла фењера бивала су све мутнија, што због мог умора, а можда и све присутније густе магле.

- *Сјоредна врајта сјјанице су ојйворена, зашјјо се не бисјје ујјойилили?*, упитала ме је жена која је по свему изгледала као сама Фрида. У том тренутку није било места за преиспитивање, игнорисала сам сумњу у сопствена чула. Као да сам уквцала и испратила свој рацио на последњи воз, упустила сам се у разговор са њом, чак и не протрљавши очи како бих се уверила да јасно видим.

Раширила је поглед и усмерила га ка влажној клупи на коју је, чини се, без размишљања села.

- *Мајдалена*, рекла је пруживши ми руку.

Више ми није било важно да ли се мој разум, машта или умор поигравају са мном, седела сам на клупи поред Магдалене Фриде Кало. Нервозно је преплитала шал прстима и посматрала казаљке сата обасјаног мутном фењерском светлошћу.

- *Чудно је на колико начина можемо јосмајтрајти јомерање ка-
заљки на оном сајју. Фасцинанјјно је колико је време субјектјјивно. Моји сајји нису ни секунд крајји од Ваших, али ја бих једном минујју дала још неколико крујјова, док бисјје Ви и овај јоделили на јола јер ишчекујјете. И ја сам овде јер чекам, али чекање и ишчекивања су, можда, два јојма удаљенија од Мексико Сијјија и Босјјона, а видим да сјје се јјамо ујјујили... али, зашјјо возом? За некоја ко жели да јјрекрајји време, ојјределили сјје се за јјрилично дујју вожњу...*

- *Да, овај, обејјала сам мајјци да ћу избејјавати лејјове збој јјеној енормној сјјраха од лејјења...*

ОГЛЕДАЛО

Фридин поглед се одмарао на наслону клупе испред нас, али сада га је померила на мене, затим га је испустила негде на железничкој калдрми.

- Мајчине брије су увек на іраници ирационалној... - ірекинула је саму себе. Сіустіила је іоілед на своје ноіе и дваіуіі луйнула њима о тило. Мислим да нисам била сїтарија од Вас када ми се ово десило... На іуішу до куће, ауіиобус којим сам се свакодневно возила се іреврнуо. Збої тїе несреће осітала сам у инвалидским колицима и једна ноіа ми је осітала краћа од друіе. Оіац ми је рекао да би іребало тїо іосмаїфратїи више као іредностї но као ману јер имам неішїо ішїо друи немају, иако је тїо мени іада звучало као обична бесмислица којом је іокушао да ме уіеиши. Рецимо да је іокушао да ме научи да своје мане іреїтворим у неішїо ішїо ће ме догаїно моїїивисаїи да наїредујем и да се усавршавам.

Уследила је пауза. У руци јој се нашао џепни часовник са гравуром „Фриди од Гиљерма”.

- Не іосїїоји сїуїрњи іуї. Понекад је оно сїуїрно баш іамо іде се наївећа оїасностї крије.

Застала је. Њен поглед се сада коначно директно сусрео са мојим. Отворила је уста и удахнула, али застала је прекинувши своју мисао.

- Волела бих да моја мајка може учесїивоваїи у овом разіовору. Знаїе, она ми је куїила ірву књиіу о Вама. Шїїавише, верујем да би и она из ової уїла ірихваїила Ваше суїесїије и саветїе, али іо-некад сїе једностїавно лишени и саме ірилике да ризикујетїе. И она је имала велике іланове, рекла сам.

Застала сам. Глас ми је задрхтао, али сада се чинило да се ка-заљке на сату померају петнаест пута брже него малопре, а хтела сам... морала сам да јој испричам.

- Налазила се на железничкој сїїаници и баш као и ја, чекала. Међуїїим, њен воз је одавно сїїајао на сїїаници. Она је чекала да се усуди. Да се усуди да ризикује. Требало је да оїїуїује у Беоїрад не би ли іолаїала іријемни из исїїорије уметїносїи, али није се усудила јер је имала іолико іїоїа да изїуби. Родиїељи су јој іосїїавили улїїимаїїум. Рекли су јој да ће осітаїи без крова над ілавом ако се оїредели за іозив уметїника. Рекли су јој да ће изїубиїи баш іїо „сїуїрно”. Изашла би из зоне сїуїрної. И враїила се. Само іако. Покуїила је ірїїљаї и враїила се кући и іроклейїом сїуїрном. И живела је іако „сїуїрно”. Угала се „сїуїрно” и основала іородицу јер се іїо од ње очекивало. Није ризиковала. Радила је іосао који није изискивао никакве іодвиїе и ризике. Међуїїим, одсуїїво ризи-ка није уско іовезано са ірисусїївом хармоније. Поїїребно је мноїо више од „сїуїрної” за квалиїетан животї, а іїо је, можда, и она схваїила кад је дошла у сїїуацију у којој би јој баш ризик сїасио

ОГЛЕДАЛО

живој и у томе лежи цео парадокс, јер нема ничеј сигурније од смрти. Сигурно није увек безбедно, већ неизбежно...

Сада сам ја била та која преплиће прстима.

- Пре неколико година се јако разболела, наставила сам, једино ефикасно решење била је ризична операција на коју је, на једвитање јаде, пристала, али пошто је да јесте. Живела је дуже од примарне прогнозе.

Фридини дубоки погледи претворили су се у дубоке уздице и потом издицаје. Ово није деловало као једна од њених припремљених реакција.

- Онај који на први поглед ризикује свој живој за моћу већу добити, није онај који је спреман да умре... - уследила је још једна пауза праћена прелицањем црног часовника у рукама, шта више, то су људи који су спремни да живе. Зато се пробудиће!

Тргла сам се из сна. Странице натопљене водом постале су суве. Мала казаљка на сату вратила се три круга уназад. Чуо се познати звук разгласа, али овог пута мање флуидан: „Авион за Дизелдорф управо је слетео на писту. Моле се путници да проследе свој пртљаг контроли”.

Анђела Јовановић

Гимназија „Исидора Секулић” Нови Сад

Ментор: Др Светлана Торњански

ЧОВЈЕКОВА ЖЕЉА ДА ПРОМЈЕНИ ПОСТЕЉУ

Осврни се. Шта видиш? Окружен си мноштвом људи, али те нико не примјећује. Сасвим си сам. Сви око тебе некуда јуре, трче и као рој збуњених мушица ужурбано трагају за нечим недостижним, нечим што им је толико близу да на својим образима могу осјетити његов дах, трагају за нечим тако блиским, а, опет, миљама удаљеним. Закупљени својом узалудном потрагом, они лутају суморним шумама својих душа, вриште, уздишу, моле, али их нико не чује. Сами су, баш као и ти. Узалудно се надајући напретку, тај разуздани рој се повећава, судара и напада све око себе бесциљно лутајући у вртлогу збуњености. Сви су они празни, исцрпљени узалудном потрагом, испуњени пламеном наде да ће бити боље, да ће се њихово трагање коначно завршити али тај пламен све више блиједи и јењава под таласом стварности. Сигурно се питаш који је њихов циљ, зашто су тако несрећни и зашто те покушавају повући за собом. Одговор је близу, само отвори очи. Ти одједи, те љуштуре које себе називају људима, од почетка свога постојања жуде, пате, трагају само за једном ствари, за ствари која им увијек исклизне кроз прсте, за животом.

Рађамо се у тренутку највеће слабости, збуњености и незнања, а умиремо у часу апсолутне спознаје и откровења, у часу када се наше лутање коначно завршава а магла диже са наших очију. И, тада, након свих искушења, патње и трагања, свјетлост истине нас коначно прима у своје наручје и успављује својом умирујућом љепотом. Између та два тренутка, између те двије маргине људског бивствовања, протежу се нити. По једној од њих, људи непрестано пузе, грле је и не пуштају, срстају са њом и обавијају се њоме. То је нит постојања. Чврсто стојећи на њој, човјек се увија, протеже, мучи, он пружа своје руке не би ли досегао даље, не би ли своје крхко тијело пребацио до следеће станице, до друге нити, до нити живота. Али, она је удаљена, наизглед недостижна, и док постојање пуца под теретом људских тијела, она се уздиже горда, чврста, неоптерећана и необично празна. Милијарде је људи на свијету, ми-

лијарде душа пузе по Земљиној површини, а опет, само неколицина успије достићи следећи ниво постојања, успије живјети. Зашто? Шта је то толико посебно у тој нити да је толико удаљена, толико неприступачна и далека? Као дијете, човјек је наиван, збуњен, потпуно неспреман за свијет и оно што га чека. Док одраста, он се чврсто држи нити постојања, лебди над њом будаласто се надајући да ће завршетком те фазе коначно почети живот, али узалуд. Опијен својом потрагом, човјек се врти у круг, док се циклус постојања непрестано понавља на потпуно исти начин. Вођен надом да ће се његове жеље остварити и да ће се празнина која зјапи у његовој унутрашњости коначно испунити, он наставља свој пут не схватајући да само осцилује између двије исте тачке.

Дијете си. Устајеш, једеш, идеш у школу, спаваш и тако сваки дан. Једино што те покреће је увјереност да ће у средњој школи бити боље. Средњошколац си. Устајеш, једеш, идеш у школу, спаваш. И даље постоји нада да ће се празнина испунити, потребно је само мало стрпљења. Студент си. Устајеш, једеш, идеш на факултет, спаваш. Иако прожет варијацијама, циклус се понавља. Коначно, одрастао си човјек, али празнина је и даље ту, у твојим грудима, осјећаш је како се полако шири убијајући сваку наду да ће се нешто промијенити. А круг се и даље врти. Вриштиш, плачеш, молиш, али те нико не чује. Настављаш потрагу за животом не схватајући да је он већ прошао, мимоишли сте се током година чекања и надања да ће он ускоро почети. Шарл Бодлер је рекао да је овај свијет болница гдје је сваки болесник опсједнут жељом да промијени постељу. Онај би хтио да пати крај пећи, а онај вјерује да ће оздравити крај прозора. Сви су незадовољни, сви желе боље, очекују немогуће и надају се чудима. Узалудно вјерујући да је живот увијек негдје другдје, њима се чини да га не могу наћи, а не схватају да се уставри ни не труде. Он је ту, сакривен у осмијеху наше мајке, нашег дјетета, заклоњен крилима лептира који нам је слетио на руку. Стидљиво се кријућу иза облака, у латицама цвијећа, испод коре дрвета, међу листовима, он нас дозива, моли да га уочим. А ми, несигурни и дубоко несрећни, љути смо на све јер вјерујемо да га не можемо пронаћи. Убијеђени смо да нас чека у другом времену, у другој држави, на другом свијету.

И, колико год нам се чинило да смо збуњени и изгубљени у вртлогу свакодневнице, у једно морамо бити сигурни - једино што је живот обећао свакоме од нас је смрт. Она је неизбјежна, недирљива и попут бедема сачињеног одмрака и спознаје означава крај наше трке, наше вожње, означава крај нашег пута. Али, знати крај не значи и знати почетак, зар не? Наш пут је дуг, опасан, неизвјестан, проткан слатким патњама и горким задовољствима, али је само наш и једино смо ми у стању да га учинимо подношљивим

ОГЛЕДАЛО

и посебним. Потребно је само отворити очи и схватити да смо већ ту, на њему, схватити да је путовањеодавно почело и да је следеће одредиште само у нашим рукама. Престанимо тражити оно што већ имамо, престанимо лутати када је времена тако мало, престанимо само постојати и коначно почнимо живјети.

Теодора Бунјевац

Гимназија „Филип Вишњић” Бијељина

Ментор: проф. Валентина Видаковић

Infinitiv - centar za učenje stranih jezika

**Kursevi engleskog i slovenačkog
za decu, tinejdžere i odrasle!**

**Đorđa Stanojevića 9a,
Belville, Novi Beograd**

**064/02 444 23
www.infinitiv.rs**

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА III

ПУТОВАЊЕ У РАШНИРАНИМ ЦИПЕЛАМА

ФАСТ / дизајн: JSP / фото: Небојша Бабић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

У ЦВЕТНОЈ ХАЉИНИ ЧАРОБНИХ БОЈА

О, то је било веома чудновато путовање! Све што сам понела са собом био је пар рашнраних ципела жуте боје и дугачка, црвена хаљина, великих разнобојних цветова разасутих свуда по њој. Била је баш онаква какву сам сањала. Сањала сваке ноћи. Можда зато што није била моја, као ни љубак пар жутих рашнраних ципелица.

Шарени тигрови су попут змајева од папира горели у ватри камина. У ваздуху је лебдела нека чудесна прашина. Светлуцав, сиви прах, налик на пепељасте искрице, летео је свуда. Негде далеко, у магли од пепела, видела сам нешто, нешто налик на душу. Онако, у полумрачној измаглици, могла сам видети само контуре. Неодољиво је подсећала на неку коју познајем. На неку коју сам познавала. Но, била је то само још једна у мору оних, које нису моје. Лагано сам јој се приближила, лагано, сасвим лагано, да не реметим мир ситних сати ове афричке ноћи. Била је посве занимљива. О, како је само била посебна! Била је то некаква шарена, дивља лепота. Боже, дражесна је! Загледала сам се у њене очи. Видела сам вртлог боли; видела сам море очаја; читава васиона велике туге и неке неодређене мизерије. Та мизерија чинила се тако узвишеном, тако небесном. Није ли то помало парадоксално? Како може мизерија изгледати тако узвишено и посебно? Налепше ствари на свту сачињене су управо из контраста. Управо из парадокса. Па тако и она.

Сувише је касно, тигрови ме још увек врло непријатељски посматрају, чак и из ватре. Веома су ме уплашили. Мислила сам да су они само моји и да се без сумње могу поуздати у њихову оданост. Ја знам, знам да су они само нежне жртве обмане змајева од папира! Они су ти који кују заверу против мене! Морала сам их унуштити заједно са тигровима. Не желим да пролазим поново кроз агонију какву сањам. Сањам сваке ноћи. Сваке ноћи. Сваке ноћи...

Напољу је рат. Мислим наставити своје путовање. Не, не, док не сагоре потпуно. Ах, ти папирни змајеви умеју да се служе и посве враголастим изговорима... не смем их оставити саме. Носим их са собом, носим их са собом. Носим их свуда са собом. Тигрови ће ме чувати.

ОГЛЕДАЛО

Напољу је рат. Никада нисам била на улици када је рат. Ваздух је загушен, осећам свуда мирис барута. Нема више пепела, сагорео је и он. Али, како се то догодило? Пепео не може да гори? Како сам то само учинила? Ох, па да. То нисам била ја. То је ватромет, то је ватромет, ватромет је напољу, он је сачинио змајеве од папира! Немогу опростити бол коју му је нанео. Морам га угасити, морам га угасити, морам га сагорети.

Напољу је рат. Како је само језиво када је рат! Како је само мистична улица без светла. Напољу је рат, зато је тама, зато је језа, зато су громови!

Срећем човека налик на гусеницу, срећем човека налик на лептира. Срећем шареног човека. Срећем црног човека. Говори неким језиком, мени страним. Говори неке речи, мени чудне. Светли неким светлом, мени тамним. Он говори језиком змајева. Знала сам то, он је син змаја ватромета!

„Ти си ме убила”, рекао ми је. На његовом лицу сам видела ужас и страх. Напољу је рат. Како зна да сам га баш ја убила? Како зна да сам га баш ја повредила?

„Хеј, гусенице, спалила сам пепео твога убице, али ти више не постојиш, сада си само лептир, сада си само тигар, сада си само шарено-црна душа!”

Ахахахах како је то само смешно! „Јер, ја сам те поново видела живог! Сутра сам те видела, сутра ћеш оживети!” Сигурна сам, чекаћу те. Не, не желим то, јер и воће од чекања иструли, а камоли људи. Морам пронаћи доброг човечуљка. Морам му вратити ципелице. Морам га усрећити, јер срећа никада неће иструлети.

„Волео си ме”, рекла сам. „Волео си моју љубав, моју доброту, волео си све оно чега више нема. Зато си ме убио. Ти си мене убио. Зато смо мртви.”

Летим. летим авионом по Африци, тамо је он. Тај човек мене тражи у прашуми, бићу међу тигровима. Тражи ме у пустињи, бићу међу шареним змајевима од папира. Тржи ме међу лептирима на реци Замбези. Тужни човечуљку, бићу све оно што што желиш. Бићу пламичак светлости који те увек води пут површине океана, пут краја води која бескрајно пенуша и утапа све твоје успомене. Бићу трачак наде који те воли док сам, посве сам, тумараш прашумама, не бојећи се шарених тигрова, јер си ти један од њих. Бићу ванила, љиљан, бриљантно дугме на твојој сиромашној кошуљи. Јер сам у твојим жутим рашнираним ципелицама прошла сва путовања. Сва трагања за тобом. Да те поново сретнем и да ти их вратим.

Ја сам жива. Ја сам жива. Више него икада! Ево ме овде, у густој тами светлוצаве улице. У твојим ципелицама. Само ми оне дају наду да ћу те пронаћи. Да ћу те икада поново видети. Видим изнова

ОГЛЕДАЛО

контуре оне душе и све ме више подсећају на твоју. Тако нежне, тако благе, тако цветне и таласасте. Тако храбре, да у овако грубом свету ипак буду тако дражесне, тако нежне и миле. Не смем јој прићи. Не смем је узнемирити. Не сме прокрварити због мог глупог страха!

Не, ове чудне ноћи нећу напустити шарене тигрове које горе. Нити цветну хаљиницу, чаробних боја. Чуваћу их, чуваћу их, чуваћу их заувек! Желим да ти их вратим ако те икад будем поново срела. Они припадају само теби.

Не, ове посве чудне ноћи нећу сагорети ни змајеве од папира, које ме боле као никада раније. Нити твоје жуте рашниране ципеле, које си ми поклонио. Чуваћу их, чуваћу их, чувати их заувек. Желим да их опет теби вратим. Јер оне припадају само теби.

О Африко, најмилија Африко! Моја путовања још увек су жива, моја нада још увек гори. Пронаћи ћу те. Сада сам већ посве сигурна. Пронаћи ћу те.

Опрости ми, опрости, опрости! Неко те је оскрнавио. Не, то не желим бити ја. Знам, то никако нисам могла била ја. Ни хаљиница, нити жуте рашниране ципелице милог човечуљка. Буди сугурна, Африко, да су то били они змајеви од папира, јер их вечерас нико не могу сагорети.

Милица Илић

Пета београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Милица Шаренац

LJUBOMORNO ČUVANA RANJIVOST

Od kada postanemo svesni svog bitisanja, gotovo od rođenja, uče nas da smo svesna, samostalna bić. Bića koja imaju sposobnost racionalnog promišljanja i, donošenje takvih odluka. Sve ovo važi, i ima odučujući uticaj na razvoj čoveka po uslovom da smo rođeni u porodici koja takva načela gaji i usađuje ih u karakter potomstva. Oblikuje nas kao ličnosti psihološki prihvatljivo i sociološki opravdano. A, šta je sa svom onom decom čiji start i prve životne lekcije počinju sasvim drugačije? Hoće li i njihove priče biti poput naših?

Učeni da donosimo odluke, da naši životi i to koliko ćemo bii zadovoljni njima, zavise isključivo od nas samih. A da li je baš tako? Da li mi stvarno uvek znamo šta tačno i zašto nešto radimo? Stojimo li uvek iza sopstvenih odluka?

Većina je sklona da o sebi i svojoj pameti razmislija u superlativu. Razlog? Želja da nas i drugi vide u kao sigurne, stabilne i samouverene ličnosti koje uvek znaju šta rade. To često nije lako, pa zato ujutro, kad ustanemo, stavimo masku samouverenosti. Stegnemo je toliko jako da jedva dišemo, ali iz straha da nam ne spadne, zadržavamo dah. Jer šta ako nam spadne sa lica? Onda bi drugi videli šta se iza nje krije. Krije ono lice čiju ranjivost ljubomorno čuvamo. Ali uvek dođe to doba dana, najčešće noću, kada skidamo maske. Telo se opusti od strašnog grča u kojem je ceo dan bilo. Osajemo sa jedinom osobom koja nas je ikada videla bez maske-onom u ogledalu. Naš alter ego kao svarna refleksija nas samih. Počinje razgovor sa njim, dijalog. Mislim monolog... i u tim trenucima počinjemo da osećamo nestabilnost, kao kad hodamo u raš-niranim cipelama i samo čekamo kada cemo se saplesti i pasti.

Onda nam ON kaže kako je ceo život poput hoda po tankoj žici na velikoj visini, nikad ne mozes da osecas stabilnost i potpuno sigurnost da ćeš preći preko žice bez da ona ijednom poljulja. Cak i da je zica sasvim stabilna I nase cipele savrseno usnirane i dalje ćemo osećati strah od pada. I dalje cemo se osecati nestabilno. Mozda cemo, kao oni zabavljači u cirkusu i uprkos oluji koju osećamo iznutra uspeti da nasmejano predjemo preko žice tako da niko drugi cak ni ne pomisli da se bojimo, ali onaj nas iz ogledala je sve zapazio. Njemu nista ne moze da promakne. Valjda je zato jedino i bitno šta on ima da kaže. A onda kad nam do

OGLEDALO

najsitnijih detalja ispriža šta je sve video, gde smo sve pogresili, i kako smo tu žicu mogli bolje da predjemo, imamo zelju da besno zalupimo vratima I odemo, jer ko jos voli da slusa kako je nesto uradio pogrešno?! Ali ipak nastavljamo da ga slusamo do samog kraja.

Taman kad bi da se pozdravimo sa njim on nas podseti kako i drugi osecaju isto što i mi i kako i oni svakog jutra stavljaju maske kako niko ne bi video njihove unitrasnje nemire, strahove i borbe sa samimim sobom. Ne znam zasto, ali kad se ponovo probudimo ujutru tu poslednju recenicu, koju on nikad ne zaboravi da nam kaze, mi zaboravimo. I samo se tog dela razgovora ne sećamo. I onda se ponovo ujutru dok čvrsto stežemo svoju masku pitamo: kako drugi prelaze žicu tako mirno? Kako se oni ne boje da ce se splete? I zajedno sa maskom ponovo odemo u novi dan... "

Ali šta ako neko dete, sa početka naše priče, izraste u čoveka bez maske? Čoveka koji svoju nesigurnost ne krije od drugih nego njome manipuliše? Hoće li nas neko naučiti kako da prepoznamo da li je čovek u čije oči sad gledamo, jutros stavio masku ili je to onaj čiji Alter ego ne živi u ogledalu stana iz kojeg je jutros izšetao?

Bojana Ivić i Andej Jakovljević
Matematička gimnazija Beograd
Mentor: prof. Mirjana Mičić

СА ДРУГЕ СТРАНЕ ОГЛЕДАЛА

27. април, 23:57

Јеси ли се икада запитао шта је са друге стране огледала? Једном у току године дозвољено је прећи границу светова. Једном у току године, када се пун месец, угао сенки на прозору и лепршава завеса договоре. Једном у току године портал проради и руке пролазе, усне пролазе (душа пролази). Никада још нисам био тамо. Причали су ми. Остало је само да причекам. Где ли ће ме одвести?

Цупкам ногама док седим на ивици кревета и чекам да се у огледалу појави искра светлости. Наговештај. Нешто што изгледа као рефлексација фине, скакутаве месечине. Али, заправо, представља мост ка другој страни. Страни иза споствене слике коју видимо сваки пут када погледамо у огледало.

За мене непредвиђено рано, иако сам знао шта ће се догодити, отворио се портал. Руке су се заледиле, длаке се накомистиле, а мисли доводиле главу до усијања. Пролаз је био слободан тако кратко да, да сам застао да завежем пертле, ове године не бих прошао. Десна нога. Труп. Руке. Глава. Лева нога. Напуштам познату, загушљиву димензију.

У почетку ми је хладно; и мрачно је. Осећам се као нечија вуду лутка. Не управљам својим телом. А затим, дођох до закључка - овде се не гледа очима, не мисли мозгом. Границе организма, бактерије, ћелије и нервни систем не важе. Овде имаш само душу. Гледаш њом. Тад почнем да примећујем водопаде и облаке, затим реку суза радосница.

Пејзажи су омеђени милионима огледала и парчићима стакла. Одатле дозивам неко име, некога да ми се придружи; дозивам али - глас не излази. Душа не говори. Топло је сада, сасвим слабашино осећам присуству других. Они ме не виде. Они су споља. Огледају се, бришу замагљена огледала и остављају поруке убеђени да изгледају онако како им је испред приказано. Ја их пак, са ове стране, доживљавам другачије.

Њихове руке су прах, и површински осмеси су прах, одећа је прах, мисли су прах. Из тих пешчаних створења издваја се (код

ОГЛЕДАЛО

неких обојена, некад црна, некад сјајна, код неких бела) - јединствена душа.

Видим их онакве какви јесу. Голи су преда мнош. Нема тела, нити материје која их може скрити. Посматрајући, не превише дуго, увидиш идиличну лепоту само оних који су је заслужили. Они који су своју душу редовно чистили. Они украшени великим бројем људских врлина. Пожелиш да си они, али ти ниси био тако вредан.

Милион нашминканих лица која одавде ништа не вреде.

Милион огледала.

Милион искри.

Милион доказа да постоји само једна права страна огледала.

Седим још неко време посматрајући, као кроз прозоре, људе који ништа не схватају.

Пожелим да их повучем на другу страну.

Мислио сам да морам, када је дошло време, (невољно) да се вратим у свој град. Да се вратим у своју собу. Измењеног састава. Сада ми се земља више и не чини тако загушљивом. Тело је сада само оруђе, само дом душе коју сам спознао. Покушао сам да отворим свој малени портал. Али ништа. Остајем. Чудна ме пара задовољства обавија, душе су свуда око мене. Припадам оној страни свести коју угледаћеш тек када завириш иза ћошка.

Јеси ли си се икада запитао шта је са друге стране огледала?

Кроз отворен пролаз на твом огледалу, успећу да ти пружим писамце.

Успећу да саопштим:

Да и на другој страни си ти. Само изнутра. Само душа.

А тако је само мало теже видети. Тако је само мало хладније; и мало мрачније.

Тад немој застати да вежеш пертле - пропустићеш.

Милијана Ђорђевић

Шабачка гимназија Шабач

Ментор: проф. Татјана Илић

NEKA OBEĆANA DALEKA ZEMLJA

Moje ime nije bitno, zbog njega mogu upasti u nevolje, već sam prošla mnogo toga. Nije bitno ni kuda idem, jer samo želim da to bude što dalje odavde i od mesta odakle dolazim. Želela bih da mogu da promenim planetu! Šta ako na Zemlji nema mesta za mene i još milion drugih ljudi sa sudbinom sličnom mojoj?

Volela bih da nisam morala da ostavim ceo svoj život iza sebe. Nadala sam se da će biti bolje, da će sav pakao koji sam videla i preživela nestati i da ćemo se ponovo kretati po ulicama i da ćemo se smeјati običnim, svakidašnjim stvarima. Ali sve je postajalo neizdrživo. Jednog dana smo pokupili svu hranu koju smo imali u frižideru, a nije je bilo mnogo, i jednostavno krenuli u nepoznatom pravcu. Obukli smo se, ogrnuli ćebetom i u starim, rašniranim cipelama krenuli ka nekoj dalekoj, obećanoj zemlji gde ćemo nastaviti živote kao da se ništa nije dogodilo.

Noću, kada zažmurim, pred očima mi igraju slike moje sobe, moje ulice, svih ljudi koje možda nikada više neću videti. Jedne večeri sam sanjala prodavnicu koja je bila blizu moje kuće, osetila sam miris svežeg voća i duvana i kao da sam mogla da dodirnem rafove na policama. Prodavačica je i dalje pila čaj iz svoje žute šolje, a gazda je sedeo ispred ulaznih vrata i pozdravljao svakog prolaznika. Čula sam od bivšeg komšije da su zatvorili radnju. Često mi se to dešavalo, da sanjam ljude i mesta za koja sam mislila da mi neće nedostajati. Čudno je to, ali što sam više želela da zaboravim, to sam se više sećala. Kada bih osetila, u prolazu kroz bezimenu grad, miris neke hrane, nisam osećala glad, samo neki pritisak u grudima. Posle nekog vremena nisam se obazirala ni na oštre, osuđujuće poglede drugih ljudi. Šta oni znaju?! Za njih, ja sam pretnja, za mene, oni su samo još jedan od mnogih pogleda prezira ili sažaljenja.

Putovali smo po suncu i po kiši, peške ili prepunim autobusima, sa praznim stomacima i glavama prepunih pitanja o tome šta će biti i da li je sve moralo ovako da se završi. Volela bih da nisam morala da odem iz svog grada. Volela bih da opet hodam svojom ulicom u kojoj napamet znam raspored kuća i da čekam roditelje ispred kuće posle škole. Da se zatrčim i zagrlim ih, ali toliko je toga ostalo nedorečeno između nas zbog svega što se događalo.

OGLEDALO

Sve mi se pretvorilo u beskrajne mutne staze za pešačenje i čekanja u redu. U istim cipelama sam prešla toliko kilometara tragajući za boljim prilikama i mestom gde mogu da nastavim svoj život normalno. Na istom ćebet u ležim noćima i sanjam likove i ulice, budim se znajući da moje putovanje nije ni blizu kraja, znajući da je tek počelo. To me plaši, ali u isto vreme ne smem ni da pomislim da se vratim nazad. Zato samo nastavljam i svakim korakom što sam dalje od svog grada, to sve manje vidim svrhu svog putovanja. Jedina sloboda koju sad imam jeste u rašniranim cipelama.

Natalija Krzman

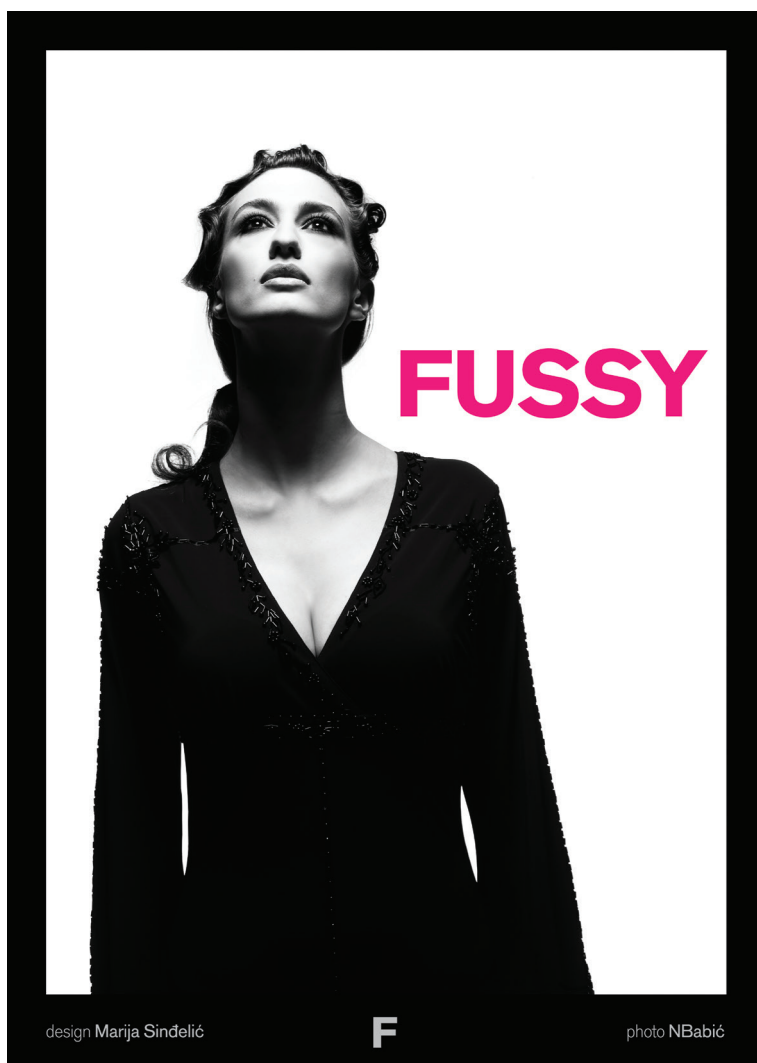
Ekonomska škola „Nada Dimić“ Zemun

Mentor: Prof. Dušanka Pavlović

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА IV

„СРЦЕ МЕ БЕЗ ПРЕСТАНКА
ВУЧЕ ЗА ДАЉИНОМ
И ЉЕПОТОМ НЕВИЂЕНИХ
КРАЈЕВА” (АНДРИЋ)

FUSSY / дизајн: Марија Синђелић / фото: Небојша Бабић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

СРЦЕ ЈЕ (КАО) КОМПАС

Љубав за даљином, за нечим за чиме жудимо, за немогућим је оно што нас одржава у животу. Срце које нас као компас усмерава ка нечим недостижним ни само не зна куда жели да иде. Можда не треба ни да зна. Међутим, радозналост као у некој подмуклој игри преовладава и покушава да надмудри срце. Али због чега желимо да побегнемо? Због чега желимо да идемо још даље?

И кад одемо негде, осећамо као да нисмо довољно далеко, никада није довољно добро. Увек имамо потребу да залазимо дубље, да непрегледно начинимо бистро јасним, да видимо чега све има тамо далеко и зашто нема краја нигде.

Међутим, све те чињенице бацам у воду и у тренутку секунде одлучујем да изађем из свих тих оквира и препустим се осећају да ме води. Затварам очи.

У мени се ватра распламсава и настаје бура. Устајем са мале дрвене клупе, враћам књигу у торбу и крећем ка неутабаном путу прекривеним лишћем.

Новембар је. Позна је јесен и лишће је одавно опадало у Бањичкој шуми остављајући гране голим за снег који ће их заменити за који месец. Лишће које ми шушка под ногама прекрива по који кестен који је одавно испао из своје чауре и сада је, као лептир, потпуно слободан да тумара овим шумама.

У даљини видим мали мост који изгледа оронуло и као да ће се сваког трена срушити. Занима ме шта се налази преко тог моста. Поточића, који на лето пресуши нема, иако би у ово доба године требало да га буде, тако да, ако паднем, испод мене ће се наћи само још једна велика гомила разнобојног лишћа.

Прелазим преко моста док ми чизме запињу за оронуте даске. Гомила шипражја ми блокира пут, али успевам да дођем до друге стране шуме.

Осећај је сада другачији. Импресија је другачија. Ваздух и ветар су другачији. Хладније је. Размишљам да се вратим назад, али распламсани немир и кључалу крв у жилама ветар сада леди. Нимало пријатан, као да се шуња око мене, као да ме изазива да одем даље, односи ми мисли вртложним покретима дубље у шуму. И опет се јавља та жеља да досегнем крај шуме.

ОГЛЕДАЛО

Пулс ми се смирује, затварам очи. Покушавам да видим и осетим зов природе мислима.

Прелазим преко неколико утабаних стаза који ме воде ка можда једином решењу за моју неукротиву природу. Волела бих да можете да осетите све што ја тренутно видим и да видите оно што осећам.

Испред мене се налазе редови витких јабланова постављених тако мирно да делују скоро нестварно, као најлепше алеје ружа поређане у такву композицију да просто пожелите да разрушите ту пластичну идилу.

Са обе стране пута налазе се непрегледне нијансе наранџасте које се преламају у златну и црвену што дубље залазим. Полако се стапају са бојом неба, опет неуобичајеном за ово доба године.

Иако осећам као да шетам сатима, ручни сат показује другачије. Казаљке показују седамнаест часова и чуди ме што сунце још није зашло.

Ветар постаје јачи и осећам како ми продира кроз џемпер и ешарпу, као да хоће да ми објасни нешто, као да не жели да настави даље. Још увек нисам дошла у срце шуме и чини ми се да је све даље. Ипак срце кивно одлучује да види шта се крије у најдаљој тами овог луга и моје радозналости. Ветар који носи лишће као да ме изазива да га пратим. Свет добија другу боју. Импресија се опет мења. Све боје још јаче осећам.

Природа се поиграва са мојим умом, а разума одавно нема. Срце ме води у непрегледне пределе ове шуме, али све, као чудом, постаје исто. Није довољно добро.

Пулс ми блокира мисли. Због чега не могу да га пронађем?

Због чега ми разум не дозвољава да пратим срце?

Жуто лишће постаје тамно браон, ваздух је пепељасте боје, а смог се спушта све ниже. Више не осећам боје. Све је исто. Мрачно је, веома.

Златне боје су нестале, али ветар није. Доста јако ми дува у прса као да ми говори да се склоним одавде, да не припадам овде, да моје место није овде. Сунце је зашло иза хоризонта и не враћа се. Крв у жилама ми се више не леди, али осећам страх. Страх од непознатог. Овај осећај није ми познат и не знам шта да радим. Осећам као да упадам у велико сивило.

Алеја јабланова више нема. Жбунови и грмља као да су их заменили. У мени сада преовладава страх и размишљам да бежим. Желим да досегнем крај, али се окрећем.

Отварам очи. Све око мене делује другачије, али познато, као већ виђено. Као да сам поново на клупи...

Вероватно има нешто у томе што не можемо да се домогнемо те непрегледне даљине. Узалудно упорно трагамо. За другим делом дуге, за поларним ноћима, за најдубљим делом шуме и погрешним

ОГЛЕДАЛО

стазама које нам често промене живот. Иако се све налази баш ту, испред нас, унутрашњи мир никада није потпун. Нешто нам стално заглашује мисли.

Месечина никада не може да нам обасја прави пут, онолико колико ми желимо. Некада је то боље. Некада је боље да не знамо шта нас чека на другом крају дуге. Некада је боље да кренемо погрешним путем, јер се у његовој тами можда крије то што би нам обуздало бурни унутрашњи немир.

Волимо све што немамо, и то је нормално, али некада је боље да останемо ту где јесмо.

На периферији шуме.

Тамара Лугоња

Четврта београдска гимназија Београду

Ментор: Проф. Ивана Бокић Крагић

ПУТ У СРЕДИШТЕ ЕЛЕКТРОНИКЕ

Испред мене огромна дрвена врата. Бојажљиво, дрхтавом руком хватам кваку и улазим.

Светло, непознатопространство. Мношто степеница, пењем се полако. Изнад моје главе бицикл, виси. Затварам очи, сео сам. Педале се саме врте. Сунчева енергија осветљава пут. Чврсто се држим и мој пут неизвености почиње.

Дугачак тунел, у облику решетке. Све решетке граде коцку кристалне структуре, а у шупљинама дијамант. Куглице су свуда, зову се атоми. Везани су неким тајним везама, облика обрнуте осмице. По тим нитима круже мање куглице. Убрзавају, црвене се и пуне енергијом. Мој бицикл убрзава. Врти ми се у глави. Повратићу.

Куглице су се откачиле, напуштају стазу. Сада су слободне. Остала је само шупљина. Бицикл проговара „Генерација 2015/2016”. Шупљине почињу да се попуњавају, ми се возимо даље.

ОГЛЕДАЛО

Испред нас поље, на почетку знак плус +. Пут је двосмеран, лете шупљине, мимоилазе се са електронима који пролазе у супротном смеру. Сви се крећу неправилно, сударају се и мењају правац. Ми се крећемо у правцу електричног поља. Не журимо, брзина нам је просечна. Можда чак и мала. Дрифтујемо.

Наилази друго поље, на почетку полицајац, зауставља нас. Читам, пише Ерстед. Помислих „Данац„. Промрља нешто и рече да наставимо.

И настависмо. Врте се педале све брже ка излазу. Наш пут још траје.

Стефан Бијелић

ЕТШ "Михајло Пупин" Нови Сад

Ментор: Проф. Весна Пругић Милеуснић

КИША И ШАПАТ ВЕТРОВА

У години када сам неправедно осуђен и бачен као псето међ' зидове ове зграде, изгубио сам све оно због чега сам се називао човеком. Онако отуђен од јачине свих својих емоција, те чак и уздаха и дрхтаја јадне душе, нисам био исти. Постао сам звер. Стравични урлици и дозивање свемоћних звезда испуњавали су дрхтави ваздух око мене и нагонили свакаким и никаквим мислима. Често сам сањао мајчине сузе и њено ужасно вриштање док су ме у ноћ одводили и предавали забору у руке. Након тога би зидови око мене постајали све ужи, а пулсирање у уху све гласније и теже. Никада нисам знао да се изборим са тим налетима и бујицама успомена што се попут врелог жара припијају уз моје образе и комешају у мору емоција. Моје мисли већ годинама жуде некаквим новим и чежњивим даљинама у којима бих можда пронашао себе. Затворим очи довољно јако да се пред њима осликају плаве нити и дубина простора потребног да бих разумео свет. У таквим налетима недостајања стегнем изгризене усне и замислим ово крхко тело наспрам Зиди плача и задрхтим. Непремостиве творевине једне цивилизације су довољно јаке и кадре да одгурну било какву људску сујету што таложи чежњу при погледу у небо.

Нешто неодређено и непознато се налази тамо горе и мами сваки уздах и трзај мог бића, па онда годинама покушавам да замислим неке нове бесконачности и звезде. Загрлим себе у свим оним сибирским зимама и нашминкам сећања тек толико да ме одведу некуда. Памтим последње деценије свога живота кроз неку маглу и дим који се разлеже ваздухом и предаје миру прошлости. Даљина је оно што ствара пустаре и ништавило у мојој свести, јер понекад заиста желим да осетим мирис мајчине коже и топлину дома у којем сам оставио себе. Фијукање борова и далеких планина иза којих се рађа сунце довољно је да учини да нестанем и одем. А онда ме ледени зидови прикују за земљу и тек тада схватим колико сам сићушан и безначајан у бескрајној колотечини живота. Дешавало се да ме фијукање оштре кошаве наведе на помисао једне виолине, те стегнем песнице и осликам увек исте очи што ме свуда прате. И тек тада ми се јави онај стари осећај којим

ОГЛЕДАЛО

сам доспевао до нових универзума и шума. Бивајући све даље и хрлећи све више, додиривао сам божанске воде и устукнуо пред Дантеовим паклом.

Непозване и сетне песме узрујале би тада читав један свет око мене, те бих осетио земљотрес у дубини душе и остао немо закопан у сећању. Исписивати голу и нетакнуту таблицу моје савести, значи исто што и наново умирати. То је оно на шта се своди живот једног бедног затвореника који покушава да разуме све оно што га је убило. У таквим налетима недостајања и чежње, започињао бих писмо.

„Теби, што чуда чиниш свакога трена,

Спусти своје очи и погледај на ме. Хоћу ли заиста и ово мало провести крај трошног прозора, тежећи непремостивим и невиђеним зидовима једне људске душе нагледане ужаса? Рођен сам, Боже, у једном малом месту, не оваквом, не голом. Био је то тајанствени ковчег препун мистерија и нечег што ни сам нисам схватио.

Признајем, Господе, сневао сам даљине, пружао невине руке онима што су ме шчепали, али и даље остао достојан нечијих суза. Зар је грех дозволити јадном срцу да жели и воли оно за шта није сигурно да заиста постоји? Јесам ли каткад изустио оштре речи док сам тражио спасење и милост, док су ме отимали од породице и свега онога за шта сам живео? Дешава се, заиста – побегнем бесконачном небу те замишљах свој живот у некој другој стварности и бити. И тада заболе последње речи моје свести и тек онда изгубим себе.”

Необично је говорити о ономе што обузима моје тело док рука дрхти и исписује последњу наду и молитву. Дању ме разарају унутрашњи монолози које водим по замишљеној киши и шапату ветрова. Потом додирнем врело чело и осетим uzavрелу крв и тешку неправду. Чудовиште у мени прескаче све кавезе и доспева на површину тек када чујем смех. Некаква чудна и необјашњива реакција погађа сваки делић мога тела када схватим да сам остао сам и напуштен од свих. Од себе.

Звекет металних кључева тргнуо ме је из замишљености оног јутра када је све престало. Кроз сивило ми навиру сећања и начин мог одвођења тиранину и столицу. Приковали су ме за њу, а хладан зној и шок који је након тога уследио одржали су ме у свести. Ледене капљице воде сливале су се низ моје тело и осетио сам како ми чупају и секу косу. У мојој глави су наместо уплашених откуцаја пулсирале слике далеких крајева и ја сам замишљао свој смех што одјекује кишним пределима. Руке су лагано опипавале латице угрожених цветова и мојим папилама раширио се укус рајског меда и сунца. Певушио сам једну баладу у којој се непрестано помињу утеха, слава и спасење. Соба је наједном постала празна. Осетио

ОГЛЕДАЛО

сам мрак и тишину пред својим очима. У мени се расплину чудна и сасвим збуњена врелина која ми помути сва чула и мисли. На тренутак ми је читаво тело горело и осетио сам топлину једне Сахаре и Гобија. Био сам срећан. Видео сам тај кез на свом лицу док су ме благе руке одвлачиле из сржи постојања и водиле сетним крајевима. Започињао сам нове кораке ка нечему што је исписано у свим светим књигама и препричано древним прецима. Спустио сам руку ка свом срцу, а наместо њега откуцавала је звезда. Летео сам.

Моника Бутачевић

Гимназија Врањачка Бања
Ментор: Мр Драгослав Ђуровић

У ДИВЉЕМ ШОПИНГУ

Лиза беше обична петнаестогодишњакиња двадесет првог века. Ишла је у гимназију, бесконачно причала мобилним, сликала селфије, имала доста другова, знала све пекаре, сладоледџинице, посластичарнице и тржне центре у кругу од педесет километара, уздисала за дечацима, пратила модне трендове, свађала се са родитељима и била као и све остале петнаестогодишњакиње.

Једног дана је истрчала из куће јер није могла да слуша мајчину дреку. Отрчала је до једне шуме и кренула кроз њу. Изненада виде неку пећину, уђе у њу, а онда изгуби свест.

Пробуди се и запањи видевши да је у најмодернијем граду света – можда модернијем и од Њујорка. Улице беху од белог, глатког камена, зграде невероватно високе и блиставе, а неке чудне ствари су лебделе небом плавим попут азура. Лиза је запрепашћено и задивљено бленула око себе. Изненада виде девојку која јој је прилазила. Имала је необичну фризуру, а одећа јој беше веома смела. Деловала је импресивно. Изгледала је као да лебди над плочником. Коса јој је била уплетена у многобројне пунђице, носила је црну јакну, мајицу која је откривала стомак, имала је лепе минђуше, панталоне јој беху уске и допирале су до колена, а на ногама је имала патике задивљујућег изгледа. Изгледала је веома модерно, много модерније него оне популарне девојке у школи.

Непозната девојка се насмеши и рече: „Гао, ја сам Алијата. Како се зовеш?“ „Ја сам Лиза.“ „Какво ти је то име? Без увреде, али одећа ти је прилично старомодна.“ „Ове фармерке су најновији модни крик!“ „Види, овде такву одећу носе само они оперисани од моде. Одакле си?“ „Долазим из Београда.“ „Београд? Чекај, мислим да сам чула за то место. На часу историје.“ „Да, вероватно јеси. Где сам?“ „Ово је Ајмаро.“ „Ајмаро? Где је то?“ „Видиш оне две реке? Оно је Сејан, а оно Дилог.“ „Никад нисам чула за те реке.“ „Види, Сејан се некад звао Сава, а Дилог Дунав, бар тако мислим.“ „Тако се зову у мом времену! Значи, ми смо на месту некадашњег Београда? У ком сам времену?“ „Да, овде се простирао Београд. Ово је тридесет пети век. Три хиљаде петстота година, ако баш хоћеш да будем прецизна.“ „МОЛИМ?!?“ „Хеј, немој да вичеш. Види, под хитно ти

ОГЛЕДАЛО

треба нова одећа и фризура. Хоћеш ли да ти помогнем?” „Да, хвала. Извини због вике.” „Ма нема проблема.”

Алијата поведе Лизу у дивљи шопинг. Лиза је очарано бленула око себе. Испред ње су се појављивале све новије и луђе зграде. Град је био ултрамодеран. Док су шетале, Алијата је објашњавала Лизи шта је шта. Лиза сазнаде да Алијата исто има петнаест година, али и да је једна од најмање модерних девојака у граду јер има јако строге родитеље који јој не дозвољавају никакве лудачке операције, бушења тела, тетоваже, превише изазовну одећу нити било који облик дотеривања који је неприкладан за петнаестогодишњакињу. Били су, по Алијатиним речима, веома строги и конзервативни, што је Алијату доводило до лудила. Такође је сазнала да су они предмети на небу заправо превозна средства. Девојке су обишле неколико тржних центара, покуповале доста одеће, накита и сличних ствари, а онда Алијата доведе Лизу кући, те је дотера. Лиза се дивила како Алијатиној спретности, тако и модерној кући. Све је било од стакла, камена и егзотичног дрвета. Алијатина соба беше незамисливо лепа. Алијата је упознала Лизу са својим љубимцем, змијом Лил. Лил је била дружељубива и лепо васпитана змија. Имала је велики тераријум.

Алијата касније показа Лизи своју школу. Лиза је само зурила. Школа беше огромна, модерна и пријатна. Изгледала је као замак, а око ње беше огромно двориште. У дворишту се чак налазио и базен. Ту беше гаража за разна лебдећа возила, а у дворишту беше пуно животиња. У огромном тераријуму, великом као ормар, било је неколико змија, у другом, који беше исте величине, беше пар корњача, било је неколико стубова и поред сваког кућица за псе, пред њом чиније за храну и воду, а за стубове беху везани пси: велика дога, хрт, мастиф, далматинац, лабрадор и многи други. Ланци беху довољно дугачки да пси могу да трче по читавом дворишту, али нису могли да изађу из њега. Такође је било и неколико мачака које су лежале свака у својој корпи и спокојно преле. У једном кавезу величине телевизора беху мишеви: сиви, бели, пољски и други. У једном делу дворишта беше језеро окружено клупама, а у другом велика башта пуна цвећа и украсног биља. Алијата објасни: „Ученици хране и купају животиње, одржавају двориште и брину о башти. Тако се учимо одговорности, а то никад није досадно. Кад имамо одмор, можемо да се поиграмо са животињама. Слободно их помази, врло су питоме и умиљате.”, а Лиза испружи руку и помази бернандинца који одговори веселим кевтањем и махањем репа.

Кад је видела унутрашњост школе, Лизи застаде дах. Била је велика као двадесет аеодрома и веома лепа. На зидовима су висиле цртежи, слике, везене мараме и слично, „То су наши радови.”

ОГЛЕДАЛО

објасни Алијата, „Једном недељно имамо двочас уметничког изражавања, а тад стварамо те радове.” „Прелепи су,” прокоментариса Лиза, а Алијата јој показа неке слике: „Ја сам их насликала,” похвалила се, „Ти си рођена уметница,” изрече задивљена Лиза, а Алијата се наклони, „Хвала. Хоћемо ли даље?,” упита и поведе Лизу.

Лиза је видела учионице. Биле су простране и осунчане, а клупе беху уредне и лепе. Такође је видела школску лабораторију. Била је велика, осветљена и пуна епрувета и бочица различитог садржаја. Видела је и позоришну салу. Огромна просторија беше сва у прозорима, и са мноштвом необичних столица. Изненада Лиза осети како је диже неки вртлог и односи је. Алијата викну: „Драго ми је што сам те упознала!”, и оде.

Лиза врисну и пробуди се. Била је у шуми. Све то беше само сан.

Наталија Илић

Четврта београдска гимназија Београд

Ментор: Проф. Ивана Бокић Крагић

СЕРДЦЕ МЕНЯ ПОСТОЯННО ТЯНЕТ К ДАЛИ И КРАСОТЕ НЕВИДАННЫХ КРАЕВ

Лиза была обыкновенной пятнадцатилетней девушкой двадцать первого века. Она училась в гимназии, говорила по мобильнику без конца, делала себяшки, у неё было много друзей, она знала все булочные, кафе-мороженое, кондитерские и торговые центры в пределах пятидесяти километров, вздыхала по мальчикам, следила за модными тенденциями, ссорилась с родителями и была как и все остальные пятнадцатилетние девушки.

Однажды она выбежала из дома, потому что не могла слушать крик её матери. Она убежала в лес, и пошла через него. Вдруг она увидела какую-то пещеру, она вошла в неё, и потом потеряла сознание.

Она проснулась и остановилась в изумлении, увидев что она находится в самом современном городе мира – может быть более современном, чем Нью-Йорк. Улицы были из белого, гладкого камня, здания невероятно высокие и блестящие, и некоторые странные вещи плавали, голубым подобно лазури, небом. Лиза смотрела с удивлением и восхищением вокруг себя. Вдруг, она увидела девушку, которая подходила к ней. У неё была необыкновенная причёска, и одежда у неё была очень смелой. Она выглядела впечатляюще. Она выглядела как будто витает над тротуаром. Волосы у неё были скручены в многочисленные пучки, она носила чёрную куртку, и футболку открывающую живот, у неё были красивые серьги, а её брюки были узкие и доходили до колен, и на ногах у неё были кроссовки, которые выглядели потрясающе. Она выглядела очень модно, гороздо более модно, чем те популярные девушки в школе.

Незнакомая девушка улыбнулась и сказала: «Привет, я Алията. Как тебя зовут?» «Меня зовут Лиза. » «Что это за имя? Не обижайся, но одежда у тебя вполне старомодная. » «Эти же джинсы по последней моде!» «Ну, смотри, здесь такую одежду носят только люди без вкуса. Откуда ты?» «Я из Белграда. » «Белграда? Подожди, мне кажется что я слышала про этот город. На уроке истории. » «Да, наверное ты слышала. Где я?» «Это Аймаро. » «Аймаро? Где это?» « Вот видишь эти две реки? Это Сеян, а то Дилог. » «Никогда не слышала об этих реках. » «Слушай, Сеян когда-то называли Сава, а Дилог – Дунай, я так думаю. » «Так называются в моём времени! Значит мы находимся на месте бывшего Белграда? В каком я времени?» « Да, здесь был расположен Белград. Сейчас тридцать пятый век. Три тысячи пятсотый год, если хочешь что бы я была точной. » «ЧТО?!?» «Эй, не кричи. Слушай, тебе срочно нужны новая причёска и одежда. Хочешь чтобы я помогла тебе/я помогу тебе?» «Да, спасибо. Извини за крики. » «Да нет проблем. »

Алията взяла собой Лизу в дикий шоппинг. Лиза очаровано смотрела вокруг себя. Перед ней появлялись все новее и изумительнее здания. Город был ультрасовременным. Пока они гуляли, Алията объясняла Лизе что к чему. Лиза узнала что Алияте тоже пятнадцать лет, но и что она одна из менее современных девушек в городе, потому что у неё очень строгие родители, которые ей не позволяют никаких сумасшедших/безумных операций, пирсинг/прокалывание тела, татуировки, слишком провокационную одежду или какой-либо вид украшений, неприемлимый для пятнадцатилетней девушки. По словам Алияты, они были очень строгие и консервативные, и это Алияту сводило с ума. Также она узнала что те объекты на небе, на самом деле транспортные средства. Девушки посетили несколько торговых центров, купили много одежды, дополнений и тому подобных вещей, и затем Алията привела Лизу домой и нарядила. Лиза восхищалась как ловкостью Алияты, так и современным домом. Все было сделано из стекла, камня и экзотичного дерева. Комната Алияты была невообразимо красивой. Алията познакомила Лизу со своим питомцем, змеей Лил. Лил была дружелюбной/общительной и хорошо воспитаной змеей. У неё был большой террариум.

Позже Алията показала Лизе свою школу. Лиза только глазела. Школа была огромной, современной, удобной. Выглядела как замок, и вокруг неё был огромный двор. Во дворе даже есть бассейн. Тут был и гараж для различных летательных машин, а во дворе было много животных. В огромном террариуме, большом как шкаф, было несколько змей, а в другом, который было того же размера, была пара черепашек, было несколько столбов и рядом с каждым столбом был домик для собаки, перед домом были миски для еды и воды, а для столбов были связаны собаки: немецкий дог, борзая, мастиф,

ЗЕРКАЛО

далматин, лабрадор и многие другие. Цепи были достаточно длинными, чтобы собаки могли бегать по всем двору, но не могли выйти из него. Также было и несколько кошек, лежащих в своих корзинах и спокойно мурлыкающих. В одной клетке, размера телевизора были мыши: серые, белые, полевые и другие. В одной части двора было озеро окруженное скамейками, а в другой части был большой сад, полный цветов и декоративных растений. Алията объясняла: «Ученики кормят и купают животных, поддерживают двор и заботятся о саде. Таким образом мы учимся ответственности, и это никогда не скучно. Когда у нас перерыв, мы можем играть с животными. Не стесняйся, свободно побалуй/полюсти, они очень прирученные и ласковые. » а Лиза протянула руку и побаловала сербернара, который ответил весёлым твяканьем и маханием хвоста.

Когда увидела интерьер школы, Лиза перестала дышать. Она была большой словно двадцати аэропортов и очень красивой. На стенах висели рисунки, картины, платки с вышивками и подобное, «Это наши работы. », пояснила Алията. «Раз в неделю у нас двойной урок художественного выражения, и тогда мы создаём эти работы. » «Они прекрасны», сказала Лиза, а Алията показала некоторые картины: « Это я их написала» похвасталась, «Ты родилась художницей. », сказала удивленная Лиза, и Алията поклонилась, «Спасибо, пойдем дальше?», спросила она и взяла собой Лизу.

Лиза видела классы. Они были просторными и солнечными, а парты были аккуратными и красивыми. Также она видела и школьную лабораторию. Она была большой, светлой и полной пробирок и флаконов различного содержания. Она также видела театральный зал. Огромное помещение было все в окнах, и с множеством необычных стульев. Вдруг Лиза почувствовала как её поднимает и несет какой-то водоворот. Алията крикнула: «Рада что с тобой познакомилась!», и ушла.

Лиза пронзительно закричала и проснулась. Она была в лесу. Все это было лишь сон.

Наталия Илич

Четвертая гимназия в Белграде

Преподаватель - профессор Ивана Бокич Крагич

Воислав Нешич и Милич Перкович

Четвёртая гимназия в Белграде

Преподаватель – проффесор Оливера Средоевич

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА

2. БЕОГРАДСКО ОГЛЕДАЊЕ

Конкурс за средњошколце Србије и региона
у три категорије: **поезија, кратка прича и есеј**

На конкурс могу учествовати ученици из земаља региона (Црна Гора, Република Српска, Босна и Херцеговина, Хрватска...) са једном песмом, једном кратком причом и једним есејем. Обавезно је навести назив рада, име и презиме аутора и разред, име професора/ментора, адресу школе, контакт телефон и имејл адресу.

Радове слати најкасније до **31. марта 2017.** године, у електронској форми на адресу **ogledalo.blagovest@gmail.com**, а песме на **olgicarajic@gmail.com**

Текст, ћирилицом или латиницом, треба да буде откуцан у фонту Times New Roman, величине 12. Кратка прича и есеј не би требало да прелази 2 странице, односно 3600 карактера.

Стручни жири извршиће избор најбољих радова, доделити по три награде у свакој категорији, а најуспешнији радови биће штампани у мајском броју часописа **ОГЛЕДАЛО**.

Свечана додела награда биће 12. маја 2017. у 12 сати.

ogledalo.edu.rs

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА V

БЕЛЛИСТ – ПАНОРАМА

БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ
СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА
2015/2016.

FUNKY / дизајн: Ирена Граховац / фото: Небојша Бабић

OGLEDALO

JUČER SAM SE SJETIO PLAVE

U subotu 7. studenog 2015. u prostorijama naše škole ugostili smo glumce Kazališta slijepih i slabovidnih „Novi život” s predstavom *Jučer sam se sjetio plave*. Po prvi put su mnogi od nas dobili priliku zakoračiti jedan korak bliže našoj svakodnevnicu od koje se, ne znajući ili ne želeći, bolje uvek sklanjamo. Predstava je na mnoge ostavila jak dojam. Monolozi, koji su odjeknuli u našim mislima, su nas natjerali da čujemo stvari koje smo oduvijek znali, ali nas je trebalo podsjetiti na to.

Kad su se ugasila sva svjetla, zatvorio sam oči, a u nama se počeo buditi strah. Mislimo su nam hodale sjene čiji su nas dodiri nježno milovali, a glasovi tiho govorili koliko smo nesretni. Na scenu je stupila grupa ljudi. Nastao je tajac, a u nama se probudilo žaljenje kao bijeg od osude kojom smo sami sebe osudili, a to je da nas grižnja savjesti napominje uvijek koliko su nesretni.

Znaš, ja nisam mogao birati svoj život. Isto kao što ni ti nisi mogao birati svoj život. Ali ja ne biram hitro se sklanjati od tebe kada osećam da mi prilaziš, iako se u meni budi strah i srce mi lupa, a nagon me tjera izmicati se, bježati, da me neka nepoznata, nevidljiva ruka ne dotakne. Ali ti biraš spustiti glavu, odvratiti pogled od mene, pobjeći, ne dozvoliti mi osjetiti tvoje prisustvo, nego samo tvoj bijeg. Bježiš, žurno, pred onim koji je slijep, slijepim se praviš za moju slijepoću. Možda jer se plašiš sebe u tim trenucima pa se tješiš da je to sve zbog toga da mi ne naudiš, a možda jer ti je lakše tako, nego se potrudi razumjeti. Ne plašiš se moje slijepoće. Plašiš se svoje.

I dok vrijeme odmiče, priča se razvija. Oni, za koje smo mislili da drugačijim emocijama misle, da ne osjećaju ništa osim tuge kojom su vođeni zbog nedostatka vida (u koji mi polažemo sve naše nade i sve teške slutnje i čežnju), dokazuju nam da smo isti. Diješe nas samo tragovi kojima mi biramo odvojiti ih od ostatka svijeta, otrgnuti ih od samih sebe, ne znajući da smo si tim pakosnim činom otjeli cijeli univerzum.

Jer oni vide i čuju i osjećaju mislima i sjećanjima na slike, na boje: plavu, zelenu, žutu, crvenu. Osjećaju i znaju mnogo više od nas jer se ne plaše!

OGLEDALO

„Znaš, doći će vrijeme kad nas neće zvati slijepcima, nego našim imenima i zvanjima, i nećemo više biti socijalni slučajevi, nego ćemo živjeti život dostojan čovjeka... I! Glumit ćemo u pravom kazalištu sijepih... a tražit će se karta više za naše predstave!”

„Eto, to bismo mi... da smo vi! Da smo svi! Da nam zvuci i boje, da nam dodiri i mirisi zapletu slučajnosti u život i da smo zajedno kao plavo u nebu i moru, kao ružičasto u djetinjstvu i proljeću, kao romantični jastuk za svesan u d-molu.”

Andrea Dojić

„Izvori”, list Katoličkih školskih centara u BiH
KŠC „SV. Franjo”, Opća gimnazija Tuzla
Glavni urednik: vlč. mr. Vlatko Rosić

БЕАТ ГЕНЕРАЦИЈА

Уџбеници из историје нам кажу да је Кристифор Колумбо кро-
чио на тло Сан Салвадора 1492. године и тад открио нови кон-
тинент, открио Америку. Не дајте да вас та тврдња зава-
ра. Америка је била у мраку и пет векова након што ју је бели човек населио. Она је откривена много касније, једне сасвим обичне ноћи 1955. Године, када је један непознат песник стао пред пуну „Галерију шест” у Сан Франциску и прочитао прве речи своје песме. Песник је био нико други до Ален Гинзберг, а песма је, наравно, била „Урлик”. Написана у част Гинзберговом потпуно психотичном пријатељу из затвора, та песма донела је светло народу који је толико дуго чамио у мраку.

Било би увредљиво рећи да су стихови које је Гинзберг поделио са песничком сценом Сан Франциска то вече били само другачији. Далеко од тога. Они су пуританској Америци били прљави, безобразни, аутсајдерски, контрарни свему што је другима пријало. Били су својеврстан „шамар друштвеном укусу” какав није виђен још од уклетих песника Француске и циничних футуриста Русије. Али „Урлик” није био само краткотрајна сензација и није припадао само песнику који га је створио. Његови стихови постали су химна читаве једне генерације усамљених и изгубљених младих људи, беспомоћних особа које су тражиле вољу за било чим након рата који је погодио читав свет. Сигурно је да ни он сам није знао да ће својим речима успети не само да промени поглед на књижевност тадашњих интелектуалних кругова, већ да ће оне променити и ток историје.

Потребно је много више од једног човека да се промени свет на нивоу вишем од наших сопствених микрокосмоса, те зато ни Гинзберг није био сам у овоме. Раме уз раме са њим, стајали су Керуак, уметник који није познавао никакве границе, биле оне физичке, оне међу људима или интерпукцијски знакови, и Бероуз, један од бројних палих анђела који су се уништавали због своје уметности или уметничарили због уништавања. Раме уз раме са њима, стајали су и О’Хара, Кесиди, Кар и многи други. Дали су себи име Бит генерација, да ли због ударца и генералне потиштености тадашње омладине, или због ритма због оптимизма, никада неће бити јасно.

ОГЛЕДАЛО

Beat генерација је одбацила све тековине које је књижевност имала до тада. Експериментисали су колико са формом, језиком, конструкцијама реченице, толико и са наркотицима, тумачењем религије и сопственом сексуалношћу. Боја коже, порекло, религија и сексуалност њима су биле ништавне, сасвим небитне. Рат је био глуп, политика апсолутна небулоза. Били су генерација љубави, мира, толеранције и доброг провода. Корене су вукли, неки од Блејка и Бајрона, неки од Рембоа и Витмана, и то никада нису скривали. Звали су себе њиховим потомцима и наследницима. Писали су о својим осећањима без извештачених стилских фигура и ублажавања истине. Њихова уметност није корисна за цело друштво, али јесте за појединце, за себе. Битници су, просто речено, пустили књижевност на улице и улице у књижевност.

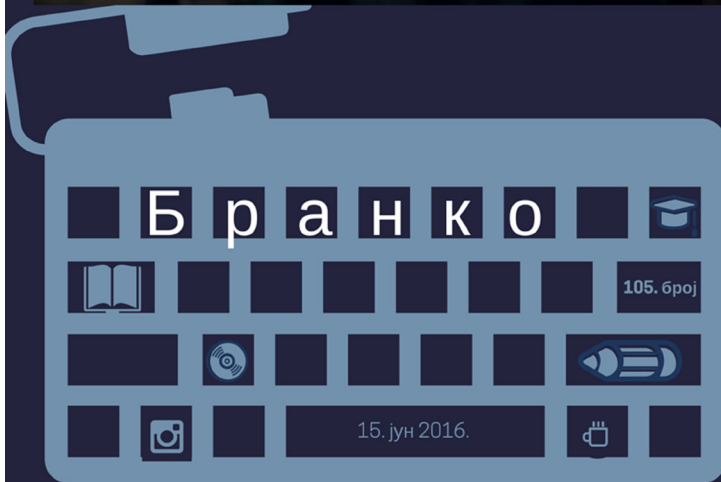
Контраверзну групу окупљену око Гинзберга, Бероуза и Керуака чинили су родитељи будућих хипика и панкера, генерално – људи са маргине друштва. Само, стварајући они су несвесно отворили врата свим данашњим скулптурама и ослободили не само Америку, већ и цео свет од окова цензуре говора на нивоу широких народних маса.

Иако су мишљења критичара о њима и данас подељена (за неке они представљају свеце које је послао сам Бог Уметности на Земљи, да нас спасе патетике романтизма и хладноће реализма, док су за неке само гомила надрогираних будала, убеђених да је прелазак у следећи ред на пола реченице довољно за поезију), њихов утицај не може бити оспорен. Оставили су неизбрисив траг и на уметнике и на обичне људе. Хиљаде стварају у част ових анђела са кривим ореолима, милиони стопирају по прашњавим путевима зато што је Керуак радио пишући „На путу“, милијарде се боре за права потлачених, баш као што се Гинзберг борио за права хомосексуалаца и Јевреја. Блејк је чекао Јејтса да настави његове идеје, Јејтс битнике, а они још увек чекају генерацију која ће успети да достигне њихове идеале. Можда смо то ми. Можда нисмо. Свакако, не смемо одустати од ширења љубави, оптимизма и мира јер, ако то изгубимо, шта нам остаје?

Анастасија Бијелић
„Бранко”, Карловчка гимназија,
Сремски Карловци
Главни и одговорни уредник:
проф. Срђан Дамњановић

ОГЛЕДАЛО

Лист карловачких ђака и професора

НАЈБОЉА НАСЛОВНА СТРАНА
„Бранко” Карловчка гимназија,
Сремски Карловци

БИЛО ЈЕ, НАСТАВЉА СЕ

Шта се то налази у човеку, шта га нагони да вечно трага за оним „бољим” животом? Не, то није наслов толико репризиране серије, како би наше генерације помислиле. То је вечно питање које постављамо себи, и на које прави одговор никада није досегнут. Илузорна стварност која нам одаје утисак спокоја и ушушканости у својим вешто прикривеним лажима, које као кукавице сакривамо испод тепиха, и понекад заборавимо на њих. Или можда нешто сасвим ново и невиђено. Угледајући се на неке друге, „боље” људе око себе, ми тежимо ка (за нас) одређеном имажинарном савршенству. И тако, цео живот. И тако, унедоглед, из генерације у генерацију. Родимо се и живимо у свету пуном лажи, зла и преваре. Живимо у некој нади, али до сада ниједна генерација није дочекала оно „боље” сутра којем се вечно надамо. Рођени смо у временима кризе и транзиције. Али не само ми, већ и наши родитељи. Ми смо та нова генерација у коју сви полажу неке нове и веће наде. Али, кад кажем криза, не мислим само на материјалну, већ и ону духовну.

Када говоримо о транзицији, не можемо рећи да се то догађа само институцији која је названа државом, већ и друштву те државе. У тој транзицији заборавили смо праве вредности, или су ипак заборавиле оне нас? Оно што је некада било „нормално”, изврнуто је руглу и подсмеху новостворене више класе илити „елите”, како би се рекло новим „сленгом”. „Неки нови клинци”, родили су се и одрасли под стакленим звоном једне државе која је као мехур од сапунице нестала. Друштвени систем који је пропагиран пуних педесет година као да је постао неподобан за ново време. Оно као да је тражило реформу свега старог и постојећег. Заједно са временом мењали су се и млади људи, који су били веома подложни лакој манипулацији која је пласирана преко медија. Нашли су се на ветрометини судбине. Неке је она прогутала као недужну жртву. Прихватавши нови систем вредности, млади људи су олако почели да живе нови стил живота. Пејцери, добри аутомобили, недозвољене делатности и такозвани „брз” начин живота многе је одвео у прерану смрт. Родитељи су лакомислено прихватили изговор за

недела њихове деце који је пружала држава. Проблематично понашање младих тих година је привлачило све већу пажњу целокупног друштва. Криза друштва постајала је све уочљивија, а нико се није усудио да стварање тог проблема заустави. Он је, нажалост, постајао све већи и већи. Млади су помислили да злочин може проћи некажњено. Живели су по новим стандардима живота које су стварали неки нови „идоли“. Данас је илузорно причати о страхоти, болу и патњи које су нам деведесете године прошлога века донеле. На срећу, неки су успели да се извуку из самих кругова пакла. То су биле године када вас је само један корак делио од дна. Могли сте да бирате: да се приклоните новом друштву и новим вредностима или да постанете аутсајдер и преживљавате на маргинама система.

Да! То је генерација наших родитеља. Они су „неки нови клинци“ који су одрастали у херматизованој држави у санкцијама. Гледали су своје родитеље који су грцали у дуговима. Родитеље који су тих година добијали плату у безвредним милијардама. Сви су тих година били милионери, а у џепу нису имали ни за шибице. Али опет су преживели. Опстали су као генерација. И они су наставили да се надају. И после свега што су преживели, нису изгубили веру у оно боље сутра. Из те генерације изникли смо – МИ! Баш ми, нова генерација, генерација после тог чувеног петог октобра. Генерација која није доживела сва претходна мучења и страхоте рата на просторима бивше Југославије. Али догодило се оно чему се нико није надао. Оно што је било, наставило се! У препакованој форми, са новим изгледом, нама су презентовани нови-стари „идоли“, старе вредности. Исте оне које су уништиле претходне генерације. Исти онај кич и шунд нажалост кренуо је да нагриза темеље на којим су створене и прокламоване нове вредности.

Узалудно се мањина борила против „посељачене“ већине. Живимо у Србији препуној ријалити програма. У Србији у којој је сасвим „нормалмно“ да се на телевизији појављује ругло нашег друштва и да у ударном термину пропагира све оно што се налази с оне стране моралне границе. У Србији која је измучена прошлошћу, свим оним ратовима и невиним жртвама. Свим оним избеглицама, које смо не баш тако давно гледали како беже из својих домова. У Србији, где је интелект непотребан, где је знање сувишно. Где ће будући интелектуалац некако животарити од своје бедне плате. Али, опет, како би рекао наш чувени нобеловац, „Дођу тако времена када паметан заћути, будала проговори, а фукара се обогати.“ Надајмо се само да ће та времена врло брзо проћи. Јер, за људе пуне квалитета, могу бити веома кобна. Просто, униште сваку амбицију поштеног човека. Ето, драги моји, у таквој Србији ми одрастамо! Ми смо ваша будућност, или можда ипак не? Нажалост, многи од нас ће изгубити и оно мало наде, побећи ће из овог пакла који јед-

ОГЛЕДАЛО

наставно не престаје. И на крају, шта нам остаје? Како би чувено пророчанство рекло: „Срба ће остати да стану под једну шљиву”. Можда звучи смешно, али нажалост је врло оствариво, ако оваквим темпом наставимо да затиремо своје постојање, и постојање своје нације. И после свега, да ли смо добили прави одговор на питање: да ли је „бољи живот” у оваквој земљи уопште могућ? Или је наша стварност само лоше изрежирана трагикомична представа без срећног краја? Можда некад и допремо до истине.

Али ће до тада још много воде Дунавом протећи. Толико пута смо кроз нашу историју начинили грешке које су биле фаталне по нас. Много смо пута радили против самих себе. Проливали смо крв за погрешне људе и идеологије. И баш зато морамо признати одговорност. Али, нажалост, ми ћемо то веома тешко учинити. Много је лакше оптужити друге за све почињене грешке. Они су криви, а не ми! Да бисмо кренули даље, морамо скинути окове историје који нас држе заглављене у блату прошлости, као и почети више да ценимо сами себе и своје одлуке. Јер, ако ми то не чинимо, нико неће! Из тога можемо да закључимо да онај народ који гледа само у прошлост, нема будућност, и тек тада, и пошто се ослободи-мо стега сећања и њихових последица, можемо чекати оно „боље” сутра, онај толико жељени „бољи” живот. Биће веома тешко. Али, барем вреди покушати...

Ивана Мацак

„Скамија”, Гимназија Јован
Јовановић Змај, Нови Сад

Главни и одговорни уредник:
проф. Ана Парошки

ЖРТВОПРИНОШЕЊЕ КАО РЕЛИГИЈСКИ ФЕНОМЕН

Данас у свијету постоји велики број религија са својим посебним култним и културним особеностима. Међу најзначајније религије данашњице спадају јеврејска, као настарија, хришћанство као наставак и испуњење јеврејства, и ислам, као најмлађа религија. Све ове религије имају своју традицију, обичаје и културу. Такође, имају и сопствени култ, путем којег остварују везу с Богом.

ЖРТВОПРИНОШЕЊЕ КОД ЈЕВРЕЈА

Код Јевреја жртвоприношење има дубоке коријене и историју. Најприје га сусрећемо код потомака Адама и Еве, браће Каина и Авеља. Каин је жртву приносио од плодова земаљских, јер се бавио земљорадњом, док је Авељ приносио жртву од плодова свог рада, тј. стоку. У даљој историји јеврејског народа, Бог се открива изабранима, а они му из благодарности приносе жртве. Када се Бог јавио Ноју, и рекао му за потоп, он је сабрао народ и од сваке животињске врсте по двоје, смјестио их у лађу, те су тако род људски и остала творевина божанска преживјели потоп. За све то Ноје је заблагодарио Богу тако што је сазидао жртвеник и принио жртву. Те жртве се зову минхе (дар) или корбан (принос).

Постоје двије главне врсте жртава: крвне и бескрвне. Ове двије врсте дијеле се на подврсте, а то су

- **Жртве очишћења**
(жртве за гријех, жртве за кривицу)
- **Жртве свеспаљенице**
(цијела жртва се приноси Богу)
- **Жртве мирне или спасења**
(захвалне, завјетне, драговољне).
- **Бескрвне жртве**

ОГЛЕДАЛО

Жртва очишћења – Овом жртвом грешни човек се мирио са Богом и уклањао се од гријеха. Ако је гријех учињен свјесно, грешник би морао бити истријебљен из обећаног народа. Умјесто њега, жртвом и ритуалом кривицу би понијела жртвена животиња, а грешник би био очишћен.

Жртва свеспаљеница – Када се животиња приносила као жртва свеспаљеница, прије приноса, морала се читава окадити. Неки дијелови тијела су се спаљивали, нпр. глава и сало. Жртва се не зове свеспаљеница због тога што се сваспаљивала, него што се свауздизала Богу, којом би се исказала потпуна предатост.

Жртве мирне или спасења – Приносиле су се како би човек заблагодарио Богу за све и као један вид молитве. Спаљивали су се сви дијелови тијела. Месо се морало појести тог истог дана. Оно што се није појело, спаљивало би се на чистом мјесту.

Бескрве жртве – Уз сваку крвну, приносила би се и бескрвна жртва. Била је претежно од вина и жита. Свештеник је узимао жито и спаљивао на жртвенику заједно са прегршт тамјана.

ОСТАЛЕ БОГОСУЖБЕНЕ РАДЊЕ

Постојале су и друге жртве: обрезања, молитва, благослов и клетва, завјет, пост и приноси црквени. Обрезање се вршило као видљиви знак сјећања на Јахвеа. Онај ко се није обрезао, био би избачен из броја изабраног народа.

Молитвом би се достизало у највишу везу са Бићем. Код цара Давида се то огледало у псалмима. Молили су се свуда, у кући, и на пољу. Касније се молитва приноси и у светим мјестима. Благослов је обично вршио отац, када призива благослов Божији у свој дом.

Заклетва је врста молитве у којој се призива казна Божија уколико није говорио истину. Обично је то вршио човек који је именом Божјим заклињао неког да говори истину.

Завјет је заснован на унутрашњој потреби човјековој, његовој природи. Завјет се морао испунити. Међутим, уколико се није могао испунити, завјет би био разријешен.

Пост је одрицање од одређених јела и уживања. Послије вавилонског ропства, пост је установљен четири пута годишње.

ЖРТВОПРИНОШЕЊА У ХРИШЋАНСТВУ

Све жртве служе да створе везу између човека и Бога. Код хришћана би та жртва била света евхаристија. О њој говоримо као о најсавршенијој, јер је праобраз страдања и васкрсења Христовог.

ОГЛЕДАЛО

Кроз свету евхаристију, ми примамо живот у себе: „Заиста, заиста вам кажем: Ако не једете и Тијело Сина Човјечијега и не пијете Крви Његове, немате живота у себи” (Јн 6, 53). Евхаристија је пуноћа откривења и икона Царства небескога. На Тајној вечери, крст и евхаристија су добили нераздвојан карактер.

Само причешће јесте Христос, помоћу којег уносимо живот вјечни, очишћење тијела и душе. На литургији се окупља народ да би био у заједници са Богом. Евхаристијска стварност под видом хљеба и вина је прикладна форма да би сви људи могли узети учешће у Христовој жртви. Јевађелист Јован каже: „...и хљеб који ћу ја дати Тијело је моје, које ћу ја дати за живот вјечни” (Јн 6, 51). Сви они који се причешћују морају бити крштени. Крштавамо се у име Оца и Сина и Духа светог и тиме исповједамо своју вјеру у Тројицу нераздјељену. Као што се Христос крстио у ријеци Јордану, тако свако треба да се крсти и постане члан Цркве.

Приношење жртве обавља свештенослужитељ у олтару као најсветијем мјесту.

ЖРТВОПРИНОШЕЊА У ИСЛАМУ

Ислам је једна од најмлађих религија у свијету. Од самог почетка помиње се жртва, курбан. Код свих ибадета неопходна је искрена намјера да се дјело ради у име Алаха. Клање курбана је било прописано и Мухамеду и његовом умету. Млади чланови ове религије су дужни да поштују и да се придржавају свих правила. Сврха клања курбана је благодарност Богу, од кога ће они добити награду којој ће се радовати. Курбан се коље за себе и своју породицу и обично се на жртву приноси јагње. Курбан треба бити здрав и без мана. Жртвовање обично врши власник, по узору на Посланика. Многи исламски учитељи тврде да је клање курбана валидан и прописан ибадет у вјери, тј. исламу. Једна од тих захвалности јесте поштовање његових наредби. Сва ова жртвоприношења у религијама имају доста сличности и огледају се у захвалности Богу за све што им је подарио и молбом за благослове и награду од Њега.

Никола Спајић

„Богословско братство”, Богословија

Светог Петра Дабробосанског, Фоча

Главни и одговорни уредник:

Мр Вјекослав Јовановић

БОГОСЛОВСКО БРАТСТВО

Година XVI / бр. 25. / мај 2016. год.
Часопис Богословије у Фочи / www.bogoslovija.org

Тема броја:
Свети Јован Владимир, владар и светитељ

(ДРУГА НАГРАДА)
„Богословско братство”
Богословија Светог Петра
Дабробосанског, Фоча

ФИЛОЗОФ КОЈИ ЈЕ САМО ВИКЕНДОМ ПИСАО РОМАНЕ

Сада знам да је био четвртак, један од оних, најобичнијих. Враћивши Аурелија у библиотеку, нисам имао ни најмању идеју на коју страну да кренем. Филозофија, са свим делима која подразумева, терен је који још увек нисам подробно истражио. Књигу *Канџи и кључар* Умберта Ека, са полице сам скинуо из не знам ког разлога, али добро је да јесам.

Само дан касније, у петак, 19. фебруара 2016. године, баш у моменту у коме се заваљујем у фотељу и отварам књигу, ето вести на РТС-у о пишевој смрти. Црно-беле слике Умберта Ека, а наратор чита делове из његове биографије и успут помиње књигу чију копију држим у рукама. Под утиском бизарног сплета случајности, схватам да ја у ствари знам врло мало о овом филозофском великану.

Седам испред рачунара, отварам браузер и ето ме на Википедији. Рођен 5. јануара 1932. године у Александрији, у области Пијемон... Писац, филозоф, семиотичар, есејиста... Затварам Википедију, јер то није оно што тражим. Један, два, пет, педесет кликова, и уплићем себе у гомилу информација које нису од великог значаја. На крају, одлучујем да о свему просудим читајући књигу због које сам на првом месту и почео да истражујем. Можда ја најбоље упознати га на тај начин...

Свима најбоље познат по свом роману *Име руже*, за који је, од како је роман доживео огроман успех, увек говорио да га воли и мрзи у исто време, Еко је својим делима: *Фукоово клајно*, *Баудолино*, *Прашко пробање*, *Историја лейоше*, *Историја ружноће*, својим есејима и колумнама, зарадио себи место међу највећим умовима света.

Човек кога су сви описивали као веома сложену личност, а који је за себе говорио да је у ствари веома једноставан, овај писац/филозоф се увек трудио да своја мишљења и знања подели са светом. Било то кроз своје романе или есеје, или кроз текстове које је до јануара ове године писао за италијански часопис Еспресо.

Помало се губим у мноштву информација док пишем о њему. Кад говоримо о Еку, тешко је фокусирати се само на једну тему и на томе се задржати до краја. Од филозофије средњег века, преко религије, књижевности, уметности уопште, тероризма, језика, комуникација, електронских књига, па све до популарне културе данашњице, не постоји ниједан сегмент свакодневног живота у који он није завирио и пажљиво га простудирао. Ако на крају све то није довољно, овом чланку додајем и податак да је неколико пута био гостујући професор на универзитетима Харвард и Колумбија, као и да је од 2008. године предавао на универзитету у Болоњи.

Велики љубитељ, пре свега моћи коју речи имају, у својој кућној библиотеци имао је преко педесет хиљада различитих наслова. У једном једином интервјуу који је дао за српске медије, рекао је све што ми знамо, што су нам рекли или смо негде прочитали. Језик је за њега представљао најбољи начин за разумевање света, живота, а посебно смрти.

Еко је сматрао да су људи изгубили способност да се помире са смрћу. Као неко ко је много више волео живот и све што он нуди, говорио је о томе како од смрти не треба правити спектакл, јер она спектакл представља само у филмовима и на телевизији. *Чему данас учимо децу? Да се смрт дођађа далеко од нас, у болницама, да ожалошћени не морају да носе сандук до гроба, да више не виђамо мртве. Или их, с друге стране, виђамо константно – изударане, ујучане, дијнуће у ваздух; како падају на дно реке са стоголима уписаним у бејон; како леже беживотни на трошоару, како им се љаве кошљају по љуљу. Али то нисмо ми и то нису наши вољени; то су само ђумци.* Написао је Еко у својој колумни *Плес око смрти*.

Наша немогућност да смрт прикажемо или гледамо директно, онакву каква јесте, ће само учинити да када време дође да се са њом суочимо, будемо много уплашенији него што би требало. Смрт није лака, али је извесна за све нас. Својим примером је показивао како да свој живот начинимо успешном вежбом за срећну смрт.

Павле Луковић и Теодора Тошић
„Агора”, Гимназија Таковски устанак,
Горњи Милановац
Главни и одговорни уредник:
проф. Нела Јоксић

УЧЕЊЕ

Учење је сложени психички процес промене понашања на основу усвојеног знања и искуства. Учењем стичемо знања, вештине, особине, когнитивне процесе, интересовања, навике, емоције... Постоје три стила учења: *визуелни*, *аудијтивни* и *кинестетички*, али наравно, постоје и комбинације истих. *Визуелни ђаци* најлакше усвајају градиво када су им информације презентоване визуелно, у облику текста или слика. Карактеришу их уредност и организованост. Особине овог стила јесу да обично имају леп рукопис, као и да имају потребу да хватају белешке. Увек примењују графиконе и илустрације, јер тако најлакше памте. Воле да уче у тишини, а када одговарају, често замишљају страну у књизи на којој се та лекција налази.

Аудијтивни ђаци су особе које градиво прихватају преко звука. Највише им одговара када слушају предавања, учествују у дискусијама и размењују мишљења. Када уче, читају наглас и не воле да их неко тада омета. Не пада им тешко када треба своје знање и идеје да презентују другима. Воле да рецитују и глуме, јер им имитације добро иду. За разлику од визуелног типа, аудитивни типови више воле музичку од ликовне уметности.

Кинестетички ђаци најбоље уче кроз покрет, додир или конкретну радњу. Они су карактеристични по томе што не могу да седе мирно дуже време (на часу, на пример), јер не воле када су физички неактивни. Не хватају белешке, па самим тим остављају утисак незаинтересованости. Они обожавају експерименте и практичне радове, а у већини случајева су добри у спорту.

Ако се у неком од ових типова проналазите, онда послушајте следеће савете за учење.

Уколико сте сличнији *визуелном ђаци*, онда је најбоље да током учења користите разне боје маркера, фломастера и осталих ствари, како бисте нагласили оно што је важније и оно мање важно. Такође, користите материјале као што су дијаграми, фотографије, графикони итд. Пишите белешке, јер ћете из тог угла најлакше учити. Користите разне видео снимке као изворе информација.

Ако пак имате највише сличности са *аудијтивним ђацима*, дискутујте о својим идејама, о стварима које су вам нејасне и слично. Док учите, понављајте лекцију наглас, јер ћете тако лакше запамтити. Такође, покушајте да избегнете звукове који вас ометају, јер вас они спречавају у учењу. Можете користити и аудио снимак на часу уместо да пишете белешке. Учланите се у дебатни клуб.

ОГЛЕДАЛО

Ако се ипак највише проналазите у *кинесиетичком тиију*, онда ћете се највероватније кретати док учите. Ако то не можете (а претпостављамо да не можете ни док седите), онда је препорука да легнете на стомак или леђа и тако покушате да се концентришете. За време учења правите чешће, али краће одморе. Користите што више примера, а што су примери сличнији ситуацијама из свакодневног живота, то ћете их боље запамтити. Музика у току учења је за овај тип подношљива, јер им представља добар метод за одржавање пажње.

Као један од примера визуелног типа који је ту чињеницу искористио на импресиван начин, јесте Јасмин Фаиад, ученица другог разреда наше школе. Јасмин је победница такмичења у *меморисању броја PI*. Успела је да за само 15 минута напише око 1140 децимала најпознатијег ирационалног броја. Јасмин нам је рекла неколико реченица о овоме.

Како успеваш да зајамтиш толики низ цифара?

Имам визуелно, тј. фотографско памћење. Док сам учила, био ми је потребан потпуни мир и тишина како бих могла да се концентришем. Нисам дуго учила, веровали или не, два дана по два сата. У току такмичења ми се приказивала слика тог низа бројева и на тај начин сам успела да испишем 1140 децимала. Не могу да кријем своје задовољство, успела сам да испуним свој циљ. Срећна сам, јер је ово успех за мене.

Честитамо још једном Јасмин на овом одличном успеху!

Послушајте наредне савете за учење како бисте напредовали:

1. Немојте чекати да вам се појави инспирација за учење, јер је питање да ли ћете уопштепочети. Почните да учите без ње!

2. Покушајте да не будете кампањац. Кампањско учење доводи до нагомилавања градива, што после само отежава посао и изазива стрес. Пробајте да учите што чешће по лекцију-две и видећете резултате.

3. Непосредно пре почетка учења проверите да ли сте гладни, жедни и остало, како вас то после не би ометало и како не бисте тражили изговоре да направите паузу.

4. Пре почетка учења погледајте текст, учите најважније и повежите га са претходним искуством или градивом.

5. При првом читању, обратите пажњу на наслове, поднасловe, кључне речи!

6. Уколико је нека лекција велика, поделите је на делове, јер на тај начин брже стижете до успеха који вам подиже мотивацију.

7. Ако сте тип који воли да лекцију исподвлачи разним бојама, онда то обавезно наставите да радите.

8. Током учења постављајте себи питања.

9. Када сматрате да сте научили, преслишавајте се да бисте утврдили.

ОГЛЕДАЛО

10. Ако сте поновили, прочитајте цело градиво још једном, како бисте направили завршни преглед градива.

Ако пробамо да усвојимо већину ових савета, имаћемо много боље успехе. Срећно!

ПРОКРАСТИНАЦИЈА

„Оно што можеш данас, остави за сутра”.

Сигурно се свима нама бар понекад догоди да имамо неки задатак, али нам се баш у том тренутку нешто друго учини много занимљивијим, па свој задатак одложимо уз речи „Ево, сад ћу!” Прокрастинација је облик понашања за који је карактеристично одлагање задатка и акција за касније. Проблем настаје када одлагање пређе у навику и почне да ремети нормално функционисање индивидуе. Прокрастинација може довести до стреса, анксиозности, осећаја кривице, стварања кризе и појаве негодовања других због неиспуњених обавеза. Ево неколико савета како превазићи прокрастинацију:

1. *Почниће одмах.* Идеално време, место и сви остали фактори се никада неће савршено поклопити, зато не тражите разлог, већ се баците на решавање задатка.

2. *Сутра неће бити лакше.* Не завањајте се одлуком да оставите све за сутра, јер ће тад бити лакше. Неће!

3. *Поделиће задатке на мање целине.* Брже ћете решавати више мањих задатака, него један велики, јер ће вам он деловати нерешиво.

4. *Решите се прво најтеже.* Урадите прво најтеже, јер ћете тад имати највише енергије, а како постајете уморнији, лакши задаци ће вам више одговарати.

5. *Елиминишите ствари које вам одвлаче пажњу.* Када треба нешто да одрадите, померите свој телефон, лаптоп или таблет, како вам не би скретали пажњу са примарног задатка.

6. *Пронађите мотивацију!*

7. *Будите доследни.* Паузе се праве када има довољно времена и прилике, а не када је напетост.

8. *Завршите активност.* Последњи кораци могу бити тешки, али без завршетка све оно пре тога и нема баш неке сврхе.

Александра Туленчић

„Gymnasium”, Гимназија

Светозар Марковић, Суботица

Главни и одговорни уредник:

проф. Бојана Гаврилов Болић

НАУЧИТЕ БРЗО ДА УЧИТЕ!

Да ли вам се често дешава да тешко савладавате градиво, штавише, нисте у стању да разумете ни реч прочитаног? Нисте једини. Ове ђачке муке свима су познате. Многи људи се жале на лоше памћење, али и још лошију концентрацију. Учимо многе ствари, али ретко ко заиста савлада ону прву и најважнију вештину – како учити и памтити ефикасно. Такође, случајно или не, обављајући свакодневне активности, користимо углавном леву хемисферу мозга. Док је она задужена за низове, бројеве, речи, фразе, реченице, анализе и логичко размишљање, задаци десне хемисфере су машта, асоцијације, апсурдност, визуелно размишљање, креирање слика. Мали број нас је упознат са начином коришћења десне, односно обе хемисфере истовремено. Међутим, на нашу срећу, психолози су изградили специфичне менталне стратегије помоћу којих се ствари памте много брже и лакше, а интелектуалне вештине развијају. Употребом пажљиво осмишљених меморијских метода, тзв. мнемотехника, омогућено је симулатно ангажовање леве и десне хемисфере, при чему логика сарађује са креативношћу и имагинацијом.

МАПА УМА

Мапа ума је дијаграм помоћу којег се информације визуелно организују. Помоћу ове технике брзог и трајнијег памћења наученог, могућа је организација великог броја података на креативан начин, а све у циљу њиховог једноставнијег повезивања и меморисања. Мапа ума обично се формира око одређеног централног појма, представљеног у средини празног листа хартије, исцртавањем мреже коју чине слике и речи повезане са њима. Основне кључне идеје повезују се са центром, а из њих се гранају остале релевантне информације.

Иако је термин мапа ума (мајнд мап) популаризовао британски психолог и телевизијска личност, Тони Бузан, употреба интересантних дијаграма који, између осталог, усмеравају ток мисли, практикује се већ вековима уназад. Ова метода сликовитог приказа појмова се прилично успешно користи у процесу учења, размишљања, решавања проблема и памћења.

ОГЛЕДАЛО

Мапе ума се лако могу цртати ручно и због тога су веома практичне као начин хватања белешки у току часа, предавања или састанака. Такође, можете их цртати и код куће, за време учења. Приликом цртања своје мапе ума, препорука је да користите више боја, а кључне речи можете представити чак и духовитим цртежима, како бисте их ефикасније и дуже памтили.

РИМСКА СОБА

Ова метода, такође позната и као палата меморије, један је од такозованих мнемопринципа, а користила се још у античком Риму и међу грчким реторичарима. Познато је да се учесници многобројних такмичења у памћењу користе управо овом техником како би упамтили што већи број задатих ствари. Међутим, за њихов успех није толико заслужна интелигенција, колико паметна употреба специјалне меморије. Суштина методе римске собе јесте да особа замисли собу, или кућу која се састоји од више одвојених просторија. Када је потребно да запамти листу ствари, особа ће се кретати кроз имагинарне ходнике и собе и смештати по предмет у сваку, формирајући везе између њих и појмове са листе. Присећање тих појмова остварује се поновним „шетањем” кроз просторије и проналажењем истих. Коришћењем ове технике, ствара се асоцијација између ствари које је потребно запамтити и одређене физичке локације. Ослањајући се на просторну оријентацију, на један крајње лак и креативан начин успевамо да похранимо, распоредимо и, коначно, на прави начин искористимо, податке.

СКРАЋИВАЊЕ

Најједноставнији, али такође интересантан облик вербалне мнемотехнике јесте скраћивање. Користи се за смањивање броја информација које треба да запамтимо тако што лако стварамо лако памтљиве акрониме комбинујући почетна слова датих речи. Циљ је непознату и компликовану информацију, уз помоћ трансформација, превести у нешто нама блиско, духовито и памтљиво. Идеалан и домишљат пример за овај облик памћења је начин на који су ученици у бившој Југославији памтили имена суседних држава. Најпре, памтили су да је њихова држава окружена БРИГАМА, то јест, граничи се са Бугарском, Румунијом, Италијом, Грчком, Албанијом, Мађарском и Аустријом. И није толико далеко од истине, зар не? Руководећи се овим примером, свако може упростити компликовано градиво и приближити га својим схватањима на један лак, брз и довитљив начин.

ОГЛЕДАЛО

Разумевање принципа на основу којег функционише наш мозак помоћи ће и да схватимо шта нам годи, а шта не. Самим тим, пронаћи ћемо најбољи начин на који бисмо искористили меморију. Коначно, кад то увидимо, памћење постаје једноставна и забавна игра, па је и учење знатно олакшано.

И, за крај, неколико практичних савета како да мукотрпан процес учења учините подношљивим и пријатнијим:

- Нека просторија у којој учите буде проветрена, без буке и добро осветљена
- Учите редовно, у термину који вама највише одговара
- Учите у интервалима, са повременим кратким паузама
- Уочите и проучите битне елементе у лекцији – важне појмове, слике, графике
- Научено градиво редовно обнављајте – ипак, понављање је мајка знања!

Сагледавање ствари из другачије перспективе и успостављање нових навика није једноставно. Ипак, за све је потребна само истрајност, добра воља и, наравно, вежба. Покушајте да неке од ових савета примените приликом учења, и будите уверени да резултати неће изостати.

Ивана Граховац

„Гимназијалац”, Гимназија
Светозар Марковић, Нови Сад
Главни и одговорни уредник:
проф. Милена Маричић

КАКО СЕ ПИШЕ, А КАКО МИСЛИ?

Богато културно наслеђе српског језика пружа нам могућност да њиме искажемо најдубље, најлепше и најнежније мисли и емоције. Са друге стране, темпо живота, начини опхођења у свакодневном животу, сажимање свих наших активности на „сад и одмах“, доводе до тога да се у непосредној комуникацији многи од нас често двоуме, или уопште не знају како да се изразе.

Истант, онлајн комуникација на друштвеним мрежама, насушно шеровање и даноноћно лајковање свих доступних информација уз готово минималну или непостојећу комуникацију изван виртуелног света, довело је до скоро потпуног занемаривања правописа и изражавања на којима почива наш лепи српски језик.

Неке од тих промена су неминовне и лингвистички прихватљиве. Нажалост, велики је број неправилности, до којих је дошло последњих деценија, због непоштовања и уништавања језика.

Већ су се одомаћиле недоумице у писању великог почетног слова код вишечланих назива места, улица и тргова, у састављеном и растављеном писању речи, употреби одговарајућег падежног облика уз глагол и сл. Нажалост, много чешће наилазимо на језичке грешке (и у писању и у говору) које нису резултат погрешно разрешене недоумице, већ уверености говорника или написаног. Навешћемо неке од најчешћих примера:

НЕПРАВИЛНО	ПРАВИЛНО
Присуствовати на часу Није присуствовао на часу хемије.	Бити присутан на часу / присуствовати часу Ко је присутан на часу? Ко присуствује часу?
Контактирати некога Контактирали смо организаторе такмичења.	Контактирати са неким Контактирали смо са организаторима такмичења.

ОГЛЕДАЛО

Обзиром на (нешто) / (с) Обзиром да Обзиром на резултате / (с) Обзиром да је болестан...	С обзиром на (нешто) С обзиром на то што нису сви дошли; С обзиром на резултате...
У вези нечега У вези захтева ђака... У вези тога...	У вези са неким или нечим У вези са захтевима ђака... У вези с тим...
Где идеш? / Где ћеш? - Кући сам.	Куда идеш? (циљ кретања) - Кући. Где си? (значење места) - Код куће.
Одмарати Идем да одморим. - Одмарамо.	Одмарати се Идем да се одморим. - Одмарамо се.
Тродупло, четвородупло	Дупло или двоструко, али само троструко, четвороструко
Црњански романи	Романи Црњанског
Дупло јефтиније.	Упола јефтније (дупло значи два пута више)
Ужице – у Ужицама	Ужице – у Ужицу
Изнајмити (стан, ауто, клизальке) – у значењу „узети у најам”	Унајмити (стан, ауто, клизальке) узети у најам Изнајмити – дати у најам
Са Чеховим, са Тургеневим	Чехов – са Чеховом; Тургенев – са Тургеневом
Чеховове драме, Тургенјева улица	Чеховљеве драме, Тургенјевљева улица
Лаптопови (номинатив множине именице лаптоп)	Лаптопи
Купио је аудија, а продао мерцедеса. Читамо Тихог Дона.	Купио је ауди, а продао мерцедес. Читамо Тихи Дон. Када именица мушког или средњег рода означава неживо, акузатив је једнак номинативу.
Јер сте купили карте?	Је л’ сте купили карте? - Нисмо, ЈЕР је била гужва на благајни. ЈЕР је узрочни везник!

ОГЛЕДАЛО

Еуро и еури	Евро и еври (назив новчане јединице)
Бицикли, ген. мн. бициклова	Бицикл, ген. мн. бицикала (или бицикла)
Инекција	Инјекција
Сумљив	Сумњив
Хелихоптер	Хеликоптер
Ознојати (се) – ознојао (се)	Ознојити (се) – ознојио (се)
Чак штавише	Штавише
Бљесак и бљештати	Блесак, блештати
Исцрпети – исцрпели	Исцрпсти – исцрпли, исцрпити – исцрпили
Шангарепа	Шаргарепа

Муке и невоље нам свакодневно приређује прилагођавање писања и изговарања имена из страних језика, односно транскрипција. Требало би поштовати правила њене примене, али смо се ми и од тога доброно удаљили и запали у још веће заврзламе. О тој проблематици неки други пут... Бир фест, Нешнл Џеографик, Ченл, Дискаври, Вол Стрит, Њу Дил, имејл... заиста, делују чудно!

Очување лепоте нашег језика, дакле и његова даља судбина, лежи у нама самима. С друге стране, језик једног народа одређује његов идентитет. Стога, ЧУВАЈМО ГА И НЕГУЈМО! НЕМОЈМО ГА БЕСПОТРЕБНО МУЧИТИ, МЕЊАТИ, ИЗВРТАТИ, УВРТАТИ, КВАРИТИ И КИТИТИ ТУЂИМ ПЕРЈЕМ!

Бојан Обрадовић

„Гимназијалац”, Митровачка гимназија,

Сремска Митровица

Главни и одговорни уредник:

проф. Ђорђе Домазет

КАКВИ ТИПОВИ ЉУДИ ДИШУ ВАЗДУХ НАШЕГ ГИМНАЗИЛЕНДА?

За нейуне четри године нашеї школовања (мање школовања, више испијања кафе у Жижију), сусрели смо се са разним типовима људи у Гимназији. Стоја, одлучисмо да вам представимо најчешће виђене врсте (наравно, постоје и разне мешавине и подврсте) Ното sapiens-а у Гимназиленду. Драги наши гимназистиди, да се одма' оградимо, овај чланак нема за циљ вређање, омаловажавање и дискриминацију. Ниједна животиња није повређена током писања овој чланка.

I тип: MEANGIRLS

Врста која је највише заступљена на друштвеном смеру. Лако ћете их препознати по карактеристичном смеху (веома иритантном, нама обичним смртницима) и ставу ледене (арогантне) краљице. Крећу се у групицама, недодирљиве су. За нас (за оне који још нису схватили, обичне смртнике) мисле да смо мешавина ружне Бети и Зорице Марковић. За јачи пол кажу да су незрела, бескорисна бића која не знају да раде ништа друго сем да играју видео игрице и испијају пива. Похађају све могуће секције, од литерарних, историјских, до спортских, посебно оне на којима могу да се залажу за људска права и искажу свој феминистички став. Учесници су фестивала „На пола пута”, редовни посетиоци позоришних представа, ликовних изложби, као и других културно-уметничких дешавања у граду Ужицу. Напустиће Гимназију сањајући о принцу у белом BMW-у (ипак живе у модерној бајци).

ОГЛЕДАЛО

II тип: ZORANAH, јеси ли то ти?

Били ми прва или друга смена, НИКАДАХ АЛИ НИКАДАХ, ни под којим околностимах, АЛИ НЕМА ШАНСЕ, да ћете их видите без савршене фризуре и шминке. За разлику од фенсерки, оне заправо имају стила. Њихово кретање пропраћено је звецкањем накита, лупкањем накита, лупкањем штиклица и немогућности проласка кроз ходник због запремине вуне (према нашој скромној процени, одличног квалитета) и крзна које носе, независно од годишњег доба. Са њима је тешко ступити у контакт, с обзром да су заузете грађењем модне каријере.

III тип: СЕКТА I

Ова врста девојака је у благом изумирању. Када у хошку ходнику приметите велику црну мрљу, знајте да сте угледали припадницу ове групе. Све је на њој црно: од одеће, шминке преко ланаца, сувенира, амајлија, па до душе. Не покушавајте да им се приближите, али ако се ипак одлучите на први корак, који вас може коштати живота, саветујемо вам да имате црвени конач и бели лук протов урока. Њих нико не разуме, верује да се причају шифрованим језиком. Али једно је сигурно – мрзе цео свет.

IV тип: ПРВА КЛУПА

Август 31. : Затишје пред буру, 1. септембар, 05:00 сати: Сунце се стидљиво пробија из облака, птице црвућу, а мала примерна ученица пакује све књиге у ранац. Распоред часова још није добила. Уредно везује косу, облачи омињену *Disney* мајицу, дише дубоко и говори себи: „Прва клупа је твоја!” И тако се сваког првог септембра води крвава борба за место под сунцем, клупу испред професора. Припаднице ове групе су увек расположене за разговор са професорима и (не)знају одговор на свако питање. На ходницима нису упечатљиве, али ако завирите у учионицу, видећете их у првој клупи и њихова два прста која, као сузе у Цециној песми, увек падају нагоре.

V тип: САМО КЕЖУАЛ, БАЈО МОЈ

Припаднице ове врсте ретко су виђене по школским ходницима. Често одсуствују из школе због разних турнира и тренинга. Али,

ОГЛЕДАЛО

ако ипак одлуче да се појаве, лако су препознатљиве по јачини гласа и удараца, тренерци, везаној коси и огромној спортској торби, чији садржај остаје мистерија за све нас.

VI тип: ХУЛИГАНИ ИЗ ГИМНАЗИЈЕ

Не можемо са сигурношћу да тврдимо да припадници ове групе спадају у *Homo sapiens sapiens*-а: испаштају често неке нејасне, неартикулисане звукове, покрети су им нагли и неконтролисани, углавном, крећу се чопоративно, међусобно комуницирају на нама непознатом језику. Немогуће је не запазити их по ходицима. Обично се пењу једни на друге, играју фудбал и гасе-пале светло, што им представља врхунац дана. За контролни сазнају сви тај дан. Прете људима, касне на час и наоружани знањем пушкицама успевају да добију 4. За време часова ћете их вероватно пронаћи у Жижију, где пију чај од нане. Живе за петак, када ће своје вештине моћи да прикажу и ван „Гимназиленда”.

VII тип: МЕТРОСЕКСУАЛЦИ

Припадници ове групе су из дана у дан све бројнији. Лако препознатљиви по дубоком изрезу, панталонама припијеним уз извајано тело, савршено почупаним обрвама и патикама јарких боја (не гледајте директно у њих, ако не мислите да ослепите). Брине нас чињеница да пред 18. рођендан не можемо да нађемо слободан термин код козметичара и стога се обраћамо припадницима ове групе и преклињемо их да уреднику „Гимназијалца” доставе адресе козметичких салона које посећују. Ако сте неким случајем у вези са метросексуалце, не покушавајте да им провучете прсте кроз косу, „шалу на страну”, не шалите се. Последица вашег непромишљеног поступка ће највероватније бити раскид љубавне романсе. Уколико није неопходно, не терајте их да отварају уста, кисеоника ионако има мало и потребан је интелектуално развијеним „гимназоидима”.

VIII тип: СЕКТА II

Немојте да вас дуга коса, црна одећа, ланци, амајлије и мартинке завајају. То нису припаднице Секте I. Међутим, не надајте се да ће вам сусрет са њима бити мање опасан по живот. Понављамо: код себе УВЕК имајте црвени конац и бели лук. Савет за девојке које желе да освоје срце ме(н)талаца: нек вам је коса рашчупана, око врата носите костурску лобању и обуците мајицу његовог омиљеног брэнда (Van Gogh, Рибља чорба, Пантера или Iron Maiden).

ОГЛЕДАЛО

IX Тип : ШТРЕБЕРИ

Ова врста најчешће је заступљена на математичком смеру. Познати по карираној кошуљи упасаној у панталоне и наочарима које морају бити под углом од 330 у односу на Сунчеве зраке који падају на површину стакла густине 2500 kg/m^3 . Уколико угледате гомилу књига са ногама, знајте да су то само штребери који покушавају да сакрију свој идентитет због освојених (САМО) 99 поена на писменом из математике. И тако, док се гуше у сузама, разочарани у образовни систем, одлазе ка библиотеци, надајући се да тамо лежи утеха. На контролном, припадницима ове групе популарност, из непознатих разлога, расте.

X Тип : НЕВИДЉИВИ

За припаднике ове групе не знате да постоје, док не дођу екскурзија. Тада се запитате зашто се непознати људи налазе у нашем аутобусу, хотелу и окружењу, зашто причају српским језиком и удишу исти ваздух као ви. Тада сазнате да ти људи заиста јесу ваши школски другови из Гимназиленда. Толико их нема, да су заслужили овај назив.

Марија Ненадић и Биљана Ћировић
„Гимазијалац”, Ужичка гимназија, Ужице
Главни и одговорни уредник:
проф. Вукадин Симовић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА VI

БЕЛЛИСТ – МОЗАИК

БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ
СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА
2015/2016.

LIFE / дизајн: Борис Николић / фото: Небојша Бабић

7 ЗВЕЗДАНИХ РАТОВА

Када је 1977. године Џорџ Лукас написао сценарио за Звездане Ратове, није ни сањао какву ће експлозију ова филмска франшиза изазвати. Тачније, због недостатка финансија морао је прво да сними четврти део саге да би привукао шире народне масе и навео и тврдокорне заљубљенике у акционе филмове да заволе овај научно-фантастични наслов, смештен у свемиру. Када је филм изашао, одзив је био толики да је он зарадио финансије за наредни филм у току прве две недеље приказивања. Када је завршио пети и шести део, већ је имао хорде заљубљеника и фанова свог ремек-дела. Након тога је снимио прва три дела, употпунио своју причу и придобио вечиту љубав фанова. Његово царство, Лукас артс, магазин Форбс проценио је на 20 милијарди долара, за колико га је и откупила компанија Дизни, што је у почетку изазвало неверицу фанова. Међутим, та неверица је нестала пошто је Дизни одлучио да сними седми део саге, који је код нас приказан 17. децембра, доживео огроман успех и, наравно, одобрење верних фанова који су били одушевљени; о томе сведоче бројке о заради коју је филм стекао након само једног дана пројекције, а и одлични коментари на разним интернет порталима.

Сиже фима: Неко ко би га први пут погледао, рекао би да је то још један филм чија се радња бави вечитом борбом добра и зла, али он је много више од тога. Два главна лика су Анакин Скајвокер и његов син, Лук. Анакин је звезда прва три дела, у којима се говори о његовом одрастању и приступању реду чувених свемирских витезова Џедаја који баратају чувеним светлосним сабљама чије праведно коришћење представља симбол његовог витештва. Он одраста раме уз раме са својим учитељем Квигом Ђином, који гине у првом делу, а након тога његов тренинг преузима Јода, чију илустрацију можете наћи у часопису. Након сплета догађаја, овај џедај прелази на мрачну страну (припадници мрачне стране једним именом зову се Стих) и добија чувено име Дарт Вејдер. Након тога се рађа његов син, Лук, који има један циљ: спасавање планете

ОГЛЕДАЛО

од мрачне стране. Након тога се прича развија на различите стране, а ми не желимо да вам упропастимо гледање овог филма, тако да, ако желите да сазнате како се прича одвија, ми вам топло препоручујемо да одгледате свих седам филмова.

Вук Вукосављевић

„Гимназион”, Гимназија, Чачак

Главни и одговорни уредник:

проф. Иванка Танкосић

TAKTIČNOST

Taktičan je onaj čovek koji dobro oseća svog sagovornika i zato ga nikada neće povrediti neopreznom rečju, neumesnom šalom i ne-namernom aluzijom. Postoje ljudi koji imaju urođeni takt. Veštinu da se prilagodi *talasnoj dužini* sagovornika, da tačno i brzo reaguje na najmanje izmene njegove intonacije, izraz očiju, položaj tela, sposobnost da uzme u obzir čitav kontekst opštenja, taktičan čovek duguje svojoj porodici, najviše majci. Majka uvodi dete u svet osećanja, prva mu objašnjava značenje reči *uvredljivo, tužno, sramno...*

Na taktičnost sagovornika posebno su osetljivi tinejdžeri sa svojim kolebljivim samopouzdanjem, jakom zavisnošću od mišljenja drugih i otvorenošću osećanja. Oni veoma pate zbog svake primedbe koja im se uputi u prisustvu drugih. Period pubertetske preosetljivosti daje svakom čoveku šansu, čak i ako nije odrastao u sredini previše taktičnih ljudi, da ovlada dragocenom veštinom da čuva svoja osećanja i dostojanstvo okoline.

Postoji nekoliko obaveznih pravila koja poštuje taktičan čovek. Kao prvo: ne nametati se. Ne nametati svoje učestvovanje, opštenje. Ne nametati svoje mišljenje i stavove, čak i ako apsolutno ne sumnjaš u njihovu tačnost.

Veoma važno je ne ulaziti u protivrečnosti sa stanjem sagovornika, ne stvarati kontrastnu atmosferu u odnosu na njegovu zabrinutost, jer ona može da obezvređi dobra osećanja i pojača loša. Na primer, ne pričati o svojim razočaranjima onome ko je dobro raspoložen, ne deliti pojedinosti srećne ljubavi usamljenoj drugarici. Ne treba govoriti školskom drugu koji se muči sa matematikom: *Pa to je prosto! Ja sam rešio za sekundu!*

Taktičan čovek uzima u obzir kontekst, tj. ono što zna o sagovorniku. Ne treba započinjati teme koje mogu da traumatiziraju čoveka, da ga nateraju da se seti nečeg što mu je teško palo, nečeg strašnog ili nečeg čega se stidi. Na primer, netaktično je demonstrirati svoje materijalno blagostanje onome ko živi mnogo skromnije, poklanjati mu skupe poklone ili bogato ga ugostiti. O bolnoj temi se može govoriti samo ako ju je inicirao sam čovek za koga je ona bolna, ako je sam nagovestio da želi podršku ili savet.

U prisustvu bilo kog svedoka razgovor bi trebalo da bude bar tri puta oprezniji. Važan uslov taktičnosti je – ne mešati se u ličnu sferu čovekovog života.

OGLEDALO

Taktičnost se pokazuje i u odnosu na netaktičnost drugih – u sličnim situacijama važno je potruditi se da se ne naglašava neprijatnost koja se pojavila, već da se pomogne sagovornicima da je prevaziđu, da se situacija olakša. Ta vještina se uvek smatrala pravom aristokratskom osobinom, pravim dobrim manirom. Poznat je slučaj sa engleskom kraljicom, koja se na jednom prijemu, kada je videla da je gost izvadio iz čaše parče limuna i pojeo ga (skandalozno narušavajući pravila ponašanja), osmehnula simpatično i uradila to isto. Osećanja čoveka su iznad svih pravila – to je glavni princip, koji leži u osnovi prave taktičnosti.

Netaktičnost je uvek nenamerna, u njoj nema zlih namera. Time se ona u osnovi razlikuje od bezobrazluka. Kada nastavnik vežba svoju duhovitost na temu umnih sposobnosti slabog učenika, kada neko naglas komentariše postupke ili izgled druga iz odeljenja uvredljivim primedbama, kada celo odeljenje šikanira neiskusnog nastavnika ili starog nastavnika koji loše čuje – to je već bezobrazluk u pravom smislu reči. U takvim situacijama taktičnost ne treba da bude prepreka da se pruži otpor, da bi se bezobrazluk postavio na svoje mesto. Biti taktičan ne znači izbegavati konflikte, nikad ne govoriti ljudima ništa neprijatno, uvek u svemu povlađivati sagovorniku. Pesnikinja Ana Ahmatova kaže da se kulturni čovek razlikuje od ostalih po tome što nikog ne vređa slučajno, već namerno. Zvuči paradoksalno, jer time kulturni čovek podseća na bezobraznika, ali je tačno. Stvar je u cilju i motivu koji ga nagone da govori nekome neprijatne stvari.

Postoji još mnogo javnih i tajnih pravila koja poštuju taktični ljudi. Naravno, pravi takt, to nije ona svesna, stalna samokontrola pri kojoj pre svake replike treba postavljati pitanje: „Da ne kažem nešto pogrešno?“. Niko nije osiguran od grešaka. Najvažnija je namera, želja da se čuvaju i štede osećanja drugih ljudi, a s uzrastom i iskustvom dolazi i prirodna, nesvesna taktičnost.

Snežana Zimonjić

Profesor psihologije

„**Kolibri**“, Gimnazija *Takovski ustanak*,

Gornji Milanovac

Urednice: Snežana Lazić i Jovana Dimitrijević

ЖЕНА ДАНАС

Оснивањем феминистичког покрета у 19. веку жене су успеле да поремете дотадашњу доминацију мушкараца. Значајан допринос покрету дале су тзв. суфражеткиње које су се крајем 19. и почетком 20. века у англосаксонским земљама бориле за женско право гласа, некад и насилно, кад су схватиле да од вербалног убеђивања мушкараца нема ништа. Колико је то било значајно, говори и чињеница да су наше жене право гласа добиле тек после Другог светског рата. Иако је положај жене у друштву данас далеко бољи него у време настанка покрета, и даље има простора за ангажман против патријархата.

Нажалост, на Балкану се на патријархат и дан-данас гледа као на светињу. А мушкарци би и сами требало да буду феминисти, и то не само зато што слика „праве жене” ограничава природу, способности и потенцијале жена, већ зато што патријархат ограничава и саме мушкарце, без обзира на то што он одговара њиховом егоизму, лењости и вољи за владањем.

Многе објективне околности, као што су немање посла, а самим тим ни сопствене уштеђевине, одсуство подршке породице и пријатеља, терају жену да прихвати стање такво какво јесте, тј. ситуацију у којој је она потчињена супругу. У породици у којој само мушкарац ради он може лако да злоупотреби тај положај и да се позове на оно чувено „Док си под мојим кровом...” или „Док те ја храним...”. Такође, жалосно је да има жена које су се толико поистоветиле са „улогом жртве” тј. традиционалном улогом жене, да желе да задрже status quo, јер се напосто плаше новог.

Поједине разлике између мушкараца и жене не можемо оспоравати, нити треба. Углавном је мушкарцима дата већа снага за физичке послове, а женама нежност, брижност и осећајност – мада, и то је дискутабилно. Али кад је у питању већина послова – зашто уопште правити разлику? Ја, рецимо, долазим из породице где отац понекад кува ручак, а мајка поправља кухињску арматуру, и у којој сам учена да је брак успостављање компромиса, излагање у сусрет и помагање једно другом, а не терање ината и свађање око тога који је посао мушки, а који женски.

Међу млађим генерацијама, као што је моја, патријархални односи се испољавају на нешто другачији начин него код одраслих. Момцима није битно умемо ли да кувамо и спремамо или пак не,

ОГЛЕДАЛО

али када кажу „права девојка”, алудирају на наш спољашњи изглед, а не на оно што носимо у себи. Они нам намећу идеалне пропорције, стављају нас у калупе, понашајући се притом као некакве судије довољно компетентне да нас оцењују.

Нараво, патријархата је сваким даном све мање и свима постаје јасно да је једина битна разлика између мушкарца и жене та да жене рађају, а мушкарци не. Међутим, све док се размишљање да је патријархат најбољи модел односа између мушкарца и жене у потпуности не искорени, не треба стати са феминистичком борбом.

Милана Гаковић

„Прес час”, Гимназија, Бечеј,
Уредник: Ана Елена Митровић

VINTAGE: ŠARM MINULIH VREMENA

ODJEĆA S DUŠOM

Niaziv *vintage* preuzet je iz somelijerske, vinske, terminologije za odjeću nastalu u razdoblju između 20-ih i 80-ih godina 20. stoljeća. Kako ga ne biste zamijenili s retro stilom – istaknut ću da kao naziv retro zapravo opisuje odjeću koja svojim izgledom podsjeća na neko razdoblje iz prošlosti, odnosno imitira *vintage*.

Baš poput vina, odjeća i obuća bolje da su starije. *Vintage* odjeća većinom je nošena, ali postoje i neki komadi koji nisu. Napomena za ljude koji ne kupuju nošenu odjeću zbog navodne loše karme, energije ili higijenskih razloga: *vintage* roba je roba s pričom, poput kostima u kazalištu ili na filmu kojom se želi dočarati određeno razdoblje, određeni stil, atmosfera, stoga joj tako treba i pristupiti. Ne zna za uniformisanost, dopušta nam da kombiniramo staro i novo, unikatna je, dakle neponovljiva, a cijenom često povoljnija od nove.

ZA SVE SU KRIVE JULIA ROBERTS I KATE MOSS

Interes za *vintage* naglo je porastao devedesetih godina prošlog stoljeća, najviše zbog poznatih glumica poput Julije Roberts, Chloe Sevingy, Kate Moss i Dite Von Tesse, ali i sve veće ekološke svijesti. Naime, ljudi su počeli uviđati da se i odjeća može reciklirati, a ne samo mahnito kupovati pa onda bacati. Jeste li sigurni da se u ormaru vaše bake ili mame ne krije elegantni kostimić iz sedamdesetih ili kakva torba iz pedesetih godina?

U svijesti su se nedavno otvorila još jedna vrata na kojima piše – recesija. Mnogima je donijela neizvjesnost i smanjenje životnog standarda, ali s druge strane, i povećanje kreativnosti. Možda zvuči radikalno, ali da se nije dogodila, spomenuti bi kostimić u vašem ormaru ostao neotkriven ili bi ga pojeli moljci. Ako niste primjetili, danas se

OGLEDALO

ljudi odjevaju mnogo smjelije, razigranije i opuštenije, ne mareći pritom toliko za „markice”. Dakle, s kostimićem i/ili torbom ste u trendu, a bez grižnje savjesti, jer je iznos na vašem računu ostao isti.

Nepovoljna globalna ekonomska situacija udahnula je i novu popularnost vještinama poput šivanja, kuhanja, svega što nastaje zahvaljujući mašti i spretnosti vlastitih ruku... je inicirao sam čovek za koga je ona bolna, ako je sam nagovestio da želi podršku ili savet.

U prisustvu bilo kog svedoka razgovor bi trebalo da bude bar tri puta oprezniji. Važan uslov taktičnosti je – ne mešati se u ličnu sferu čovekovog života.

Enia Pivalica i Sarah Pasuovi

„Slog”, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju, Split

Glavni i odgovorni urednik: prof. Martina Javorčić

(ТРЕЋА НАГРАДА)
„Слог“ Школа за дизајн, графику
и одрживу градњу Сплит

ПРЕДАЈЕ ЛИ ВАМ ИСТИ ПРОФЕСОР?

Почетком школске године дешава се да дође до промене одређених предметних професора, што понекад може (непријатно) изненадити ученике. Да ли се ове промене прихватају као уобичајене или пак ни професорима, а ни ђацима, није свеједно када се догоде, истраживали смо за читаоце ПУТ-а.

Када смо питали професоре да нам објасне ко тачно чини ове промене, одговорили су нам да на то не утичу они, већ да се оне дешавају због усклађивања са годишњим фондом часова. Међутим, мишљење ђака јесте да можда има људи који уопште ни не раде у школи, на пример утицајних родитеља, који знају да се умешају тамо где им није место.

Број професора који се променио варира од одељења до одељења – постоје она одељења у којима ни до каквих промена није дошло, али наравно и она где је пола професора било замењено. Генерално, овакве промене углавном нису добродошле код већине ђака које смо интервјуисали. Интересантно је да ђаци углавном сматрају како те промене сметају и професорима, али професори се не жале – барем не већина.

Став професора је углавном био да на то којем ће одељењу предавати не могу да утичу и да стога покушавају да се не вежу претерано за поједина одељења. У суштини, најважније им је то да је њихов начин рада коректан и да лекцију испредају на најбољи могући начин. Неки су рекли да им чак и одговара то што мењају толико одељења, јер онда сви имају прилику да искусе различите начине предавања, док је мањи број професора рекао да њима, као и ученицима, то тешко пада, јер морају да се навикну на потпуно ново одељење и да нађу поново ону усклађеност у раду као што су имали у бившем одељењу – овакав проблем најчешћи је у матурантским одељењима.

Међутим, иако се професори труде да не праве разлику између одељења, за ученике то није тако лако. При свакој промени постоји ризик да са новим професором неће моћи да остваре добру комуникацију, што ће аутоматски утицати на то како професор предаје градиво тј. преноси знање и како ученици то знање примају. По-

ОГЛЕДАЛО

следице овако честих промена могу се показати у виду све лошијих оцена и мањка жеље за радом код ученика. Код појединих ученика јавља се и огорченост; једна ученица је чак промену професора упоредила са губљењем битног узора у животу.

Али промене не морају увек бити нагоре! Често се дешава и да одељења добију професоре чији им начин рада више одговара, јер једна иста лекција може бити испредавана на више различитих начина. Такође, често мењање професора може побољшати флексибилност ученика, самим тим омогућити да се брже и лакше адаптирају на промене које их чекају у будућности.

На крају ове анкете, можемо закључити да није битно да ли се професори често мењају, него колико се разликују методе замењених професора. Може се десити да се твом одељењу „посрећило“, па сте добили оног професора који тражи три реченице или формуле да научиш, па онда дели петице. А некима стварно не одговара таква промена, јер су код претходног професора научили како да раде и у исто време унапреде себе. Можемо и да се запитамо зашто професори имају најмањи удео у одлучивању коме ће да предају? Зар нису они ти који раде и најбоље познају ђаке? Према нашем схватању, овој појави се прилази површно, без дубље анализе последица.

Тамара Пишчевић
и Анастасија Жаревац
„Пут“, Зрењанинска гимназија, Зрењанин
Уреднице: проф. Александра Суботић
и проф. Душица Митић

САМО ЈОШ ЈЕДНА ЦИГЛА У ЗИДУ!

Према подацима до којих смо дошли анкетајући гимназијалце током протеклих неколико месеци, 49, 1% испитаника није задовољно тренутним стањем наше школе. Ова анонимна анкета односила се на целокупан рад-професора, ученика, управе, али и на свеукупне услове рада. Ипак, најчешћи узорак незадовољства су лоши материјални услови. Ученици су истакли да би побољшање грејања, постављање завеса, као и унапређење тоалета и свлачионица требало да буду приоритети. Морам да признам да нисам била збуњена чињеницом да је гимназијалцима битно материјално, с обзиром на то да нам данашњи медији намећу управо то материјалистичко схватање свега, па и школовања.

Очигледно не схватамо да завеса или брава у тоалету неће допринети да постанемо људи једног дана. Чак и да изградимо школу од дијамантских или златних цигала, културу нећемо подићи на виши ниво. Свега један од испитаника пожалио се да се млади људи са идејама не промовишу довољно. Заиста, не би било лоше да се убудуће више ради на организовању изложби, концерата или темтских вечери на којима би они који пишу, баве се истраживањем, певају, цртају, фотографишу... могли да изложе своје идеје.

Интересантно је да већина испитаника није желела да говори на ову тему у случају да анкета није анонимна. Да ли се ученици плаше професора или надлежних уопште, па не приговарају када нешто није у реду? Истина је да многи заборављају да су ученици разлог постојања школе, а најжалосније је што смо и ми, ученици, на то заборавили. Наш глас би требало да буде најважнији, али како би га неко уважио, ми морамо да стварамо тај глас. Ако имате проблем – предпочите га. Постоји Ученички парламент, али и Унија средњошколаца Србије која се управо залаже за то да ученици буду равноправни актери и они који одлучују, а не само пасивни примаоци знања.

Не будите „само још једна цигла у зиду”, ни у ком смислу.

Анкету спровеле: **Мина Арсић, Ања Станковић,
Теодора Јањић, Милица Љубић и Бојана Петров**
„Гимназијалац”, Гимназија Бора Станковић,
Врање

Уредник: Емилија Стојилковић,
Ментор: проф. Драгана Петровић

MIRROR

LONDON

HOW TO EXPERIENCE EVERYTHING

1. PACK SOME COMFORTABLE SHOES

When packing, don't think about what looks good or what goes with the clothes you've packed. Because, trust me, people won't care. So think about what is the most comfortable thing you can put on your feet. If you're wondering why you would need it, because it's not like you'll be running around London like crazy, keep in mind that something like this can happen: you could be given only 3 hours on Oxford Street, which is bad if you want to visit 6 stores, especially if you don't know where they are, because you will end up running around looking for Victoria Secret for an hour, only to find it in some side street, then run back to the Primark, just to see you have no time left and you still need to make it to the place where you're meeting your group. So obviously you'll run across Oxford Street for 15 minutes and, believe me, it won't be fun. Or, when visiting The Natural History Museum, you'll figure out you have almost no time left because you spent all of it on volcanoes and you still want to have a quick look at the dinosaurs, whales and human body, so again you'll end up running the place like crazy.

2. KEEP YOUR EYES OPEN

What's really important is that you always know what's happening around you, especially in crowded places because you can easily get lost. For example, you're in Buckingham Palace and you plan to make the guards smile, so when leaving to see the changing of the guards you don't think about how many people will be there. Naturally you want to see everything so you hurry into the crowd, then later figure out you've lost your friends. At least, you'll have good photos of the guards.

3. GO WITH YOUR INSTINCT

If you're only in London for a few days you won't be able to see everything. I can guarantee you that, so when visiting places make sure you'll go see things you really want to see. If you're at The Tower of London it's the best to take a guided tour, but if you really can't do that just go look at the stuff you find interesting because otherwise you won't get anything out of it and it'll be a waste of money. So, if you want to see the Crown Jewels, go see the Crown Jewels! I'm saying this for your

MIRROR

free time too because you never know what you might see. It could happen that you get thirsty out of nowhere, so naturally you go buy water, unplanned and by chance you get to see Robert DeNiro and Anne Hathaway because there's a premiere of their new movie!

Anyway, just enjoy yourself as much as possible and no matter what happens. Whether your experiences are good or bad, just think of it as of stories you'll laugh at someday. I mean, at the end of the day, it is still London so just take it in as much as you can because you won't see anything like that ever again.

Žana Plejić

„Heartbeat”, Prva gimnazija, Maribor

Editor-in-chief: Zorana Fabrici Robnik

LONDON

KAKO DA DOŽIVITE SVE

1. SPAKUJTE UDOBNE CIPELE

Dok se pakujete, ne razmišljajte o tome šta dobro izgleda ili šta se slaže sa odećom koju ste spakovali. Zato što, verujte mi, ljudima to neće biti bitno. Dakle, mislite šta će biti najudobnije vašim stopalima. Ako se pitate zašto vam je ovo potrebno, nije to da ćete sumanuto trčati kroz London, već imajte na umu da može da se desi sledeće: možete dobiti samo tri sata za ulicu Oksford, što je loše ako hoćete da posetite šest radnji, pogotovo ako ne znate gde se one nalaze. Zateći ćete sebe kako ceo sat jurite okolo tražeći Viktorija sikret, da biste je našli u sporednoj ulici; onda trčite nazad do Prajmarka, i shvatate da nemate više vremena i, povrh svega, treba da stignete do mesta gde se nalazite sa grupom. Očigledno je da ćete petnaest minuta prelaziti ulicu Oksford, i verujte mi, neće biti nimalo zabavno. Ili, pri poseti Prirodno-storijskog muzeja, videćete da skoro nemate preostalog vremena, jer ste ga utrošili na razledanje vulkana, i još treba da bacite pogled na dinosauruse, kitove i ljudsko telo, i opet projurite kroz muzej kao ljudi.

2. DRŽITE OČI ŠIROM OTVORENE

Ono što je zaista bitno jeste da uvek budete svesni onoga što se dešava oko vas, pogotovo, kada ste u gužvi, iz razloga što se možete lako izgubiti. Na primer, posećujete Bakingemsku palatu i planirate da naterate stražare da vam se nasmeše. Dok izlazite da biste videli smenu straže, ne razmišljate koliko ljudi se može zadesiti tamo. Prirodno, želite sve da vidite i ulazite u gužvu i kasnije shvatite da ste izgubili svoje prijatelje. Makar imate dobre slike čuvara.

3. PRATITE SVOJ INSTINKT

Ako u Londonu provodite samo nekoliko dana, nećete biti u prilici da vidite sve. To mogu da vam garantujem. Iz tog razloga, prilikom obilaska, postarajte se da obidete mesta koja želite. Ako ste u Londonskoj kuli, najbolje je da uzmete turu obilaska sa vodičem, ali ako ne možete to da uradite, slobodno idite tamo gde se vama čini zanimljivim, u suprotnom, nećete ništa dobiti, a potrošili ste novac uzalud. Tako, ako želite da vidite Kraun džuelz, idite da vidite Kraun džuelz! Ovo se takođe odnosi i na vaše slobodno vreme, zato što nikad ne znate na šta

OGLEDALO

ćete naići. Može se desiti da ožednite i, prirodno, odete da kupite vodu, i neplanirano naidete na Roberta de Nira i En Hetavej, jer je premijera njihovog novog filma!

U svakom slučaju, uživajte koliko god možete i šta god da se desi, nezavisno od toga da li su iskustva dobra ili loša, pomislite na priče kojima ćete se smeјati jednog dana. Na kraju, ipak je to London i upijajte koliko možete zato što nikada više nećete videti nešto slično.

Žana Plejić

„Heartbeat”, *Prva gimnazija*, Maribor

Glavni i odgovorni urednik:

Zorana Fabrici Robnik

Prevod: **Milena Albijanić**,

Matematička gimnazija, Beograd

Mentor: prof. Mirjana Savić Obradović

ZNAJU VAŽNOST OBRAZOVANJA

JAPANSKI VOZ VOZI SAMO ZBOG JEDNE UČENICE KAKO BI MOGLA ZAVRŠITI ŠKOLU

Godinama, na željezničkoj stanici u ruralnom mjestu na japanskom otoku Hokaido, čeka samo jedan putnik - učenica na svom putu u srednju školu.

Voz ima zadatak da stane dva puta - jednom da je „pokupi“ na putu do škole, a drugi put da je vrati kući nakon nastave.

Iako ovaj scenario zvuči kao nešto što bi smislilo Hayao Miyazaki, čuveni japanski autor animiranih filmova, istinit je.

Kako piše CCTV News, radi se o odluci kompanije Japan Railways, koja operira na području čitavog Japana, a koja je osnovana prije više od tri godine. Broj putnika na stanici Kami-Shirataki se, zbog svoje udaljene lokacije, drastično smanjio, kao i potreba za teretnim uslugama.

Kompanija se spremala da zatvori stanicu kada su otkrili da je svaki dan koristi jedna učenica. Stoga su odlučili da je zadrže sve dok ona ne diplomira. Kompanija je čak prilagodila red vožnje u skladu sa rasporedom učenice.

Ona bi trebala školu završiti u martu ove godine, kad će željeznička stanica, konačno, biti zatvorena.

Mnogi Jpanci upućuju vladi Japana komentare zahvale zbog prepoznavanja važnosti obrazovanja i potrebi da ono bude prioritet u državi.

„Zašto ne bih dao svoj život za ovu zemlju kad je vlada spremna otići korak dalje za mene? Ovo znači da je svaki građanin bitan, niko nije ostavljen sa strane i prepušten sam sebi“, jedan je od kometara na ovu vjest na društvenim mrežama.

U Japanu, jedini koji nisu dužni da se klanjaju caru su učitelji. Motiv je da ni carevi ne mogu bez učitelja.

Kamo sreće da se možemo pohvaliti sličnim primjerom u našoj domovini!

Nedžad Srabović

„Safir“ - Rudarska škola Tuzla

Urednici: Nedžad Srabović I Almira Derdemez

ШТА ЈЕ ЉУБАВ?

Љубав је магична, магнетска снага која спаја људе, драгоценост човека и привилегија Богова. Она је надахнуће, понекад само реч, покрет, поглед, невидљиви флуид између живих бића, песма над песмама, музика душе. Дарује нам енергију која покреће на стварање, указује на праве вредности, на суштину постојања.

Вечита инспирација сликарима и песницима за стварање најосећајнијих дела из душе. Дође ненајављено, као летњи пљусак кише и, баш попут њега, спаси или упропасти. Сваком од нас је дато неко богатство и на нама је да га у себи пронађемо и препознамо. Само тражење није ни лако, ни кратко, али је вредно труда. Тачка ослонаца и истине у нама самима, а лаж према себи је најгора од свих лажи. Да бисмо изградили праве вредности, не треба да нас заведу жеље већине, већ да користимо сопствени слух. Боље је бити мало језгро, него велика љуска. Мала искра у нечијем оку довољна је да осветли цео свет. Нечије очи могу да буду бистрије од мора, плавлје од неба. Такве очи волела сам да тражим у ходницима школе. Кад бих их угледала, све је постајало лепше. Он би стао у моје око, био би већи од неба и од дуге. Тај поглед пратио би ме данима. Живела бих у свету маште и на живот гледала очима сањалице. Смешило би ми се цвеће у вази, мамине критике би пролазиле поред мене, а птице на грани би певале најлепше композиције. Иако тмуран, кишни дан постојао би прекрасан. Пuteви љубави су веома чудни, саткани су од безброј тренутака, сваки је посебан и непоновљив. Кажу смех и сузе, срећа и туга, дигне те до неба па те баца на тло, све је, ваљда, љубав. Наших пет минута свемоћи, када постојимо само ми, а све постоји само због нас.

Да ли се ово зове љубав? Да ли је срце вредно жртвовања због зелених очију? Да ли је могуће да наше срце проговори? Или су старији, ипак, у праву када нам кажу да смо ми још увек „балави“ за такве ствари? Скупочени драгуљ који само једном у животу имате. Посебан осећај, који се не може описати речима, већ се мора доживети. Не треба потрошити живот у чежњи за оним што немате, већ волите оно што имате.

Зорана Видојковић

„Искра“ – Гимназија Пирот
Главни и одговорни уредник:
Јасмина Манић, проф.

ЏАБА СЕЛФИ, АКО НИЈЕ ШЕР

Испод великог броја фотографија које циркулишу друштвеним мрежама можемо наћи опис – „селфи”. Откуд заправо та реч? Означава аутопортрет начињен паметним телефоном или веб камером. Реч се први пут појавила на аустралијском интернет форуму 2002. године, а први познати селфи снимео је Роберт Корнелијус чак 1839. године.

Истраживања показују да више селфи фотографија праве жене него мушкарци. Лоша страна тог фотографисања је стално упоређивање са другим људима. Постављање селфи фотографија на друштвене мреже обично служи за привлачење пажње на физичке атрибуте, те је упоређивање себе са другима главни узрок нашег мањка самопоуздања. Никада нећемо поставити своју фотографију на којој и нисмо баш лепо испали, те на неки начин то прави искривљену слику о стварности, која утиче да се запитамо колико лепо изгледамо. Данас, селфи фотографије има свако, од папе Фрање до Ким Кардашијан.

Места за снимање селфи фотографија су различита, нема места на којем нисмо били, а да се нисмо вратили са најмање две фотографије. Омиљено место за сликање селфија је тоалет. Намеће се питање зашто је то место најзаступљеније у селфи фотографисању? Можда зато што свако од нас у тоалету има велико огледало, ту се види цела фигура и визуелно позу тела можемо да контролишемо или једноставно зато што смо ту изоловани од остатка људи. Дакле, када се неко слика у тоалету, поручује да је та слика документ његове стварне интимае, с обзиром да је купатило место где се највише посвећујемо себи и свом телу.

Лепи су, ал’су скупи, коштају нас самопоуздања, стварности и прилике да нас неко стварно воли – да нас воли онакве какви јесмо.

Јелена Трнинић

„Димитрије”, Правно биротехничка школа

Димитрије Давидовић, Земун

Главни и одговорни уредник: проф. Аника Лахки

ОДНОС ПРАВА И ДРЖАВЕ

Размислих, и увјерих саму себе још више, да сваки однос на овом свијету не би могао опстати без обостраног поштовања и стрпљивости обје стране. Не знадох тада како нешто опстаје тако друго. И сјетих се прве државе. Слушала сам; од када постоји право, постоји и држава. Запамтила сам: једно без другог не могу опстати. Закључила сам: ако једна страна у неком односу попусти, дуга ће или попустити заједно са првом, или покушати оджати однос преузимајући све обавезе или дужности прве. У оба случаја, однос ће кад-тад престати да постоји. Па се замислих: како би то изгледало да држава нема право? Одмах сам замислила анархију, те сам се згрозила. Али, шта да право нема државу? У чему би био његов значај? Зашто бу постојало уопште? Када не би имало шта да уради? Савршен склада, хармонија. Заједно, само заједно. Одвојено не иде. Двоје може направити мир и складан однос уређујући тако друштво и околину, једно не може. Дует је ту да побједи. Баш као држава и право.

Инела Имамовић и Марина Крешић
„Млади правник”, Средња
економско-трговинска школа, Тузла
Главни уредник: проф. Лариса Ћустендил

(ПРВА НАГРАДА)

„Златни пресек“

Школа за дизајн, Београд

БЕЛИСТ - БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ

СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА

2015/2016

ТАМАРА ВАС ВОДИ У СВЕТ ФИЛМА И ПОЗОРИШТА

„МАЛЦИ”

Трећи у низу филмова из серијала „Грозни ја” је један од најпопуларнији анимираних филмова данашњице. У овом делу се прати историја Малаца и њихова прича кроз време. Режиер је Пјер Кофин, а гласове су позајмили Сандра Булок, Џон Хам, Стив Карел, Мајкл Китон.

„СВЕТ ИЗ ДОБА ЈУРЕ”

Научно-фантастични филм режисера Колина Треворова, који представља наставак култног филмског серијала Парк из доба јуре. Радња се одвија на истом измишљеном острву као у претходним делима, где постоји парк са диносаурусима. Главни проблем настаје када Индоминус рекс, диносаурус створен мешањем гена најспособниих и најопсанијих врста, побегне из свог кавеза и крене у разарање.

Главне улоге играју Крис Прат и Бројс Далас Хауард.

„ПОВРАТНИК”

Врста трилера у режији Александра Гонзалеса Ињарутеа. Филм је заснован на роману Мајкла Пунка, а који је инспирисан животом Хјуа Гласа, који је био извиђач. Филм је добио чак 12 номинација за Оскара.

Главне улоге играју Леонардо ди Каприо, Том Харди, Вил Полтер, Доналд Глисон.

„ЈАДНИЦИ”

Популарни мјузикл настао по истоименом роману Виктора Игоа, на репертоару је у Мадлениануму. Мјузикл је поново враћен на сцену због многобројних захтева публике. Синхронизација у њему је, према мишљењу најбољих лондонских театара, једна од бољих.

Улоге тумаче Небијша Дугалић, Дејан Луткић, Катарина Гојковић, Срђан Тимаров, Иван Босиљчић. Део ансамбла је, такође, наш истакнути уметник, бивши ученик наше школе, Владимир Лалић.

ОГЛЕДАЛО

„ДЕРВИШ И СМРТ”

Једна од сталних представа на репертоару у београдском Народном позоришту рађена је по роману Меше Селимовића. О овом непролазном делу не треба много говорити, реч је о класику препуном квалитета, откривених и оних који то тек треба да постану. Ову предству препоручујем посебно четвртој години, јер се књига „Дервиш и смрт” ближи као лектира.

Режија: Егон Савин.

Улоге шумаче: Никола Ристановски, Ненад Стојменовић, Александар Ђурица, Наташа Нинковић, Танасије Узуновић, Љубомир Бандовић, Марко Николић.

„ВЕЛИКА ДРАМА”

Реч је о потресној саги која се бави преиспитивањем наше прошлости и тиме како се овдашњи бурни послератни историјски догађаји преламају кроз појединце и на који начин одређују њихове судбине.

Режија: Синиша Ковачевић.

Улоге шумаче: Вук Костић, Танасије Узуновић, Љиљана Благојевић, Миодраг Радовановић.

Тамара Станковић

„Златни пресек”, Школа за дизајн, Београд

Главни и одговорни уредник:

проф. Весна Прцовић

ДЕБАТНИ КЛУБ „ИЗОКРЕНУТИ СВЕТ”

Било да слушате неки разговор уживо, на телевизији, или сте и сами део њега, сведоци сте размене мишљења и доказивања одређених ставова. Често изразе које чујемо у дискусијама или дебатама погрешно употребљавамо у неадекватним ситуацијама. Да бисмо избегли међусобно неразумевање, за почетак, важно је да знамо шта је дебата и која је њена улога.

Дебата је размена мишљења и доказивања тврдњи које је неко исказао кроз аргументацију. Њена сврха је да се дође до најбољег решења: чују се две стране које заступају различита мишљења и узме се у обзир све што је речено. Дебата у друштву има критичку улогу, покреће актуелне теме и утиче на јавно мњење.

Али, шта је аргументација? Аргументација је излагање тврдње и њено утврђивање и разрађивање. Просто речено, аргументација је излагање доказа као поткрепљивање тачности неке тврдње. Као таква, она је основа сваке дебате. Овде треба направити разлику између дебате и чистог надвикивања без икаквог основа, реда и поштовања, при чему се победником сматра онај који је најгласнији и најдрскији. То што неко говори гласно и млатара рукама не значи да је у праву! Дебата развија критичко мишљење и тера вас да размишљате и информишете се чак и о темама које нису ваш фах или ужи круг интересовања. Дебата нас учи толеранцији и култури понашања и поштовања саговорника, учи нас да слушамо и чујемо друге, али и себе.

Учествујући у дебати, они који се плаше јавног наступа биће ослобођени страха, а они који то воле, биће одушевљени и испуњени, јер је дошло само њихових пет минута да искажу све што желе и знају на дату тему.

Позивамо све заинтересоване да се укључе у свет дебате, јер она постаје изузетно популаран вид размене мишљења. Кроз дебату увек научите нешто ново, дружите се и можете да кроз разне активности и такмичења стекнете невероватна искуства. Сазнајте шта је ТРПИ, Веверица, Equity и Slippery slope и пробудите своје вијуге из дубоког сна!

ОГЛЕДАЛО

Желимо да истакнемо да је, иако изузетно млад, дебатни клуб наше школе већ постигао неке резултате. У јуну ове године освојили смо друго место на средњошколском дебатном такмичењу „Бен-дебата”. Састајемо се сваке среде, после шестог часа парне смене, испред зборнице, а професорка која води секцију је професорка филозофије Ана Милић. Видимо се!

Ана Весић

„Принцип”, Гимназија Свети Сава, Београд
Главни и одговорни уредник:
проф. Наташа Карацић

БЕЛИСТ

БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА 2015/2016

УЧЕСНИЦИ

1. „Гимазијалац” Ужичка гимназија, Ужице
 2. „Гимназион” Гимназија, Чачак
 3. „Агора” Гимназија Таковски устанак, Горњи Милановац
 4. „Колибри” Гимназија Таковски устанак, Горњи Милановац
 5. „Искра” Гимназија, Пирот
 6. „Гимназијалац” Гимназија Бора Станковић, Врање
 7. „Богословско братство” Богословија Светог Петра Дабробосанског, Фоча
 8. „Извори” Лист Католичких школских центара у БиХ
 9. „Млади правник” Средња економско трговинска школа, Тузла
 10. „Млади економисти” Средња ЕТШ, Тузла
 11. „Сафир” Рударска школа, Тузла
 12. „Heartbeat” Прва гимназија, Марибор
 13. „Слог” Школа за дизајн, графику и одрживу градњу, Сплит
 14. „Гимназијалац” Гимназија Светозар Марковић, Нови Сад
 15. „Скамија” Гимназија Јован Јовановић Змај, Нови Сад
 16. „Gymnasium” Гимназија Светозар Марковић, Суботица
 17. „Прес час” Гимназија, Бечеј
 18. „Милевин свет” СТ школа Милева Марић Ајнштајн, Тител
 19. „Пут” Зрењанинска гимназија, Зрењанин
 20. „Гимназијалац” Митровачка гимназија, Сремска Митровца
 21. „Бранко” Карловачка гимназија, Сремски Карловци
 22. „Димитрије” Правно биротехничка школа Димитрије Давидовић, Земун
 23. „Златни пресек” Школа за дизајн, Београд
 24. „Принцип” Гимназија Свети Сава, Београд
-

ОГЛЕДАЛО

НАГРАДЕ

(ПРВА НАГРАДА)

„Златни пресек“ Школа за дизајн, Београд

(ДРУГА НАГРАДА)

„Богословско братство“ Богословија Светог Петра
Дабробосанског, Фоча

(ТРЕЋА НАГРАДА)

„Слог“ Школа за дизајн, графику и одрживу градњу,
Сплит

ПОХВАЛЕ

„Гимназион“ Гимназија, Чачак

„Скамија“ Гимназија Јован Јовановић Змај, Нови Сад

„Пут“ Зрењанинска гимназија, Зрењанин

„Агора“ Гимназија Таковски устанак, Горњи Милановац

(НАЈБОЉА НАСЛОВНА СТРАНА)

„Бранко“ Карловчка гимназија, Сремски Карловци

(Похвала НАСЛОВНА СТРАНА)

„Heartbeat“ Прва гимназија, Марибор

ЖИРИ БЕЛЛИСТ-а

Станко Стоиљковић,

новинар и публициста, Београд

Весна Пругић Милеуснић,

професор српског језика, Нови Сад

Проф. Др Милан Распоповић,

физичар и филозоф, Београд

Неђо Никачевић,

професор српског језика, Фоча

Лука Тилингер,

графичар књиге, Београд

ОГЛЕДАЛО

Расписују
КОНКУРС

9. БЕОКУЛИС

Београдски Кулоаров израз средњошколаца
Србије и региона у медијима:
ликовни рад, фотографија и кратки филм

На конкурс могу учествовати ученици из земаља региона (Црна Гора, Република Српска, Босна и Херцеговина, Хрватска...) са највише два рада на слободну тему. Обавезне димензије фотографије су 20 x 30 cm, техника ликовног рада је слободна (цртеж, слика, графика, стрип, карикатура, нови медији...), а кратки филм у трајању до 10 минута. На полеђини написати назив рада, име и презиме аутора и разред, име професора/ментора, адресу школе и контакт телефон.

Радове послати најкасније **до 31. марта 2017.** на адресу **Галерија КУЛОАР, Математичка гимназија, Краљице Наталије 37, 11000 Београд,** са напоменом **3а конкурс.**

Стручни жири у свакој области извршиће избор најбољих радова и доделити по три прве награде, а **Галерија ће организовати изложбу најуспешнијих радова од 12. маја до 14. јуна 2017.**

Каталог манифестације биће објављен у часопису **ОГЛЕДАЛО**, а најуспешнији радови 9. Беокулиса штампани у електронској и штампаној верзији часописа.

Радови се не враћају.

mg.edu.rs
ogledalo.edu.rs

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА VII

БЕЛЛИСТ – ПЕСМЕ

БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ
СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА
2015/2016.

FISTing / дизајн: Тијана Павлов / фото: Н. Бабић

ДОМОВИНА

Нек остану товари блага
на неком лепшем месту другом.
Ја ћу остати овде где извире снага
и делити дане са домовином,
срећом и тугом.

Историју свог краја знам
по причама старијих људи.
Кад им глас утихне сам,
уздах се отме из груди.

Знам, некад је било више страха
изнад ових порушених кућа.
Били смо близу пораза и краха,
бојали се и сутона и сванућа.

Али чак ни тад, цвет шљиве
није изгубио своју лепоту и чар.
И тад су благородна поља и њиве
рађале и биле од Бога дар.

Гледало је, одозго, небо нас,
а ми са поштовањем сагињали главу.
Можда нам је зато и дало спас,
подарило вечну храброст и славу.

Нек остану закључана блага и врата.
Ја ћу овде вечито да славим
ливаде, шљиве и поља од злата
у домовини под небом плавим.

Александра Сретеновић
„Колибри“ - Гимназија Таковски устанак,
Горњи Милановац
уредници: Снежана Лазић, проф.
и Јована Димитријевић, проф.

КАД СИ ДЕБ'О, НИСИ СВОЈ

Морам под хитно да се стањим,
Оброке укинем или смањим,
Увек сам био гојењу склон,
А сад изгледам као слон.

Једном су ме због јела,
Избацили из хотела,
Сам сам појео скоро пола,
Ђаконија шведског стола.
Изнели су много јела,
Да нахране гладна тела
Свих гостију из хотела.

Спас се зове теретана,
Уз вежбања непрестана,
Једног дана бићу и ја,
Копија Брус Лија.

Вежб'о сам упорно шест месеци,
Ал' и даље сам смешан деци,
Потпуно сам клон'о духом,
Борећи се с трбухом.

Јован Козбашић
„Gymnasium” - Гимназија
Светозар Марковић, Суботица
Главни и одговорни уредник:
Бојана Гаврилов Болић, проф.

MIRROR

WHERE?

It feels like I've been here before.

But surely there must be more?

Special rhymes to soothe the mind.

Fragile, yet kind.

Naive, yet refined.

What a lovely thought - where does it hide?

Inside.

Inside.

Does it really?

Inside the mind.

Inside where everything hides.

A special place where a fragment lies.

What fragment?

Come, let's find out.

Let's see and shout!

A voice to silence the silence,

a sound to release the echoes,

a dying light, carved by the mindless.

A tune for all psychos.

Miha Červek

„Heartbeat” - Prva Gimnazija, Maribor

Glavni i odgovorni urednik:

Zorana Fabrici Robnik

GDE?

Ovo mesto
Kao da sam bio ovde pre.
Ali sigurno se tu nešto više krije.

Posebne rime da umire um.
Lomljive, a divne.
Naivne, a prefinjene.
Kakva krasna misao — a gde li se krije?

Unutra.
Unutra.
Da li, zaista?
Unutar uma.

Unutra gde se sve skriva.
Posebno mesto gde odlomak počiva.
Koji odlomak?

Dodji da zajedno saznamo,
Dodji da vidimo, da vičemo!
Glas nek utiša tišinu,
Neka zvuk odjekuje,
Umiruća svetlost, urezana od strane
bezumnih.
Melodija za sve ludake.

Miha Červek

Prevod: **Barbara Hajdarević**

Matematička gimnazija, Beograd

Mentor: Mirjana Savić Obradović, prof.

PORUKA DJECE IZ MJEŠOVITOG BRAKA

Ne znam kome to smeta
što prava ljubav granica nema:
ne želim biti marioneta,
ne želim biti dio problema.

Državo, molim te, izvini:
ne želim gubiti nadu svaku
i stalno biti na margini
jer sam rođen u mješovitom braku.

Zato vas molim samo jedno:
da predrasuda pokidamo lance
i da se ne bi osjećali bijedno
upisujte nas kao Bosance!!

Amina i Ibrahim Fehatbegović

Medicinska škola, Tuzla

“Mladi ekonomisti” -

Srednja ekonomsko trgovinska škola, Tuzla

Urednice: Mirela Sarajlić i Mersa Katanić

ВАЖНО ЈЕ ЖИВЈЕТИ, А ЉУБАВ ЋЕ ДОЋИ

Да бисте уживали, морате добрим путем поћи;
Важно је живјети, а љубав ће доћи

Пронађите себе, учините се вјештим,
будите добри људи, са ставом конкретним.
Добри људи знају уживати у животу,
„живе“ живот и доживе стоту.

Зато не брините о сретном крају,
узмите што вам се пружа,
то и врапци на грани знају!

Алессандро Зебић

„Слог“ - Школа за дизајн,
графику и одрживу градњу, Сплит
Главни и одговорни уредник:
Мартина Јаворчић, проф.

ДАЛЕКО, ОНДЈЕ, ТАМО - САМ ЈА

Далеко у тишини,
далеко у дубини.
Далеко побјећ ми је,
Далеко све мирује.

Ондје је мир и спокој,
ондје сам ја, сањарим.
Ондје ја сам само свој,
ондје дане не бројим.

Тамо није свјетина,
тамо је сва тишина.
Тамо само мој је сан,
тамо сам сам, слободан.

Звонимир Шукер

„Извори“ - КШЦ „Петар Барбарић“,

Травник

Главни уредник: мр Влатко Росић

СТЕПА

Поглед му чврст,
ледено одлучан.
Он гледа напред:
хладна река
албанска

Лелек и народ
смрт и вода.
Степа каже: „Натраг нема!“
И поведе Србе
у хладну зору.

Претворио се
једног дана
у споменик
у мом граду.

Катарина Машић
„Гимназион“ - Гимназија, Чачак
Главни и одговорни уредник:
Иванка Танкосић, проф.

ЧОВЕК

Зар толико људи да од среће беже
и толико страха зар у њима има
да човеку поста страно да се веже
и да љубав своју показује свима

Кад би човек мог'о појмити лепоту
коју љубав пружа и дивит' се томе
не би им'о више туге у животу
сву срећу би нашо баш у срцу свом

Па и ти се човек, ти што ово читаш
и можда су људи ових прича сити
ал' застани на трен, пробај да се питаш
да ли ће све ово сутра вредно бити

Скамењено срце сада тебе мори
зар новца човеку никада није доста?
Овим тужну слику човек себи створи
док џепове пуни, пушта празна оста

Ал' не жали више, ипак лек постоји
човек своју патњу окончати може
да започне своју судбину да кроји
И да нађе душу, ту је, испод коже

Милијан Јоветић

„Гимназијалац“ - Гимназија
Светозар Марковић, Нови Сад
Главни и одговорни уредник:
Милена Маричић, проф.

Лабуд Драгић
**КУКАВИЧЈА
ПИЛАД**

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА VIII

ТЕЗА АНТИТЕЗА СИНТЕЗА

FAST FORWARD / дизајн: Наташа Шарић / фото: Н. Бабић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

50 ГОДИНА МАТЕМАТИЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ БЕОГРАД

Математичка гимназија прославља педесет година свог трајања, своје доследности, напретка, афирмације знања и неоспорне доминације у нашем образовном систему, али и поштовања које спонтано, својим резултатима, у сваком човеку изазива. Треба наћи меру између чињеница и емоција, међутим, када је реч о овој школи, то је врло тешко. У пет деценија рада Гимназије, свој ентузијазам, знање, енергију и често несвесну смелост, унеле су генерације ученика, професора, радника школе, сарадника са факултета и института, као и небројених пријатеља разних струка, који су препознавали њену важност и спонтано давали подршку школи која се по много чему издваја од осталих образовних средњошколских институција.

Математичка гимназија у Београду основана је 1966. Године као институција за рад са ученицима **који испољавају посебну способност и интересовање за математику и природне науке и њихову примену**. Започињући наставу у више него скромним условима, Гимназија је врло брзо постала **водећа школа у земљи и препознатљива у свету**. То је било могуће захваљујући јасно постављеним циљевима, строгим и доследним мерилима при пријему и селекцији ученика, квалитетном и селективном пријему наставника, садржајној и креативној настави, и вештом и мудрој руковођењу школом. За протеклих педесет година рада нашу школу завршило око 6800 ученика. Наставу је изводило више стотина професора, било у сталном радном односу, било у својству спољних сарадника са Универзитета или одговарајућих института, а међу њима био је немали број некадашњих ученика Гимназије, у свим научним звањима. Уз велике напоре и често наилазећи на и те како снажан отпор, Гимназија је доследно следила зацртане и базичне идеје и начело да од самог свог оснивања буде у сталном усавршавању наставе и метода рада, поштујући принцип да је **талентованом ученику потребан исто толико обдарен професор, привржен настави и васпитном позиву**. У нашој школи не постоје границе између прошлости, садашњости и будућности – идентитет корисног, смисленог

рада и образовања носи и памти и ђак и учитељ, кроз посебност узајамног односа чија вредност не зна за границе и различитост језика и културе. Темељи таквог уважавања стварају се врло рано, и то у најосетљивијем периоду живота, али и у преломним – код нас посебно – историјским, политичким и идеолошким околностима. Ђак Математичке гимназије, будући студент, будући професор, научник-истраживач на било ком светском универзитету, доноси са собом поштовање и поверење према сопственој личности, али и према личности својих колега и професора: веру у сопствене могућности, али и уважавање туђих. Све то треба однеговати и примером професора који прихвати такве ђаке с првим школским звоном у овој школи. **Треба препознати таленат, али и личност ђака, и с правом мером развити стабилне радне навике, спремност за тежак, напоран и систематичан рад, подстицати истрајаност да би се зацртани циљеви остварили, и коначно, потребно је оспособити младог човека да учини прави избор у даљем образовању и напредовању.**

Резултати јасно постављених и спроведених идеја и принципа нису изостали. Тешко је избројати награде и признања које су ученици и њихови професори добили у остваривању васпитно-образовног процеса. Само на међународним научним олимпијадама број освојених медаља већи је од 480. На основу свих постигнутих резултата, Министарство просвете Србије прогласило је 2007. године Математичку гимназију **школом од посебног националног интереса**. Кроз сваку награду школа је добијала посебан вид признања. Једно од најзначајнијих дошло је 2016. године, године у којој школа прославља пола века постојања. Сreteњски орден додељен је Математичкој гимназији за нарочите заслуге за Републику Србију и њене грађане у просветној и педагошкој делатности.

Важно је истаћи да школа није имала за циљ искључиво добијање признања, нити је код ученика развијала став о награди као јединој мотивацији и постицају, већ се према такмичењима односила као према средству које ће младе људе усмерити ка научном раду, не запостављајући важност васпитно-образовног формирања личности. Тако наши ученици испољавају скромност и здрава начела свог будућег рада, који нема за циљ истицање кроз награде.

Чак и ако оставимо по страни све освојене медаље, признања и награде, с пуним правом морамо рећи – или признати – да Математичка гимназија **помера границе средњег образовања; да подиже и негује математику и научно-техничку културу; да се по угледу и примеру на њу, уз неопходни ентузијазам и знање тамошњих професора, оснивају математичка одељења у многим градовима Србије (ова одељења раде по наставном плану, програму и осталим условима као Математичка**

ОГЛЕДАЛО

гимназија); да стоји иза квалитетних и комплетних уџбеника и збирки задатака и да је значајно допринела подизању нивоа целокупног образовног система, поштујући основне квалитете цивилизацијског идентитета.

Доследност у спровођењу наведених начела и начин њиховог реализовања нису затворили школу и одвојили је од потреба савременог, напредног научног и образовног система. Наши принципи представљају базичан и сигуран темељ на који се могу надоградити креативне и савремене промене у образовању. То школу чини увек актуелном и успешном, спремном (као и увек) да се укључи и истраје у изазовима и токовима савременог друштва савременог светског образовног система. Зато с правом и поносом видимо наше ученике на путу који су обележили великани наше науке, као што су Пупин, Тесла, Миланковић, Алас; хоће ли њихов пут бити и пут повратка у своју земљу, пут доприноса и, коначно, правог националног идентитета – време које је пред нама биће мудрије и спремније да понуди одговоре, али и услове подстицајног научног окружења које ће бити од користи целокупној друштвеној заједници.

Мр Срђан Огњановић

директор Математичке гимназије,
Београд

ТАЧКАСТО ЗАВОЂЕЊЕ

ИЗЛОЖБА КАРИКАТУРА
ЈУГОСЛАВА ВЛАХОВИЋА
У
ГАЛЕРИЈИ КУЛОАР
МАТЕМАТИЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

.....

Из непојамно густе и вреле тачкице, мање од ове на крају реченице, створена је васељена. Научници су накнадно растумачили да се у делићу времена, краћем од трептаја ока, проширила унедоглед. Као да ју је раздувао неки оријашки Еол пре Еола.

Напокон су се скрасиле у илустрацијама и карикатурама Југослава Влаховића. Зашто је он одабрао поинтилизам да нам дочара своја виђења и сновиђења, нека остане тајна. Усталом, енглески философ Френсис Бекон свима нам је оставио опоруку: „Посао уметника је да увек продуби мистерију”.

Ваљда у души нашег уметника и дан-данас, отприлике 14 милијарди година доцније, титрају и трепере све потоње, које су из једне и једине потекле. Отисци Постања, да се послужимо називом његове чувене изложбе „Књига отисака”.

Загледан у непрозирно и недогледно, а по природи ћутљив, он дочарава своје чудесне унутрање призоре, који вам се често учине и причине малтене стварним. Зар нисте упали у обману, слично голубовима који су са слике старогрчког сликара Зеуксиса кључали грожђе, да се поистоветите с читаоцем што хрли на Сајам књига? Корача унапред, чита главом окренутом унатраг. Не устручавајте се, слободно реците! Ево, ја признајем, иако нисам први.

Да, то је чаробни кључ стваралаштва Југослава Влаховића: завођење у противречја. Посматрач никада није начисто шта посматра: знак питања чији један прст показује унутра, а други напоље;

ОГЛЕДАЛО

диносаурусов реп или „мајмунче” (ознака за интернет адресу); генетски измењену будућност која је, у ствари, прошлост у нас уткана; и тако редом, док се не уморите одгонетајући.

Свака илустрација или карикатура, а ко зна колико их је до сада приказао на више од 60 јавних излагања, представља краћи (или дужи) есеј чији аутор неодустајно следи властито вјерују, да је боље рисати него писати. С наших 30 слова, од којих понеко покатакд уцрта, једва би га разумели и у бившој Југи. Вештином описивања и дописивања из пећине Ласко на југу Француске (старе око 150 столећа), стигао је до свакога на земном шару – писменог, полуписменог или неписменог.

Опет нас је завео, зашто ли смо му поверовали?

.....

Станко Стојиљковић

новинар *Политике* и публициста

(Из каталог Галерије КУЛОАР

Математичке гимназије, Београд, 2016)

ШКОЛСКО ПОЗОРЈЕ

ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ СРЕДЊИХ ШКОЛА У ВОЈВОДИНИ

ВЕСНИК СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

Школско позорје има већ дугу традицију окупљања средњошколских позоришних трупа широм Војводине. То је такмичење позоришних представа у којима глуме и учествују ученици средњих школа, а које воде њихови наставници, такође аматери.

Све је почело сада већ давне 1993. Године, када је Иницијативни одбор смотре драмских дружина средњих школа Новог Сада расписао конкурс за учешће на првом Школском позорју, које ће бити одржано у априлу 1994. године. Првобитно је ова манифестација била замишљена као смотра драмских дружина средњих школа на територији Новог Сада, да би касније простор њеног деловања био проширен и на целу Војводину.

Из године у годину, фестивал је напредовао, организацијски, репертоарски, естетски. Девето Школско позорје донело је иновације у организацији које су значајно доградиле и усавршиле његов фестивалски лик. Најпре је измењена првобитна пракса да се изводе све пријављене представе. У жељи да на Позорје доспеју најбоља остварења настала у текућој години, увели смо селекцију и број представа које учествују у такмичењу свели на шест. За време тродневног трајања фестивала, сваки дан су се изводиле по две представе, а учесници и публика окупљали су се око Округлог стола, где су расправљати о изведеним представама. Такође, за време трајања фестивала, дневно се објављивао Билтен позорја у вези са дешавањима на фестивалу претходног дана. У сарадњи са новосадским позориштем Ujvideki színház обезбеђени су оптимални услови за извођење представа – професионална сцена. Посебну пажњу смо посветили и ликовној идентификацији фестивала, па се сваке године штампа централни плакат Позорја и издаје се каталог Позорја са неопходним информацијама.

Већ је на десетом Школском позорју коначно уобличен фестивалски организам који је примерен савременој школи. **Сарадници Позорја** су позоришни стручњаци: глумци, редитељи, писци, театролози. Од првог дана његовог настанка, сарадник на Позорју је био покојни Лука Хајдуковић, театролог. Он је, такође, био у неколико наврата и званични селектор Позорја. Затим је селектор био позоришни редитељ Тибор Вајда, а селектор 14, 15, 16. и 17. Позорја била је Весна Ждрња, глумица и професорка Академије уметности.

У каталогу сваког Позорја, као редовна страница, постоји **Уметничка порука** Позорју. Аутори поруке биле су, између осталих, и глумице Соња Стипић-Јосић, Гордана Ђурђевић-Димић, редитељ Милан Белегишанин, театролог Лука Хајдуковић... Имали смо ту част и задовољство да наша Позорја отварају угледни позоришни делатници, новинари, професори. Споменућемо само неке: 14. Позорје свечано је отворила позоришна редитељка Вида Огњеновић, док је 16. Школско Позорје отворио Јован Ђирилов.

Оцењивачку комисију увек сачињавају позоришни стручњаци: један глумац, један редитељ и један театролог. Многе школе из целе Покрајине су наступале на нашем фестивалу, неке од њих су већ постале стални гости – учесници Позорја. Сви они деле исто одушевљење Позорјем и учешће на њему сматрају драгоценим искуством. Наша школа имала је у више наврата одличне и победничке представе на репертоару Позорја. Школско позорје је досада изнедрило многе таленте – многи данас афирмисани глумци дебитовали су управо на неком од Позорја. Надамо се да ће тако бити и у будућности.

Гимназија „Светозар Марковић” је одувек била душа Позорја: она је иницијатор одржавања смотре, њен организатор, домаћин и учесник. Она је одиграла улогу фестивалске институције и тако допринела ширењу позоришне уметности у школама. И ове године очекујемо разумевање надлежних државних чинилаца и подршку војвођанских школа, и убеђени смо да ћемо своју визију Школског позорја успешно остварити.

Предвиђено је да сваку представу посебно оцени стручни жири, који обично сачињавају глумци и позоришни редитељи. На основу одлуке жирија, додељују се награде. Награде су следеће:

1. Награда за сценски говор
2. Награда за музику
3. Награда за ликовност
4. Награда за драматизацију или адаптацију
5. Награда за епизодну мушку улогу
6. Награда за епизодну женску улогу
7. Награда за глумачку бравуру
8. Награда за главну мушку улогу

ОГЛЕДАЛО

9. Награда за главну женску улогу
10. Награда за професорску режију
11. Награда за ученичку режију
12. Награда за најбољу представу у целини

Поред тога, додељује се и награда „Глас публике”, јер публика гласа за свог фаворита, уз помоћ припремљених гласачких листића.

Многе школе из целе Покрајине су наступале на нашем фестивалу, неке од њих су већ постале стални гости – учесници Позорја. Сви они деле исто одушевљење Позорјем и учешће на њему сматрају драгоценим искуством. Наша школа имала је у више наврата одличне и победничке представе на репертоару Позорја. Школско позорје је досада изнедрило многе таленте – многи данас афирмисани глумци дебитовали су управо на неком од Позорја. Надамо се да ће тако бити и у будућности.

Нема никакве сумње да је Школско позорје у две деценије дугој традицији оправдало своје постојање. Оно је потврдило велики сазнајни, културни и педагошки значај ученичке позоришне представе у процесу образовања и васпитања. Оно је помогло младима да открију неодољиви свет позоришта, ту истинску чаролију људског духа и, најзад, оно је подстицало ученике и наставнике да проширују сопствене духовне хоризонте и тиме дају свом животу смисао више.

Сандра Антић

библиотекарка

Татјана Вукадиновић

директорка Гимназије

Светозар Марковић,

Нови Сад

НОВИ КАЛЕНДАР ИНФОРМАТИЧКОГ ДОБА

Историјски и међу разним народима, постојали су различити, мање или више тачни, календари. Увођени су у складу са знањима тога доба и практичним потребама друштва. Слободан сам да предложим **обнављање календара у духу новог времена.**

РЕФОРМА МЕСЕЦИ

Нови календар би имао 13 месеци (један нови месец), са по 4 седмице – 28 дана. Сваки месец неке године почињао би истим даном у седмици. Свака проста година би имала на почетку додатни новогодишњи дан, док би преступне године имале два додатна новогодишња дана. **Календар је лак за употребу и прорачуне, а постигло би се и лакше планирање времена.**

Сваки месец једне године, који почиње нпр. понедељком, изгледао би као у табели.

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

ПРАКТИЧНОСТ РЕФОРМЕ МЕСЕЦИ

Реформом месеци би се постигла једноставност у свакодневној употреби календара, јер би сваки месец неке године почињао истим даном у седмици, тако да је једноставно прерачунати за сваки датум припадајући дан у седмици. Кућни и остали календари би

за све године имали само седам једноставних варијанти, са једним месецом чији се редослед дана и датума понавља у свих 13 месеци. Година задржава седмичну поделу, па је једноставан и пресек године на уобичајене половине или квартале.

КОНТИНУИТЕТ ПОВЕЋАЊА ПРЕЦИЗНОСТИ КАЛЕНДАРА

Астрономи у старом Египту су установили да година траје око 365, 25 дана, што је и била основа да на предлог александријског астронома Сосигена Јулије Цезар после сваке три просте године са по 365 дана уведе једну преступну са 366 дана. Тако се обрачунавала она четвртина дана овим простим интеркалационим правилом (правилом о смењивању простих и преступних година). У исто време додатни дан у преступној години је додат фебруару који је тада био последњи дан године, тј. година је почињала првим месецом пролећа – мартom, што оправдава назив за месеце новембар (novem – девети) и децембар (decem – десети) и у данашњем календару. Јулијански календар се састоји од три узастопне просте године од 365 дана, и следи их преступна од 366 дана. Тако се добија дужина године од 365, 25 дана, што одступа од тропске дужине године (која представља време између два узастопна проласка Сунца кроз Гама тачку, тачку пролећне равнодневнице), која износи **365, 242189** дана, за 0, 007811 d/god, док реципрочна вредност овог броја даје да за 128 година Јулијански календар касни за дан. Множењем дана са бројем секунди у њему (86400s) добијамо грешку овог календара од 674, 87 s/god.

До новог, грегоријанског календара, дошло се прецизнијим **астрономским** мерењима и **математичким** прорачунима за коришћење новог, што једноставнијег интеркалационог правила, јер је уочено да јулијански календар касни. То интеркалационо правило каже да је и даље свака четврта година преступна, осим ако није дељива са 100, а опет је преступна ако је дељива и са 400. Папа Гргур XIII је на предлог астронома Лилија извршио реформу 1582. године, тако што је због кашњења јулијанског календара прескочено 10 дана и петак, 5. октобар, проглашен за петак, 15. октобар, поштујући седмични поредак дана.

У математичким прорачунима ови календари су приближност тропској години постизали смењивањем простих година (које имају 365 дана) и преступних година (које имају 366 дана) коришћењем што оптималнијих интеркалационих правила. Тако и предлог новог календара, настављајући традицију, као што се види, максимално поједностављује начин на који се постиже тачност године у дужим временским периодима.

ОГЛЕДАЛО

ПОВЕЋАЊЕ ТАЧНОСТИ

По последњој реформи, према грегоријанском календару, просте године имају 365 дана, а свака четврта је преступна са 366 дана, осим ако је дељива са 100, док је поново преступна ако је дељива са 400. Тако се добија дужина године од 365, 2425 дана, што одступа од тропске дужине године, која траје **365, 242189 дана**, за 0. 000311, односно 26, 87 , па је тако грешка овог календара 1 дан за 3215 година.

Нови календар би повећао тачност, тако што би задржао правила о простим и преступним годинама из грегоријанског календара, допунивши их условом (астронома Хершела), да је година проста ако је дељива са 4000. Новодобијена дужина године је од 365, 24225 дана, која одступа од тропске за 0. 00061 што износи 5, 27 , односно грешка би износила 1 дан за 16393 година, што је око 5 пута мања грешка од грешке грегоријанског календара. Уводи се и нови услов да су просте и године дељиве са 16400. Тако се добија грешка од 2. 25 ms по години, што је реда величине успоравања ротације Земље. (Ова грешка је скоро 12000 пута мања од грешке грегоријанског календара.)

УСКЛАЂЕНОСТ

Овим календаром се постиже лак прерачун датума са традиционалним верским календарима.

Финансијски прорачуни би употребом овог календара били значајно једноставнији и транспарентнији.

Слободан Спремо

професор физике

Девета београдска и Математичка гимназија,
Београд

ОЦЕНА, РЕЗУЛТАТ СЛУЧАЈНОСТИ

Релативно велики број ученика у одељењу, обимност програма и ограничени број наставних часова често не дозвољавају наставнику да потпуније упозна сваког ученика, како би могао објективно да оцени њихово знање. У тим околностима, он нема могућности да дубље упозна личност ученика, његове могућности, интересовање и залагање, што је неопходна претпоставка за објективну оцену његовог знања. Поред тога, наставник нема ни довољно времена ни могућности да повећа фреквенцију испитивања ученика и да тако континуално прати њихово учење, знање итд., што се такође негативно одражава на наставу датог предмета (физике).

У току наставе, а на испитима скоро редовно, наставник ученику може да постави само мали број питања која често нису репрезентативна за цело наставно градиво. Стога добијена оцена може да буде резултат случајности. Може се десити да је ученик солидно обрадио готово цело градиво, али да добије питања из оног дела који није обрадио и обратно, да није савладао градиво, а да случајно добије она питања на која може добро да одговори. Ни у једном од ових случајева оцена неће изражавати стварни ниво знања.

Приликом усменог испитивања наставник сваком ученику поставља различита питања, тако да не може поредити одговоре појединих ученика на иста питања. То у великој мери такође релативизује и субјективизира оцену знања.

Субјективност оцене знања узрокована је и тиме што се наставници различито понашају и укључују у процес испитивања. Неки наставници само поставе питање и пасивно (хућећи) очекују одговор. Други допунским питањима и сугестијама помажу у усмеравању ученика да дође до правилног одговора, а има и наставника који на постављено питање такорећи сами одговарају. Постоји разлика између наставника и у томе каква питања постављају: тежа, лакша, опширнија, конкретнија, што такође игра значајну улогу у стицању утисака о знању ученика, па према томе утиче и на оцену тих ученика.

Приликом формирања оцене треба имати на уму да постоји пазличита способност изражавања (писменог и усменог) ученика и да то може да уноси одређен привид у оцењивању знања.

Са набрајањем фактора који негативно утичу на доношење адекватне оцене знања ученика, нисмо имали намеру да данашњи систем оцењивања потпуно негирамо, већ да укажемо на нужност његовог унапређивања. Свакако, нисмо желели ни да претендујемо на апсолутно објективно мерење знања, јер је то немогуће постићи и уз коришћење најсавременијих метода и средстава при испитивању и оцењивању ученика или неког другог поступка у коме оцена има пресудну улогу.

Начин вредновања и оцењивања знања у нашим школама остао је, дакле, на класичним позицијама. Изостала су озбиљнија научна истраживања ради упоређивања ове веома осетљиве, увек актуелне и изузетно значајне наставне компоненте. У овом правцу нужне су радикалне промене.

У неким земљама (и великом броју америчких школа) оцене се изражавају у процентима од 0 до 100. Нумеричку оцену често прати коментар, тако да оцењивање у већини случајева подстиче ученика на учење и има многе позитивне ефекте. Неспорно је и то да „сува” оцена може да изазове и негативне последице: нездраво такмичење, супарништво, завист и сличне односе међу ученицима. Али, и описно оцењивање, иако усмерено на квалитативну страну знања, такође има одређене недостатке. Оно не омогућује једноставно упоређивање ученика и за наставника је напорније од нумеричког оцењивања. При описном оцењивању обично се, како смо казали, не даје мишљење само о знању ученика, него и његовим могућностима, наклоностима, интересовању, радним навикама, односу према раду, понашању, техничкој култури, о томе колико је у стању да усвојено знање конкретизује, примени у пракси, начину размишљања, као и о многим другим карактеристикама. Описно оцењивање је процесуалније и свестраније и захтева детаљније посматрање, праћење и анализу појединца. Стога се описно оцењивање обично спроводи у одељењу са малим бројем ученика. Оно се може спроводити и у бројним одељењима, али уз додатно ангажовање наставника. Сваки облик писменог оцењивања, кад је реч о завршним документима (сведочанствима и дипломама), требало би да прати и нумеричка оцена. На тај начин добија се комплетнија слика о ученику.

У земљама са дужом традицијом школе прављена су многа истраживања ради унапређивања метода оцењивања. (О томе се може више дознати у књизи Педагошка психологија, др Лидије Вучић, Београд, 1985). Интересантна су, на пример, испитивања Старча и Елиота (D. Starch & E. S. Elliot). Они су у циљу објектив-

ОГЛЕДАЛО

нијег оцењивања писмених задатака из математике послали фотокопије једног задатка великом броју математичара (140) и сваки од њих је независно од других оцењивао тај задатак. Оцене су биле од један до 100 поена. Показало се да су се оцене кретале од 50 до 98 поена и да је највећи број оцена био између 75 и 98 поена. Неслагања су била, дакле, веома, изражена. То значи да су оцене биле сувише субјективизаране.

На аналоган начин, требало би спровести истраживања и у нашим школама. На пример, писмени задатак из математике једног ученика (и не само из математике) могу да оцене сви чланови актива школе, математичари једне општине, града. Свакако, добили би се занимљиви подаци. Они би могли да буду основа за формирање објективнијег критеријума оцењивања. Могао би се изградити неки „просечни” критеријум који би требало да буде и нека врста стандарда (еталона) у вредновању знања.

Наша школска пракса и искуство показују да оцена из неког наставног предмета често зависи од оцена других предмета, посебно из оних које називамо кључним (матичним) за дату струку и занимање. Доказано је и то да оцена зависи од састава одељења, здравственог стања наставника, његовог расположења, приватног живота и многих других фактора. Наша школска пракса показује и то да наставници на крају школске године „смекшају”, постају „блажи”. О свим овим и сличним аспектима може се спровести анализа и на основу резултата предложити одређене мере ради унапређивања система вредновања и оцењивања ученика.

Приликом испитивања и оцењивања, пре свега, требало би обратити пажњу на то како је схваћено усвојено знање, колико је ученик у стању да повезује теорију и експеримент, стечено знање примени у пракси, увиђа односе и везе међу чињеницама, систематизује и уопштава стечено знање. У настави физике требало би инсистирати на основним појмовима, законима, принципима, који се могу конкретизовати у свим наставним ситуацијама, као у случају практичне примене. Код ученика треба развијати навику да при решавању свих проблема промишљају и трагају за новим, отвореним питањима, проблемима и да се при њиховом решавању ослањају на раније стечено знање, као и на то да усвојено знање у оквиру једног наставног предмета (физике) могу успешно да повезују при изучавању других наставних дисциплина.

Објективизација и стандардизација захтева, критеријума и метода испитивања и оцењивања ученика ни у ком случају не треба да искључује субјективност наставника, да ограничава његове степене слободе у остваривању наставног процеса. Напротив, све то треба да омогући још веће испољавање и потврђивање његових квалитета. Успешност извођења наставе и трансмисија знања бит-

но зависе од наставника, његових стручних и педагошких квалитета, од начина комуникације са ученицима, нивоа његове опште културе, људских одређења.

Усмено испитивање ученика треба да буде континуално и равномерно распоређено у току одржавања наставе. Део сваког наставног часа, независно од тога да ли се посвећује обради новог градива или експерименталном раду, треба одвојити за пропитивање ученика. Време које се одваја за испитивање и оцењивање није строго одређено.

Ако се провера знања (испитивање) спроводи на почетку часа, она може да послужи и као увод у излагање новог наставног градива и као средство контроле и понављања раније интерпретираних садржаја. На тај начин успоставља се веза између раније упознатих појмова и закона и нових наставних елемената. Тиме се не остварује само континуитет у процесу наставе, него се на тај начин и ученици подстичу да активно учествују у остваривању наставног процеса.

Опште је познато да је примена знања у новој ситуацији најнефектнији начин продубљивања и утврђивања стеченог наставног сазнања. Тиме се обезбеђује не само квалитет знања, него и његова трајност. На пример, при проверавању усвојеног знања из области Кретање наелектрисане честице у електричном и магнетном пољу, постоји могућност да се провери раније усвојено знање из класичне механике (закони кинематике и динамике).

После интерпретације нове тематске јединице, по правилу, постављају се питања којима се дословно не понавља изложено градиво, него се оно синтетизује. При томе, ученицима се дају одређене сугестије и оријентација у савлађивању изложеног градива. То није, дакле, просто репродуковање или демонстрирање знања, него, пре свега, настојање да се ученици уведу у самостално проуђивање и закључивање у току усвајања нових сазнања.

Проф. др Милан О. Распоповић
физичар и филозоф
(Из књиге *Методика наставе физике*,
Завод за уџбенике, Београд 2013)

KONTROVERZA – ŠEKSPIR ILI BEKON?

PROLOG

„...**G**le, koliko pera ona ima, toliko očiju ispod njih, toliko jezika, toliko glasova, toliko ušiju, ona čula... da hoda po zemlji, a glavu krije u oblacima... meša ono što se zbilo sa onim što nije...”

Tako Bekon opisuje Famu, ćerku boga Zeusa i Zemlje – Gee, koju je u nastupu gneva porodila majka divova, koji su podigli bunu protiv oca, a ovaj ih porazio i bacio u crni Tartar. Od tada fama, glasine, informacije i kontroverze koje one proizvode, ne prestaju da kruže svetom.

Taj demon nije zaobišao ni Šekspira i Bekona. Što se nas tiče, kako dobro razumemo prirodu ovog stvora, a skromno ćemo reći da ponešto znamo i o „velikom Opusu”, tzv. „prevara veka” liči nam na „podizanje mača” na one koji se više ne mogu raniti, jer su ih dela već odavno učinila besmrtnim.

1. Argumenti za kontroverze

1. 1. Argument Šekspirovog porekla koji je u neskladu sa veličinom autora „velikog Opusa”.

ARGUMENT 1 – O poreklu Šekspira

A. 1. Kao što vam je poznato, Šekspir je rođen u Stratfordu, u porodici koja je bila označena „nekakvim grehom”, za koji neki veruju, kao npr. Viktor Igo, da je u pitanju privrženost katoličanstvu čije je podržavanje u to vreme bilo zabranjeno.

Šekspirov otac Džon bio je rukavičar – zanatlija, potom mesar, trgovac, sa kratkotrajnim poslovnim uspesima i socijalnim statusom opštinskog upravitelja – gradonačelnika. Propadanje porodičnog imanja, nestalnost i prevrtljivost uspeha u borbi sa svakodnevnim životom, slike su koje obeležavaju Šekspirovu mladost.

ARGUMENT 1 – O poreklu Bekona

B. 1. Bekon se rodio 22. januara 1561. u Londonu, kao sin Nikole Bekona koji je dvadeset godina za Elizabetine vladavine bio čuvar velikog pečata. Majka, leđi Ana Kuk je bila učeni lingvista i teolog. U trinaestoj godini Bekon se obreo na Koledžu Svete Trojice u Kembridžu. Spadao je među najobrazovanije ljude svog doba i čini se da svi argumenti

upućuju na Bekonovo bezgranično znanje. Ono ga je uzdiglo do pozicije glavnog državnog pravobranioca, tužioca, da bi u pedeset petoj godini postao i lord kancelar. Od rane mladosti, kao nekada Platon, osećao je, kako veli, da je „natopljen politikom”.

ARGUMENT 2.

Šekspir nije bio obrazovan, erudita, te nije mogao poznavati latinski, grčki, italijanski jezik, samim tim ni dela Plauta, Seneke, Plutarha, Bokača, Homera, čiji su uticaji prisutni u „velikom Opusu”.

ARGUMENT U PRILOG BEKONA

B. 2. Poliglota Bekon sasvim se uklapa u tu priču. Njegova proza je pisana stilom koji odlikuje i Šekspirove stihove. Taj stil je zgusnut, koncizan, pun analogija, metafora, alegorija, sa vešto upotrebljenim latinskim idiomima. Bekon se poziva na duhovne učitelje prošlosti jer, kako veli, „*u knjigama mi saobraćamo sa mudracima kao u aktivnom životu sa budalama*”. Pozivanje na antičke uzore deo je opšteg renesansnog osećanja da su dela kulture univerzalna, što je uočljivo i kod autora „velikog Opusa”.

Ali, možda dva najuverljivija argumenta koji gotovo u potpunosti eliminišu bilo kakvu mogućnost slučajnosti su sledeći:

1. U drami „Koriolan”, Šekspir spominje cirkulisanje krvi u ljudskom telu, u srcu. „Koriolan” je objavljen u periodu između 1603. i 1608, a teorija o cirkulisanju krvi prvi put je široj javnosti predstavljena tek 1628, dvanaest godina nakon Šekspirove smrti. Takođe, autor teorije, Vilijam Harvi, bio je Bekonov prijatelj, osoba s kojom je bio u neprekidnom kontaktu. Vrlo je moguće da je Harvi upoznao Bekona sa svojom teorijom, što bi moglo da objasni kako se proces cirkulisanja krvi našao u drami objavljenoj gotovo četvrt veka pre same teorije.

2. Drugi argument uzima formu izvesnog Nortamberlenskog rukopisa. Ovo je jedan od rećkih dokumenata tog vremena u kojem su prisutna oba imena – Šekspira i Bekona. U samom rukopisu nalazi se zanimljiv potpis – Frensis Vilijam Šekspir. Frensis je, kao što znate, Bekonovo ime, a od posebnog značaja je to, što je rukopis bio u posedu samog oca empirizma. Poznato je da je on koristio pseudonime, a zahvaljujući rukopisu može se pretpostaviti da je Vilijam Šekspir bio jedan od njih. Dalje, rukopis sadrži sledeće reči: „... essays by the same author”, misleći na „Šekspira”. Međutim, Šekspir nije pisao eseje. S druge strane, Bekon se može pohvaliti čitavim opusom eseja. Oni su bili najčešći oblik njegovog izražavanja, dok se Šekspir držao drama i soneta.¹

A. 2. ARGUMENT U PRILOG ŠEKSPIRA

Argumenti koji dovode u pitanje Šekspirovo obrazovanje i idu do tvrdnji da je bio nepismen, počivaju na već ukazanom porodičnom korenu, kojem se pridodaje i nepismenost njegovih potomaka, dve ćerke,

Džudit i Ane, i rano preminulog sina, Hamneta. To su deca iz braka sa 8 godina starijom En Hatavej, kojoj je posvetio jedan od najlepših soneta u kojem se poigrava s njenim imenom: „I hate...” Sa njom se naprasno oženio u svojoj 18. godini, a još brže rastavio, posle rođenja dece. Ova vrsta argumentacije, o neukosti i nepismenosti, rekli bismo, pati od greške prebrzog uopštavanja ili generalizacije, koja je tako česta u našem rasuđivanju, a na koju ukazuje i Bekon, ozbiljni kandidat za kreatora „velikog Opusa”.

Međutim, opšte je prihvaćeno da je Šekspir u rodnom mestu učio srednju školu, koja je u to vreme uživala dobar glas, jer su nastavnici bili diplomirani studenti oksfordskog i kembričkog univerziteta, a latinski je bio jedan od glavnih predmeta.

Mogućnost da je poznao latinski jezik, doduše ne u obimu koji može da se poredi sa Bekonom, ne isključuje ni činjenica da je trinaestogodišnjeg Vilijema otac ispisao iz škole, kako bi mu pomagao u poslovima.

U tim uslovima, mladi Šekspir se okrenuo neposrednom životu, uzimajući učešća u bučnim seoskim svečanostima. Upijao je živopisne slike pastoralnog života, u vreme kada je London bio neprivačno mesto, sa čestim pojavama kuge i izbijanjem požara. Tada je i počeo da piše svoje prve stihove, katrene i sonete. Osećaj stapanja s prirodom – panteizam, kosmičko svejedinstvo, ne mora nužno da pruži samo visoka kultura, već pre – urođeni dar zapažanja i razvijeno osećanje pulsirajućeg života.

Nesumnjivo da je mladi Šekspir posedovao prirodni talenat, koji, kako veli Renan, kultura i obrazovanje mogu da oplemene, ali ne i da porode i stvore.

Podsećamo na jedno zanimljivo predanje, anegdotu, iz tog ranog perioda Šekspirovog života.

Radeći kao mesarski pomoćnik kod oca, imao je običaj da održi govor nad teletom pre nego što ga zakolje. Tu, na ivici kasapskog noža, mladić je pokazao sklonost ka sceni, umetničkom dodatku, igri, ali i sluh za tragične damare života. Put od ove scene do rezigniranog Hamleta koji veli: **„čudovište to, što navikom zovu, koja ždere sva osećanja naša... i skoro žig prirode menja”**, a čovekom ga zovemo, mnogo je kraći nego što se nekima čini. I ne samo to: svemir ne mora biti mesto u koje nikada nećemo zaći – svemir možemo nositi i u sebi: **„Ja bih se mogao zatvoriti u orahovu ljusku, pa se ipak smatrati kraljem beskrajnih prostora...”** – veli Hamlet. Zar ruža ne bi mirisala isto i da joj drugo ime daju!

ARGUMENT 3

Tvorac „velikog Opusa” je izvanredan poznavalac istorije, svakodnevice najviših krugova tadašnjeg engleskog društva – plemstva, kraljeva, dvorske etikete, Makijavelijeve političke teorije, a to nikako ne može biti Šekspir!

3. ARGUMENT ZA BEKONA

B. 3. Nesporno je da junaci „velikog Opusa”, pogotovo oni istorijskih drama, pokazuju ambicije, egoizam, lukavstvo, odsustvo savesti, dakle – sve odlike Makijavelijevog idealnog vladara. Bekon je odlično upoznat sa spisima Firentinca, uostalom, sam ih je primenjivao u političkoj praksi. Smatramo da njegova moralna filozofija pre liči na Makijavelija nego na hrišćanstvo, kojeg se, doduše, nije odricao. Sam svedoči da smo **„obavezni Makijaveliju i sličnim piscima što otvoreno i bez maske kazuju šta ljudi istinski rade, a ne ono što bi trebalo da rade, jer je nemoguće vezati mudrost zmije sa nevinošću goluba bez prethodnog poznavanja zla, jer bez ovoga znanja, vrlina je bez zaštite izložena zlu”**.

Bekon ne samo da veliča ideju čovekove nadmoći nad prirodom radi ovladavanja njome, nego i nadmoć nad onim što se danas naziva Drugi – Drugost. Naime, Bekon je jedan od prvih zagovornika i utemeljitelja kolonijalne politike. Znanje kao moć nije više samo sebi cilj, ukras ličnosti i karaktera kao kod starih Grka. Znanje je, pre svega, uputstvo za delovanje i postizanje onog što je korisno. Duhove koji samo promišljaju upozorava da bi trebalo **„da misle na to, da na pozornici ljudskog života samo bogovi i anđeli smeju biti gledaoci”**.

On je glasnogovornik humanizma rane renesanse koja podstiče duh gospodarenja, ekstazu želja, aktivizam, pre nego duh odricanja. On veliča čoveka kao Mirandola na početku humanističkog preporoda: **„Ljudi nisu životinje koje uspravno hode, nego besmrtni bogovi. Tvorac nam je dao duše koje su velike kao ceo svet, pa opet ih ne može zasitiiti”**.

3. ARGUMENT ZA ŠEKSPIRA

3. Takvo viđenje čoveka suprotno je optici autora „velikog Opusa”. Njemu je bliži skeptični Montenj, baš zato što dobro poznaje makijavelističkog, sebičnog i moralnom padu sklonog pojedinca. Zato je i sumnjičav u pogledu novostečene slobode čoveka. Uplašen zlom, prizorima izdaje, političkim spletkama u kojima engleska istorija i njena kruna nikada nisu oskudevale, Šekspir dovodi u pitanje stvarnu slobodu i ljudsku moć. Njegovi likovi je doživljavaju kao htenje da se čini ono što se hoće. Zato su i tragični, jer njihovo stradanje nije ništa drugo do otrežnjenje i spoznaja da je slobodan samo onaj koji dela u skladu s vrlinom.

**„Ja sam odskora /ni sam ne znam zašto/
izgubio svu svoju veselost, zapustio sve svoje nauke, i uistinu,
moje raspoloženje je tako žalosno,
da mi ova divna građevina,
zemlja, liči na kakav pust morski greben;
ovo sjajno nebo, vazduh i,
– pogledajte – taj lepi, plemeniti i nad nama raskriljeni svod,
taj veličanstveni krov ukrašen zlatnim vatrama –
ah! sve mi to liči na trulo, smrdljivo smetlište isparenja!**

OGLEDALO

*Kakvo je to remek-delo čovek!
Kako je plemeniti umom!
Kako neograničen po sposobnostima!
Kako je u obliku i pokretu skladan i celishodan!
Kako izrazom sličan anđelu!
Kako po razumu naliči na boga – ukras sveta, uzor sveg života.
– Pa ipak, šta je za mene ta kvintesencija prašine?*

(Hamlet, scena 2, drugi čin)

ARGUMENT 4 PROTIV BEKONA

Kao racionalista, Bekon daje razumu sva prava u sferi prirode i života. Njegov prototip – Prometej, ideal je novovekovnog heroja. Prometej je simbol intelekta koji je dovoljan samom sebi. Mitski pesnik Orfej Bekonu je prihvatljiv tek kada gubi Euridiku, jer tim činom se odriče sile prirode, kao izraza anarhije i smrti. Bekon je smatrao da čovek treba da se oslobodi iracionalnih pristupa u tumačenju stvarnosti. To je cilj njegove **Velike obnove nauka**, a u okviru nje, i čuvene kritike idola, lažnih pojmova, predrasuda. To su fantastične slike koje opsedaju duh i remete pravo viđenje stvari. Kako intelekt mora da se oslobodi svih primesa koje mu protivreče, on treba da odbaci osećanja, snove, fantazije. . , ta „neiscrpna vrela života”, kako veli Salvador Dali. Svaki umetnik zna da je Prometeju neophodan Orfej.

ZA ŠEKSPIRA (povezano s prethodnim)

Upravo Šekspirov opus pokazuje da zablude ne potiču od intelekta, već od nedostatka i odustajanja od iskrenih osećanja. Ted Hjuze u delu **Boginja celovitosti ljudskog bića** ukazuje da je tragičnost Šekspirovih junaka uslovljena odbacivanjem Boginje-žene. A kako je žena – duša, princip celovitosti, bez ljubavi nema ni celovite ličnosti. Ko služi ljubavi – služi samom životu. Zato ni muški, ni ženski likovi „velikog Opusa” ne uspevaju da prevladaju svoju podeljenost. Kada slepi Gloster kaže kralju Liru da konačno opaža svet oko sebe, „**jer vidi osećanjima**”, a kralj Lir uzvraća da „**čovek može da vidi kako je u svetu i bez očiju**”, tada moćni patrijarhalni autoriteti u tragičnoj samospoznaji priznaju da je potisnuta emotivnost glavni uzrok njihovog životnog poraza.

Na ovom mestu prizivamo Orfeja da svojom milozvučnom muzikom posveti Kordeliju, „**tu divnu devojkicu koja nije mogla da digne srce do usta, jer usta su bila nema, kada je srce bilo puno**”, kako veli Kjerkegor, sunarodnik mnogo poznatijeg Danca – Hamleta.

ARGUMENT ZA BEKONA

Bekon je po pitanju ljubavi, kao i u politici – kancelar: „Ljubav više dolikuje pozornici negoli životu čoveka. Jer, što se pozornice tiče, ljubav nam uvek pruža gradivo za komediju a katkad i za tragediju, u životu ona tvori mnoga zla, neki put kao zavodljiva čarobnica, a neki put kao aspida”.

Da li ovaj navod iz eseja „O ljubavi” razotkiva i preporučuje Bekona kao dobrog poznavaoa pozorišta, a o samoj temi i njenoj problematici – prosudite sami!

EPILOG

5. ODBRANA ŠEKSPIRA

Koliko je istinita priča da je nagon za preživljavanjem u Londonu doveo Šekspira do ulaska u pozorište? Najpre je, kažu, bio čuvar konja, potom dozivač, i, na kraju – glumac.

Zar onaj za duh renesanse tipični **THE WILL TO PLAY** – želja za igrom, nije glavna vodilja nepoznatog i skitalačkog Šekspirovog života? Njegovo duboko osećanje igre kao jedinog mogućeg prostora suprotstavljanja ustaljenim formama života, poigravanje autoritetima, mogućnost da se doskoči cenzuri? Predstava o Šekspiru kao špekulantu, veštom trgovcu koji pozorište poznaje samo kao izvor kapitala, bleđi pred njegovim prepoznavanjem mogućnosti pozornice, te moćne novotarije elizabetinske vladavine. Da pozornica umesto kontrole života karakteristične za to doba može da služi oslobađanju života, sasvim je bilo jasno stratfordskom vetropiru.

Zar činjenica da je Šekspir pisao na nepovezanim listovima, kao većina pesnika tog vremena, ne ostavlja prostora nejasnoćama vezanim za njegova dela? Čini se da Šekspir nije imao ambiciju da stvara za budućnost, nego za savremenike. Za potrebe svoje družine, glumce koji su njegove tekstove čitali sa originala bez mogućnosti da ih prepisuju. Kako je cilj bila sama predstava, igranje i štampanje jednog komada se nisu podrazumevali. Komadanje i gubljenje njegovih rukopisa mogući su razlozi kontroverza koje su usledile.

Kada je 1592. godine objavljena brošura Roberta Grina, Pamet za groš, u njoj se javlja prva aluzija na Šekspira u engleskoj književnosti: **„Neka ova skorojevička vrana misli da, nakićena tuđim perjem, a sa tigrovskim srcem zamotan u glumačku kožu, može da na svoj bombastični način odslika jampski deseterac najbolje od svih, i budući da je to čovek za sve stvari, on uobražava da je jedinstveni scenotresać – Shakescene – u zemlji.”** Ljuti Grin se poslužio aluzijom na Šekspirovo prezime – Shakespeare, što u prevodu znači – onaj koji trese koplje, kopljotresać, ili Tresikopljić!

Da je Šekspirov život bio ispunjen gorčinom, neprekidnim vredanjem, on konstatuje u svojim sonetima:

„Moje je ime ozloglašeno, / moja priroda je ponižena, / imajte milosti za mene dok/, potlačen i strpljiv, ispijam sirće” (sonet 11). Ono isto sirće, koje pominje u Hamletu, kad danski kraljević govori Laertu o svom bolu: **„Krsti mu, kaži šta bi činio?/Bil postio? Plako? Bil se tukao?/ Bil kido sebe? Bili sirće pio?/Krokodile jeo? Vidiš, a ja bih.”**

OGLEDALO

Šekspir se vratio u Stratford 1613, u kuću koju je sagradio i nazvao Nju Plejs. Ostatak života provodio je u svom vrtu, predan cveću. Jer, „**Bog svemogući najpre je zasadio Vrt. I doista, to je najčistije ljudsko zadovoljstvo. Ono najvećma osvežava duh čovekov**” – veli Bekon! Možda je ovaj cinični kraj, argument onima koji sumnjaju da je Šekspir mogao poznavati botaniku i šezdeset i tri biljne vrste koje se navode u „velikom Opusu”, a istovremeno i argument za tzv. „stratfordovce”.

Tek, umesto pozornica „Globa” ili „Crnog fratra”, Šekspir je našao spokoj u božanskom vrtu prirode. A kada je, 23. aprila 1616, izdahnuo, tog dana umro je i Servantes, genije od takve vrste.

ODBRANA BEKONA

Bekon je u to vreme ispisivao svoje poslednje delo, Nova Atlantida, čiji je cilj bio „**saznanje skrivenih kretanja stvari, i proširenje grani-
ca ljudske moći, radi proizvođenja svih mogućih stvari**”.

„**Mi podražavamo let ptica i možemo da i u vazduhu malo le-
timo. Imamo brodove i čamce za podmorske ciljeve**” – govore Bensalamonci, stanovnici utopijskog ostrva, anticipirajući dominaciju tehnološkog uma u kulturi Zapadne Evrope, ali i uspon Velikog ostrva – Britanije, domovine naših aktera.

No, za kraj, navešćemo Bekonove reči iz XXII eseja:

„**Ima jedna lukavost koju mi Englezi nazivamo obrtanje mač-
ke u tiganju, a to je kad jedan čovek kaže nešto drugome, a on-
da se to što je rekao pripisuje ovom drugom i, pravo govoreći,
kad se nešto tako desi, nije lako reći od kojeg je stvar potekla.**”

Ljiljana Malović Kozić

profesor filozofije

Šesta beogradska gimnazija,
Beograd

¹ Jovan Gavrilović, student Filološkog fakulteta Beograd

*Potpuna podrška
za računare i mrežu*

www.kio.rs

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ТЕМА IX

ФОРМА: ПРЕДМЕТ ДУХОВНОГ ИНТЕРЕСА

FICTION / дизајн: Дејан Деспотовић / фото: Небојша Бабић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

КАД БИХ МОГАО, БИХ, ТАКО МИ БОГА, ТАМАН СЕ И НЕ МОГЛО

„ИМАЊЕ БИХ ДАО, да знам енглески”, рекао ми је један
„Ојађеник, наш човјек. Жарка му је жеља била из ока.

„Лажеш”, рекох.

Он се изненади. „Како, лажем?”

„У залог нудиш имање које немаш. Ето, тако!”

„Па, тако се каже. Да га имам, дао бих га. Бих, богами!”

„А, како ћеш га имати, када га дајеш за нешто што можеш доби-
ти по много нижој цијени? Да си га стекао, не би га, ни као параболу,
нудио првом пролазнику за кафанским столом”.

„Сад ме ти хваташ на обичном кондиционалу”.

„Зато што ми је кондиционала на врх главе. Кад не знаш што би
од себе чинио, јер то ни не желиш, доводиш се у положај погодбе-
ног стања, а у тај положај се не би довео, јер ништа ниси чинио,
нити си то желио. Запао си у кронично погодбено стање, у којем
никад нећеш сазнати ко си и што си, јер, реци и сам, чега се наш
човек највише плаши? Бити непознат самом себи, а бити, како-та-
ко, могућан, то њему доноси једину сигурност. И, што очекујеш од
мене? Да те хвалим што си ми све ово потврдио?”

„Уништио си ме, признајем. Ево руке, мајсторе!”, изненади сад
он мене.

„Зашто бих те, тако ти бога, уништавао? Што ће ми то? Рекао сам
што мислим. Откуд ти идеја да си уништен од једне тачне мисли?”

„Па, тако се каже.”

„Каже у безличном *се*. А то, што ми пружаш руку, након твр-
дње о уништењу, било би исто као када би киклоп пружио руку
Одисеју, након што га је овај ослијепио. Што би Одисеј, размисли,
вјешт си кондиционалу, с том гестом? Да си ми рекао – отворио си
ми очи, ево руке, Сократе – имало би, можда, некаквога смисла, да
није те неосноване понуде на руковање.”

Слободан Благојевић

култни сарајевски пјесник и преводилац
(Из књиге *Кратки увод у вјечну полемику*
ВБЗ Загреб 2009)

МЕЛАНХОЛИЧНО ЧИТАЊЕ ИСТОРИЈЕ

(ПОЕЗИЈА ЂОРЂА СЛАДОЈА)

Ниједан поесник, ниједан уметник нема сам за себе целовитио значење. Његов значај, оцена његовој дела, јесте оцена његовој односа према мртвим поесницима и уметницима. Јер не можеће ја самој оцењивајти; мораће ја, ради контраста и поређења, поствити међу мртве. Мислим да је ово принцип естетичке, а не само историјске критике. Нужности да се он саобрази, укључи, није једностворана; оно што се догађа када се створи неко ново уметничко дело је нешто што се у истој мах дешава и са свим уметничким делима која су му претходила. Постројећи споменници образују међу собом један идеалан поредак који се модификује увођењем новој (уистину новој) уметничкој дела.

Т. С. Елиот, *Традиција и индивидуални талант*

Сладоје спада у сам врх савременог српског песништва.

Иако његово песништво излази из најдубљег корена српске песничке традиције, оно је обележено аутентичним жигом ванредног песничког талента.

Са сваком новом свеском, овај песник доноси аутентично виђење наше свакодневице, али пре свега наше историјске судбине.

О Сладоју се писало и сувисло и добронамерно и мудро, али мени се чинило да је све то непотпуно, па чак и у оним случајевима када су посредни били најбољи текстови о његовој поезији. Ти најбољи текстови нису се усредсређивали на оно што је у овом песништву суштинско, а неухватљиво. Зато бих се изнова тешио читањем Ђорђових песама, те сам многе запамтио и вазда их могао казати наизуст. А када од једног песника знате неколико песама, то је, чини ми се, пут ка највишем степену разумевања.

Његове песме се памте без напора, као да су већ уткане у биће сваког слушаоца. „Зашто се” – оправдано се пита један од Сладојевих тумача – „Сладојев стих тако дубоко засијеца у душу?”¹ Оне се лакше примају него псалми, природније него молитве за сву поскитану браћу, за све који су се од себе и свога корена одвојили и себе у свијету загубили у белосветским трицама и кучинама. У „Залому” уморни косци *оће* још једном да чују ону *О ираведној води и врелу Јавичу*; под гордијем Дурмитором то једнако траже и *ијесници* и *војници*, *оће* ону пјесму да имају при себи и да је један другоме казују у рововима.

Ако је, према мишљењу филозофа Ла Кана, меланхолија почетак филозофије, могло би се једнако рећи да је и – почетак поезије. На том почетку, који је и свевремен, преплићу се магично и реално, слутња и привид са свакодневним, конкретним, збиљским; историја и мит. Зато ме је упорно нагонио наум да дубље проникнем у природу овог певања и по могућности макар донекле одгонетнем тајну Сладојева песништва.

Неко је већ нагласио како песмама Ђорђа Сладоја није потребно тумачење и да их је најбоље и најсврсисходније тумачити њима самима. Читао сам их на прескоке, на одморке, понекад само помало, као горак мелем од неке бољке сродне оној песниковој, оној из „Тридесет треће”, где

*Скамуче моја душа и скичи –
У њој и њој аљеној букви куна.
Чујем: у корењу раде рила,
Уместо срца – љуво клајно.
Ветар ми киди љрах са крила
И сиреса љрво лисје злајно.*

Нема сумње да Сладоје живи своје песништво, и по томе би се могао сматрати анахроном појавом. Али није ли Хајдегер пре више од пола века насловио један есеј, о Хелдерлину и Рилкеу Хелдерлиновим стихом *Песници у оскудно време!* Данас сам склон уверењу да је свако време за истинског песника оскудно. У чему? У смислу. У суштаству.

Сладоје се јавља у време националног пораза, у доба прикривеног планетарног помрачења. Да употребимо Хајдегеров израз – *зайевао је у њоноћ Светске ноћи*. Отуда је Сладоје песник претвасходно националног, али и светског бола, а његово песништво носи *јасан љирај светјосјии*. Он пева о српском националном удесу

¹ Р. П. Ного, *Туја рацка*; Ђорђо Сладоје: Горска служба, Графомарк, Лакџаши, 2010, 207.

овде и сада, али и кроз сва времена, подразумевајући оно што се десило, водећи неку врсту (прикривеног) дијалога како са временима прошавшим, тако и са оним што је рефлекс тих времена. Он води дијалог са историјом и националним епом (Филип Вишњић, Тешан, Милија), али и са својим лирским претходницима, па је отуда и његова поезија у свепрожимајућем узајамном односу са песничким наслеђем од националног, али и универзалног, значаја.

У оној мери у којој је ово песништво ослоњено на баштину, проткано песничким наслеђем, као и по начину на који је та узајамност остварена у том песништву – Ђорђо Сладоје спада у националне песнике првога реда. С друге стране, онолико колико је Сладојево песништво прожето скепсом у односу на све вредности што их потврђује национални еп, толико је и њихово потврђивање; онолико колико је његово *вјерују* прожето најдубљом сумњом, толико је и дубоко освећено чистотом језика, охристовљено најдубљом вером.

Његове песме потресају сâм корен, из њих бљецка живи, насушни језик као само Биће, као Бог. Мало је песника чији је језик тако жив и чист, а доживљено тако убедљиво и снажно као у Сладојевим стиховима. Рима је неусиљена, ненаметљива, природна и складна, и као да се његове песме саме од себе пишу и додају једна другој.

Песничка слика је исказана најлепшим савременим језиком, те нема потребе за кованицама, а посебно не за туђицама, као ни за архаизмима. Уосталом, и када их користи, оне постижу пуну функционалност и у свеколиком језичком цветнику делују као драгуљи:

*Да оно с ђуирије **јакоже** с мостѿа,
уѿишем мирно у ѿубиѿак
И у фуѿирулу ваѿиим свиѿак.*

За стварну слику и јасну мисао језик насушни се показује довољним, па је у сфери језика и певања као онај митски краљ који, чега год да се дотакне, све претвори у злато. Ако је набрајање топонима, биља, ређање догађања, ако је то само низање слика – то у његовом случају постаје сама светлост поезије.

Нема у њој малих и великих тема: све су једнако велике; његова песничка слика нам казује да је песник проникнуо у божанско порекло призора о коме пева: *Звоник у маховини, сасуде у лишају...* Храм је Господњи у ономе који га гледа, а Господ у језику којим нам све то саопштава.

Сплићући венац од имена лековитог биља и речи скрајнутих са видика или затрпаних наносима ововременог језичког муља, као да неком само њему знаном магијом проналази златнике и

ОГЛЕДАЛО

показује их на монашком длану као невидимо чудо. Тим језичким венцима нудио је песме – мелеме од чемера и јада, од онога што је бол историјског трајања.

У савременом српском песништву нема таквог гласа нити таквог трагично-елегичног тона (*самује моја душа и цичи/у зајалејеној букви куна*). Извлачећи најфинији звук, он проналази најтананији нерв, најсуптилнију нијансу, којом сеже до искона чувства, до најдубљих тамнина бића – као да његовом поезијом пролази ехо неке жаловне јеке столећа и, певајући о националном поразу, он дотиче општељудски удес, а његов лирски субјект носи присен вечног, свечовчанског бола. У његовој лири певају сва поколења српског језика кроз векове, а он је онај што је марљиво процедио сету нараштаја и оног меланхоличног и трагичног доживљаја света.

Сладоје синтетизује најлепше и најбитније из српског песничког наслеђа у алхемичарској лабораторији ретког дара, да би до читаоца дошао звук његове чаробне фруле, по чијем звуку се може толковати удес и судба српског племена. Сугестивне су и снажне песничке слике његовог песништва, уклопљене и у сталном дослуху са оним што је у епском песништву препознато као највиши облик певања. Својом поезијом Сладоје је и профет и проповедник и Јеремија српски у пустињи који диже глас свој Господу, и обескућени племић и себар и ратник, и *кријичар и рибар*... Једна, али права, реч у његовој алхемији спаја тренутно безнађе и мит, далеки догађај у једну згуснуту метафору набијену значењем и слојевитости. У песми „Сестра”, коју су темељно разматрали моји претходници, то је бор:

Враћа њрсѝен бору, неће дар од бресѝа.

Именица бор, јасно је, доводи сестру у контекст Косовке девојке (*Јао, јадна, уде ѝи сам среће! / Да се, млада, за зелен бор ваѝим, / и он би се, зелен, осушио.*), која међу мртвима и рањенима тражи тројицу косовских витезова, од којих је један њен вереник, Милан Топлица, други кум венчани, Косанчић Иван, а трећи је ручни девер, војвода Милош. Овде је та Косовка девојка *сесѝра Сенка*, која:

*... нема друѝоѝ руха ни мираза
Осим наше ѝаѝиње, ѝуѝе и ѝораза.*

Она је сада оовремена, „модерна”, Косовка која чува дах огњишта и дома, она је и монахиња Јефимија, која

*ѝри звезди крвавој
на дар манасѝиру везе ѝрви завој.*

ОГЛЕДАЛО

Иако је Сладоје песник ироничног дискурса, ваља истаћи да је његова иронија осенчена меланхолијом колико и његов хумор: фрула Сладојева јечи кроз лугове српске Аркадије, али су радост, сета и бол у томе звуку неразделиви. Он је пронашао златну жицу између Старца Милије и Војислава Илића и исплео од ње аутентични национални еп, али не само гулама, већ и лиром.

Као у оном стиху који упућује на Бранка Радичевића и његово *лисје* које *доле веће ђага*, Сладоје увек подразумева свеколико песништво, али пре свега национално, и све што је предмет тога певања. Судбинске тренутке националне историје, предања, митологију, целокупну епику и јунаке те епике; славне и оне мање знане – песник држи на окупу или у свом тематском видокругу, и ствар је згоде само када ће они засјати у неком стиху – истакнути у контрасту са невеселом садашњицом.

С друге стране, понекад је довољна само једна права реч која песми, потом, да неочекиван контекст, прошири поље значења отварајући нове асоцијативне низове и значењске слојеве. Примера ради, осврнућемо се на једну од новијих Сладојевих песама под насловом *Преко Дрине*:

*Целога сам века вирко ђреко Дрине
Ошуда из Босне као из сејетга.*

Сејетга је овде кључна реч која проширује асоцијацију и лирском субјекту даје нови, шири контекст у коме он (лирски субјект) персонификује националну трагедију у целокупном историјском трајању. Реч сепет памтимо из Андрићевог романа *На Дрини ћуџија* у сцени која описује данак у крви и одвођење деце, (утоварене у сепетима, на коњима) преко скеле. Лирски субјект наједном персонификује националну повест, он постаје то стабло, та вертикала или, како се то понегде каже, *axis mundi*. Он сада персонификује можда најтрагичнији део српског племена, онај преко Дрине. Тако се речју сепет отвара нови слој, нови хоризонт значења, у коме се асоцијације усмеравају ка оном правцу где су Ђорђови духовни (а и крвни) претходници уронили у најдубље узроке националне трагике. Тиме се поље асоцијација проширује до најдубљих тамнина историје да би се, идући даље, ширило до метафизичких, универзалних значења.

У следећој строфи песма добија изразити иронијски заокрет:

*У Мали Зворник ко у Јерусалим
Кад најзад банух све се у сѝид сѝину
На ћуџији кличем на мосту већ жалим
За нечим шѝо навек оѝиде низ Дрину*

ОГЛЕДАЛО

Сладоје овим стихом отвара нови видокрут значења, постављајући истовремено и једну иронијско-трагичку паралелу: У *Мали Зворник ко у Јерусалим*, то јест Свети Град Божији где је рођена Црква Христова у дан Педесетнице, када је Дух Свети сишао на Апостоле. Од Апостола је из Јерусалима раширено јеванђеље и целокупно Божанско Откривење, оно Откривење које је Бог раније најављивао и делимично откривао преко пророка. Доводећи их у везу, Сладоје релативизује удес у коме је затечен песнички субјект јер се, ето, Мали Зворник јавља у улози места вечног спасења, да би већ у неколико наредних стихова све добило потпуни обрт и метафизичку тежину, чиме песник сеже до универзалног, наднационалног, свељудског.

Сладојева песма се понаша као кристал и сваки залазак у следећу строфу је поглед на нову брушену површину, која нуди сасвим неочекиване светлосне ефекте. У завршној стофи, у којој је сада лирски субјекат у обрнутом смеру – из „земље обећане” ка постојбини стиже се Хароновом барком, а онај завичајни свет из кога је гледао „земљу обећану” сада је Хад, *где се још само Каракај бијели*. Стиже се, дакле, у свет мртвих, у мрак, у нигдину, у ништавило, у непостојање. Овако ефектан крај, запечаћен парадоксом, достојан је једног Хелдерлина или Рилкеа, што Сладоја представља као песника највишег формата.

Понекад се чини да је Сладоје своје златно перо спустио у дно оног тамног андрићевског језера, у коме се нико не огледа, у језеро црне жучи, црње од самог туша, и на орфејевској лири извукао онај печални звук који удара у дно најдубљег, најскровитијег душевног дамара, до најдубљих значења језика. Он је завирио до саме суштине бића, суочавајући га са самим собом или најјаснијом сликом сопственог пораза или, ако хоћете, своје суштине. Управо ово песнштво у српском језику има ону тежину какву у немачком имају Хелдерлин и Рилке и управо се на овом примеру може најочигледније сагледати она Хајдегеров мисао о уметности као *свећом оћу и месћу где стварност сваки љут изнова љоклања човеку свој доћиле скривени сјај да би он у тој јасношти чистије видео и разјоветније чуо оно што се обраћа његовој суштини*.

Из ове поезије производи да је само пораз оно на шта се може рачунати да би се досегла највиша тачка Богопознања или самоспознаје, којој тежимо да, како каже песник, *јримимо венац и хосију на чаробном брећу од косију*. Ваистину нема такве лире ни таквог тона у српском савременом песништву, па богме ни у новијем светском.

ОГЛЕДАЛО

Иако би се Сладојеви стихови понекад могли разумети као пророчанства, његов песнички исказ је обојен најдубљом самоспознајом; у њему препознајемо сету предака и гнев поражених витезова, а он је само неко ко о томе бележи *чрпје и резе* остављајући најоскудније трагове о свету пропалом, неко ко је остао *и без крова и без шемеља*.

Као у оној библијској, по којој *није није пророк без части осим у постојбини својој и на дому својему*, и у Сладојевом песништву песник је неко ко је понајвише понижен и одбачен управо међу ближњима:

*Гледају ме ближњих очи од сѣлачине
Док умрли зову из карафачине*

*У којој се шума мучи да њрохода
А душа да њојми шѣа шайуће вода*

*Изѣлега ми да сам досѣо у Томе
А њошо сам ѣеби, доме, свѣѣли доме.*

Али ни песништво, иако последње уточиште витеза-анахорета, није довољно да се макар привидно залечи рањена душа или макар делимично искаже оно што се има рећи, јер је, окрени-обрни, залудан посао: *А види селе чиме се ја мајем*.

Лабуд Драгић
њижевник, Београд

ЂОРЂО СЛАДОЈЕ

ТРИДЕСЕТ ТРЕЋА

Нестајем уз смешак ко на цичи
Од које пуца струна по струна.
Скамуче моја душа и скичи-
У потпаљеној букви куна.

Чујем: у корењу раде рила,
Уместо срца – глуво клатно.
Ветар ми кида прах са крила
И стреса прво лисје златно.

Капљу лагано ко са стреха
Ноћи и дани тридесет треће.
Хвата се иње од мог смеха,
и леденице око свеће.

Бивам све мање овоземан.
У ведром ништавилу мисао цвркне:
Сваки тренутак као неман
По гутљај мога живота сркне.

Нечујно копним – нема лека,
Нити љубави смртоносне.
Тек ретка капља чаробног млека
Кане у дане жалосне, посне.

Хоће ли, кад се рачуни сведу
(Видим касно је за исправке)
Остати макар траг на леду
И шака речи за гладне чавке?

БОГОЈАВЉЕЊСКА НОЋ

Пловећ у топло и познато,
Над пољем се гласнуше ждрали.
Ал крик што држи цело јато
Ми нисмо разабрали.

Око поноћи ћук се јави,
Свога смо одмах разумели:
Из дувара кренуше мрави,
А са икона арханђели.

Смрзну и вода неначета,
Па се у мраку умисмо лугом.
Да их поштедимо оба света
Заорали смо почивше плугом.

А да нам сваки глас не затру,
Сакрисмо дете у ћемане,
Па сад чекамо уз мртву ватру
Да бар обично јутро сване.
И шака речи за гладне чавке?

ОДМЕРЕНА ПАТЕТИКА И САМОИРОНИЈА

(О СТИНГОВОМ ПЕСНИШТВУ)

Стинг, у свету већ одавно признат као велики музичар, несумњиво спада и међу најзначајније рок песнике. Нобелова награда за књижевност недавно додељена Бобу Дилану јесте уједно и „званична“ потврда онога што смо знали и осећали деценијама уназад: рок поезија у својим највишим дometима стоји раме уз раме са такозваном „академском“ поезијом.

Стингови „текстови“, још од самих почетака у групи *The Police* указују на широку тематску разноврсност, на извесну интелектуалност и ерудитност (*Synchronicity*), али и на незаобилазну одмерену патетику (*Roxanne*) и самоиронију (*Message in a bottle*). Код Стинга се мелодиозно и понекад бравурозно ређају риме, а битан поетски „зачин“ представљају и дубоко осмишљени и вишесмислени идиоми, као и понеки сленг-израз, као неизоставни чинилац аутентичне рок поезије. Његове културолошке референце су непретенциозне и увек са оправданим поентом. Његов песнички хумор је префињен. Његове, како рекосмо, разноврсне теме крећу се од оних добро познатих, љубавних, (наравно, без досадних стереотипа), преко друштвено ангажованих и морализаторских (*Murder by numbers*), па све до читавог низа варијација на тему недокучиве и често веома тамне стране људске душе (*Deathwish, I hung my head, Shape of my heart*). Успут, оне се дотичу разних историјских епоха и личности, као и митова везаних за њих (*Moon over Bourbon street, Rock steady*). Када изриче поетске конструкције које личе на општа места, Стинг то чини увек одмерено и у функцији јасне и драматичне нарације. На крају, општи утисак испричане приче увек је вишесмислен и алузиван (*Something the boy said*), што и оправдава употребу ових „општих места“ дајући притом песми потребну дубину. Са друге стране, његове метафоре су дубоке и аутентичне, као и,

ОГЛЕДАЛО

уосталом, код свих правих песника (*The wild wild sea, A thousand years, Inside*).

На крају, речи песме, згуснуте у слику и мелодију, говоре хиљаду пута више од хиљаду речи које би хтеле да их објасне. Стинг је поетичан чак и кад пева „*Де гу гу гу, де га га га!*”

Дамир Малешев

професор филозофије
Гимназија Исидора Секулић Нови Сад

СТИНГ

КАД ГОД ИЗГОВОРИМ ТВОЈЕ ИМЕ

(WHENEVER I SAY YOUR NAME)

Кад год изговорим твоје име, кад год у мисли призовем твој лик,
што је год хлеба у мојим устима и вина најслађег што окусих;
Кад год је успомена на тебе за моју душу храна,
шта год да беше сломљено, постаје цело тог дана;
Кад год сам испуњен сумњом да ћемо бити заједно.

Где год да легнем, где год да спустим главу да заспим,
кад повређен сам, кад плачем, кад јецам у часовима касним,
кад год да клекнем, молитву да изговорим,
и кад год пут треба да ми се отвори,
ја узвикујем твоје име.

Кад год облаци мрачни сакрију месец,
кад год свет овај постане тако стран –
нешто ће да се промени, знам.

Кад год изговорим твоје име, ја се већ молим,
већ сам испуњен радошћу – ни да објасним, ни да одолим;
Где год да легнем, уморну главу да одморим и да заспим,
кад повређен сам, кад плачем, кад јецам у часовима касним,
кад год се нађем на поду,
у шта год да сам пре веровао, у ствари што дођу и оду,
кад год изговорим твоје име, кад год га изговорим гласно,
ја се већ молим.

ОГЛЕДАЛО

Кад год ме растужи овај свет, кад год ми сузе потеку,
кад год избежуми ме те-ве, кад ноге ми се од страха одсеку,
кад год облаци мрачни небо испуне,
кад год сви смислови ми се изгубе;
Кад год сам испуњен сумњом да ћемо бити заједно.

Кад год сунце одбије да засија, кад год се небо са пљуском стопи,
кад изгубим оно што сматрах својим, кад очи у болу склопим,
кад год да клекнем, молитву да изговорим,
и кад год пут треба да ми се отвори,
ја узвикујем твоје име.

Кад год почне да пада тама,
кад год сам сићушан и кад се сламам,
кад осећам своју смрт, све јаче,
кад год задржавам сузе док плачем.

(Кад год изговорим твоје име,
колико год да траје – нека;
једног дана бићемо заједно, знам.
Кад год изговорим твоје име,
само да не буде грешка нека,
вечно ће да траје тај дан.)

ЕПИЛОГ /НИШТА О МЕНИ/

(EPILOUGE /NOTHING 'BOUT ME)

Положи моју главу на операциони сто,
Узми ми отиске прстију ако можеш и то;
Завири ми у мозак и у џепове, још дубље,
Укради ми очне јабучице и врати се по дупље.
Тестове разних врста, од А до Ш, примени –
Још увек нећеш ништа знати о мени.

Пробај у свој рачунар да убациш моје име,
Свог професора кад сретнеш, помени ме пред њиме;
Провери моје податке, провери забелешке,
Да ли сам платио порез, провери све, без грешке.
Ишчитај ми биографију, све стране двапут окрени –
Још увек нећеш ништа знати о мени.

Што да о мојој прошлости читаш књиге?
Једноставан сам човек – нема тајне и нема бриге;
Руци рукавица треба када је хладно време,
А љубав, у ова времена, усамљенику попут мене.

Претражи моју кућу, прочешљај ми све собе,
Испремештај све и преврни, јер ја ћу некуд да одем;
Под микроскоп ме стави, обрни и окрени –
Реци, шта видиш? Још увек не знаш ништа о мени.

С енглеског превео **Дамир Малешев**

ОЛГИЦА РАЈИЋ

ПУТОПИС

Увео лист мртав миш
чекају да се вратим из Нице.
Врбе додирују патос.
Једном је Ника гутала облаке,
крцато срце кидало вене радосно.
Поделили смо имовину.
Клетва је у опни органској.
Без уских страхова
и причања снова.
Сваком своје.

ОГЛЕДАЛО

ГРАНАДА

Нисам бизонска мајка:
не враћам се
из ердељских шума.
У Риги и Ташкенту
у кавкаској крчми
јела сам љуте мехуре.
Ове болесне речи
спаковаћу у футролу.
Носим ти наполитанке
са све четири стране.
Али ја нисам ја
нијети је мој дом више мој.

ОГЛЕДАЛО

ПРАГ

У белим кошуљама
беле госпође
стиснутих врата
у сумрак
милују образ јастука.
Кнедлице кипе
у пивској авантури.
Кандилце у чешком стаклу
осветљава реку.
Притиче бела гора,
праменови воде.
Девинску нежност љуби
тајни хуситски језик.

Олгица Рајић

професор српског језика и књижевности
Шеста београдска гимназија, Београд
(Из рукописа збирке *По речи*)

РЕЧНИК РЕЛИГИЈСКИХ ПОЈМОВА

ГАУСОВА ТАБЛИЦА, таблица коју је припремио математичар Гаус за израчунавање датума Васкрса. Поступак је следећи: а) годину за коју желите да знате датум Васкрса поделите с 19, а остатак означите с I; б) потом ту годину поделите с 4, а остатак означите с II; в) годину поделите са 7, а остатак означите с III; г) остатак I помножите с 19, добијеном броју додајте 15, збир поделите с 30, а остатак означите с IV; д) остатак II помножите с 2, остатак III с 4, остатак IV са 6. Све то саберите и додајте 6. Добијени збир поделите са 7, остатак означите с V; саберите остатак IV и V, додајте 22. Ако је збир 31 или мањи, то је датум Васкрса, за март. Ако је збир већи од 31, тада одузмите од њега 31. Остатак означава датум Васкрса у априлу.

ГРЕГОРИЈАНСКИ КАЛЕНДАР, реформисани календар који је добио назив по папи Гргуру XIII; назива се још и нови календар. Католичка црква га је усвојила 1582. године. Њиме се

служе Католичка црква, протестантске заједнице и велики број других религијских заједница. Свака четврта година је преступна. Преступне су године дељиве са четири.

ИКОНА (грч.), слика која представља Исуса Христа, Богородицу и светитеље; посебно поштована у православним религијским заједницама; слика свеца заштитника породице чији се дан слави као крсна слава. Рађена је на дрвету, платну или кованој подлози, за разлику од слика на зиду. Златна подлога у византијском сликарству или Будиним иконама симболизује небеско светло. У почетку хришћанстава (до II века) нису штоване иконе. Од III века у храмовима и на гробљима у Источном царству јавља се иконографија. Тек у VI и VII веку слике ће постати предмет култа. Тај култ установио је Константин V, а анатемисао га сабор у Цариграду. Поштовање икона канонизовао је сабор у Никеји 784. године.

ИСЛАМСКА ГОДИНА, јесте лунарна (има 354 дана), те се празници „крећу”, „померају”, кроз годишња доба. Године су се почеле рачунати од 15. јуна 622, кад се, по исламском предању, Мухамед преселио из Меке у Медину. Шест месеци имају по тридесет, а шест по двадесет и девет дана.

ЈЕЗИК И РЕЛИГИЈА, језик је потребан да би дете усвојило религијско учење и обреде, моделе религијског понашања. Без познавања језика не може се тумачити нити ширити религијско учење у било којем народу. А и молитва се увек изражава на неком од језика: матрењем, латинском, старословенском, хебрејском, српском, арапском, итд. Ако се у обредима употребљава матерњи језик, то може бити чинилац јачања националне свести. Многи су аутори преводе писаних религијских ауторитета на народни језик сматрали веома значајним за развој националне свести (поготово ако се језик јављао као битни, конститутивни елемент нације). Религијска заједница може да, у интересу универзалности дате религије, потискује употребу матерњег језика у обредима, а тиме, практично, да спутава развој националне свести.

ЈУЛИЈАНСКИ КАЛЕНДАР, календар усвојен 325. Године, а следе га Руска православна црква, Српска православна

црква, Атос и још неке црквене заједнице; назива се још и стари календар.

РАЈ, место у које одлазе душе праведних. У јеврејској и неким другим религијама, не сусрећемо појам раја. Хришћанство тај појам прихвата из маздаизма. У исламској традицији улаз у рај има осам врата, сваки рајски степен сто степеница, док се не дође до највишег степена који је на седмом небу. У њему постоје четири реке и четири планине.

РИТУАЛ (лат.), симболична радња која се састоји од обредних секвенци, формула, кретњи, предмета и места који чине целину; богопоштовани чин који се обавља према одређеном обрасцу. Најважнији су ритуал приношења жртве и молитва.

СВЕТА МЕСТА, места која имају историјски значај у некој религијској заједници. Најчешће се налазе у природи (на пример у хиндуизму) и везана су за догађања у природи (на пример Ајватовица). Многа религијска обележја наћи ћемо у природи: пагоде, свете горе, свете воде (река Ганг у хиндуизму), изворе, џамије, капелице, цркве, крстове, нишане, некрополе, места указања, места на којима је саопштена Објава или на којима је започела свој историјски развој нека од религија. То је Јерусалим у хришћанству, Мека у исламу итд.

ОГЛЕДАЛО

СЕКУЛАРИЗАЦИЈА (лат.), посветовити, учинити нешто световним, посветовљавати. У средњовековној литератури означавала је овоземаљски, световни живот, за разлику од оностраног. Касније добија значење посветовљење; претварање светог у световно, при чему религија губи свој друштвени утицај. Нарочито је ојачала у периоду урбанизације и индустријализације, у веку кад долази до снажнијег ослобађања односно осамостаљивања разних државних, друштвених и културних организација под утицајем религијских заједница. Као појам,

употребљена је и током преузимања црквених имања за Вестфалски мир (1646 – 1648). Секуларизацију можемо социолошки пратити као опадање религије и потискивање њеног социјалног ауторитета, одвојеност државе од цркве; преносење веровања и обреда с религијске на нерелигијску сферу; као секуларизацију образовања; развој толеранције, итд. Три водећа социолога која се утрла пут теорији секуларизације су, без сумње, Карл Маркс, Емил Диркем и Макс Вебер. У литератури се за овај процес употребљавају још термини као што су лаицизација и дехристијанизација.

Др Иван Цвитковић

(Из Речника религијских појмова
Прометеј, Нови Сада, 2009)

ОГЛЕДАЛО

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

373. 5(497. 11)

ОГЛЕДАЛО : часопис ученика и професора
средњих школа / главни и одговорни уредник
Радивоје Благојевић. - 2014/2015, бр. 1-. - Београд :
Информационо друштво Благовест, 2015- (Београд :
Службени гласник). - 24 cm

Тромесечно. - Текст на више светских језика.
ISSN 2466-2712 = Огледало (Београд)
COBISS. SR-ID 217496332

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ПРВИ АКРЕДИТОВАНИ ФАКУЛТЕТ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

УПИС 2017 2018

Желите модеран факултет?
Диплому светског сјаја?
Имате ПРАВО!

Очекујете ефикасне и
стручне студије?

Желите факултет који
пружа свестрано

Сигуран пут
у ПРАВУ будућност!

ПРАВО место за ВАС!

Булевар краља Александра 67,
Београд

ДОБРОДОШЛИ!
Само ПРАВО!